

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાતની વડી અદાલતમાં

આબિટ્રેશન અધિનિયમ હેઠળન આર/પિટિશન નં. ૧૧૪/૨૦૧૯

વિથ

આબિટ્રેશન અધિનિયમ હેઠળ આર/પિટિશન નં. ૧૧૫/૨૦૧૯

વિથ

આબિટ્રેશન અધિનિયમ હેઠળ આર/પિટિશન નં. ૧૧૬/૨૦૧૯

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સોનિયા ગોકાણી

=====

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના રિપોર્ટરોને ચુકાદો જોવા માટે આપી શકાય?	
૨	રિપોર્ટરને મોકલવું કે નહીં?	
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા ઈચ્છે છે ?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અથવા તેના હેઠળ કરાયેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ મહત્વપૂર્ણ પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	

=====

ગેલન્ટ મેટલ લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

સ્માર્ટ ટાઈમિંગ સ્ટીલ લિમિટેડ

=====

ઉપસ્થિતિ:

આઈએએપી નં. ૧૧૪/૨૦૧૯

અરજદારો તરફે વિદ્વાન વકીલો

અરજદારો તરફે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વિક્રમ એસ. નાનકાણી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી તારક દમાણી વિથ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ક્રિસ્ટી બેપ્ટિસ્ટ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી કિંગશુક બેનર્જી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઋત્વિક કુલકર્ણી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી આદિત્યસિંહ પરમાર.

સામાવાળાઓ તરફે વિદ્વાન વકીલો

સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સૌરભ સોપારકર વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી અશ્વિન શંકર વિથ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી પૌરમી શેઠ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી માનવ મહેતા વિથ વિદ્વાન વકીલ કુ. શ્રાંજલ શાહ અને સામાવાળા નં. ૨ તરફે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ધર્મિષ્ઠા રાવલ

આઈએએપી નં. ૧૧૫/૨૦૧૯

અરજદારો તરફે વિદ્વાન વકીલો

અરજદાર તરફે વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોર વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી તારક દમાણી વિથ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ક્રિસ્ટી બેપ્ટિસ્ટ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી કિંગશુક બેનર્જી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઋત્વિક કુલકર્ણી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી આદિત્યસિંહ પરમાર.

સામાવાળાઓ તરફે વિદ્વાન વકીલો

સામાવાળા નંબર ૧ તરફે મેસર્સ સિરિલ અમરચંદ મંગળદાસ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોષી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી અનુરાધા મુખર્જી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી સાહિલ શાહ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રશાંત બખર વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પાર્થ શાહ વિથ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી દેવાંશી પટેલ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રફુલ્લ ગોયલ; સામાવાળા નંબર ૨ તરફે સુશ્રી ધર્મિષ્ઠા રાવલ; અને સામાવાળા નંબર ૩ તરફે વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી પૌરમી શેઠ

આઈએએપી નં. ૧૧૬/૨૦૧૯

અરજદારો તરફે વિદ્વાન વકીલો

અરજદારો તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી રશોષ એસ. સંજનવાલા વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી તારક દામાણી વિથ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી ક્રિસ્ટી બેપ્ટિસ્ટ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી કિંગશુક બેનર્જી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી ઋત્વિક કુલકર્ણી વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી આદિત્યસિંહ પરમાર.

સામાવાળાઓ તરફે વિદ્વાન વકીલો

સામાવાળા નં.૧ તરફે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સૌરભ સોપારકર વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી અશ્વિન શંકર વિથ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી પૌરમી શેઠ વિથ વિદ્વાન વકીલ શ્રી માનવ મહેતા વિથ વિદ્વાન વકીલ કુ. શ્રાંજલ શાહ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સોનિયા ગોકાણી

તારીખ : ૦૯/૦૯/૨૦૧૯

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

૧. આ ત્રણ અરજીઓનો સમૂહ છે, જેમાં તથ્યો અને કાયદાના સમાન પ્રશ્નો સામેલ છે અને, તેથી, તેમનો નિકાલ એક સંયુક્ત આદેશ દ્વારા કરવામાં આવે છે.

૨. ન્યાયનિર્ણયના હેતુ માટે તથ્યો આઈએએપી ક્રમાંક ૧૧૪ ઓફ ૨૦૧૯માંથી લેવામાં આવ્યા છે, તેમ છતાં, દરેક મામલાના સંબંધિત તથ્યો અગત્યના હોવાથી, તેમનો સંબંધિત અરજનો સાથે અલગ-અલગ રીતે વિચાર કરવામાં આવશે.

તથ્યાત્મક પરિસ્થિતિ:

૩. અરજદાર કંપનીઝ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલ અને સ્થાપિત એક જાહેર સીમિત કંપની છે, જેનું નોંધાયેલ મુખ્ય કાર્યાલય સામખિયાળી ગામ, જિલ્લો: કર્ણાટક ખાતે આવેલું છે. પ્રથમ અને ત્રીજા સામાવાળાઓ ક્રમશઃ હોંગકોંગ અને રશિયાના કાયદાઓ હેઠળ સ્થાપિત કંપનીઓ છે. તેઓ ભારે ગલનપાત્ર સ્ટીલ સ્કેપ ૧(એચએમએસ ૧) અને ભારે ગલનપાત્ર સ્ટીલ સ્કેપ ૨ (એચએમએસ ૨)ના પુરવઠાના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલા છે.

૪. બીજો સામાવાળા સ્ટેટ બેન્ક ઓફ ઇન્ડિયા છે, જેની શાખા કચેરી નવરંગપુરા, અમદાવાદ, ગુજરાત ખાતે આવેલી છે. ચોથો સામાવાળા રશિયાના કાયદા હેઠળ સ્થાપિત કંપની છે અને માલના આયાત નિયંત્રણ અને નિરીક્ષણ સંબંધિત સેવાઓ પૂરી પાડવાના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલ છે. પાંચમો સામાવાળા ભારતના કાયદા હેઠળ સ્થાપિત છે અને સ્ટીલ તથા તેના આનુષંગિક ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન અને વેપારના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલ છે.

૪.૧. અરજદાર અને પ્રથમ સામાવાળા વચ્ચે તા. ૧૭.૦૫.૨૦૧૮ના રોજ એક વેચાણ કરાર કરવામાં આવ્યો હતો, જેના અનુસાર પ્રથમ સામાવાળાએ વેચાણ કરારની શરતો અને નિયમો મુજબ અરજદારને કુલ ૧૨,૦૦૦ મેટ્રિક ટનથી વધુ અને ૫% મેટ્રિક ટન જેટલું સ્ટીલ સ્કેપ પુરું પાડવાનું હતું. ગલ્લન્ટ મેટલ કરારની કલમ ૬.૦.૧ મુજબ સ્ટીલ સ્કેપમાં મહત્તમ ૦.૭૫% અશુદ્ધિઓ હોઈ શકે છે. જો

અશુદ્ધિઓ ૧.૫%થી વધુ હોય, તો તેનું સ્ટીલ સ્કેપ નામંજૂર ગણાશે, અને ઉક્ત શરત મુજબ ઉક્ત કરાર હેઠળની પુરવઠાની સામગ્રી લાદવાની જરૂર રહેશે નહિ.

જ.૨. ઉક્ત કરારમાંની કલમ ૬.૦.૪ મુજબ સ્ટીલ સ્કેપમાં એચએમએસ રનું મહત્તમ પ્રમાણ કુલ માત્રાના ૨૦% સુધી હોઈ શકે છે અને બાકીના ૮૦% એચએમએસ ૧ હોવું આવશ્યક છે.

જ.૩. ઉક્ત કરારની કલમ ૧૩માં વિવાદોનું નિવારણ જર્મન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ આનિટ્રેશન (ડીઆઈએસ) હેમ્બર્ગ, જર્મનીની મધ્યસ્થતા નિયમાવલી અનુસાર સંચાલિત મધ્યસ્થતા દ્વારા થવાનું પ્રાવધાન છે.

જ.૪. અલગથી, પક્ષકારો વચ્ચે ૮૦૦૦ એમટી (+ અને ૫%) સ્ટીલ સ્કેપના પુરવઠા માટે બે વેચાણ કરારો કરવામાં આવ્યા હતા અને બીજા ૮૦૦૦ મેટ્રિક ટન (+ અને ૫%) સ્ટીલ સ્કેપના, આમ ત્રણેય કરારો હેઠળ સામાવાળા દ્વારા અરજદારને કુલ મળીને આશરે ૩૧,૦૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલ સ્કેપનો પુરવઠો કરવાનું હતું.

જ.૫. મધ્યસ્થતા અને સમાધાન અધિનિયમ, ૧૯૯૬ ની કલમ ૮ ની જોગવાઈને સંબંધ કરારમાં પક્ષકારોએ સ્પષ્ટ રીતે અપવાદિત કરી નથી.

જ.૬. અરજદારે ૨૯.૦૫.૨૦૧૯ તારીખનું, સંદર્ભ ક્રમાંક નં. ૦૪૧૫૨૧૮આઈએમ૦૦૦૦૦૬૯ ધરાવતું, લેટર ઓફ ક્રેડિટ (આગળ સંક્ષેપમાં “એલસી”) બીજા સામાવાળા બેંક મારફતે પ્રથમ સામાવાળાના પક્ષમાં ખુલ્લું

કરાવ્યું હતું. આ એલસી સ્ટીલ સ્કેપ માટે પ્રતિફળરૂપે યુરો ૩,૪૪,૧,૬૦૦/- ની રકમ માટે ખુલ્લું કરાવ્યું હતું, જેની સપ્લાય ઉક્ત વેચાણ કરાર હેઠળ થવાની હતી. આ એલસીમાં ૦૬.૦૬.૨૦૧૯ના રોજ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. તેમાં બિલ ઓફ લેડિંગની તારીખથી ૯૦ દિવસના ઉપયોગગાળાની જોગવાઈ છે. સ્માર્ટ ટાઈમિંગ એલસીની કલમ ૪૬એ અનુસાર દસ્તાવેજોની સૂચિ આપવામાં આવી છે, જે ઉક્ત એલસી હેઠળ ચુકવણી મેળવવા માટે રજૂ કરવાના આવશ્યક છે. અતિ આવશ્યક દસ્તાવેજોમાંથી એક દસ્તાવેજ ગુણવત્તા નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્ર હતું, જેમાં અશુદ્ધિઓના વાસ્તવિક ટકા દર્શાવવામાં આવ્યો હતો।

૪.૭. ૦૬.૦૬.૨૦૧૯ના રોજ ‘ઓશન લેડી’ નામનું બલ્ક કેરિયર જહાજ રશિયાના સેન્ટ પીટર્સબર્ગના બંદરે પહોંચ્યું, જે સમગ્ર ૩૧,૫૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલના ભંગારને જહાજમાં ચઢાવવા માટે લોડિંગ બંદર હતું. આ એક જ ઓર્ડર તરીકે લાદવામાં આવ્યું હતું. પ્રથમ સામાવાળાને પુરવઠો કરાયેલ ૧૨,૬૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલના ભંગાર અંગે ત્રીજા સામાવાળાએ વેનોમેટ એજન્સી તરફથી લેડિંગ બિલ જારી કર્યું હતું.

૫. કલમ ૫.૦.૧ મુજબ, ચોથી સામાવાળાને ત્રીજા સામાવાળાએ લોડિંગ બંદર ખાતે સ્ટીલ સ્કેપનું નિરીક્ષણ કરવા માટે સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપની તરીકે નિયુક્ત કરી હતી. ચોથી સામાવાળાએ સ્ટીલ સ્કેપનું દૃશ્ય નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને ઉક્ત ગુણવત્તા નિરીક્ષણ અનુસાર, ચોથી સામાવાળાના મત મુજબ અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ કરારની મર્યાદામાં હતું, એટલે કે ૦.૭૫%. ચોથી સામાવાળા દ્વારા

૧૯.૦૬.૨૦૧૯ના રોજ જારી કરાયેલ નિરીક્ષણ અહેવાલ પણ ઉપલબ્ધ છે. અરજદાર દ્વારા વધુમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆત અનુસાર, સ્ટીલ સ્કેપમાં અશુદ્ધિઓ કરાર મુજબની ૧.૫% મર્યાદામાં જ છે, એવી તેની સદ્ભાવનાપૂર્વકની માન્યતા હતી.

૫.૧. તેથી, અપીલકર્તાએ બીજા સામાવાળા બેન્કને એક સંદેશાવ્યવહાર પાઠવી, પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા ઉઠાવાયેલ બિલની પોતાની સ્વીકૃતિ અંગે જાણ કરી અને બેન્કને જણાવ્યું કે સ્માર્ટ ટાઈમિંગ એલસી હેઠળની રકમ આ એલસી ૧૭.૦૯.૨૦૧૯ના રોજ પરિપક્વ થાય ત્યારે પ્રથમ સામાવાળાના હિતમાં મુક્ત કરી શકાય. અપીલકર્તા દ્વારા આ કરવામાં આવ્યું ત્યારે સ્ટીલ સ્કેપ હજી પરિવહન દરમિયાન હતો અને જહાજ ઉતારણી બંદર, જે ગુજરાતમાં કંડલા બંદર છે, ત્યાં પહોંચ્યું નહોતું.

૬. ૧૨/૧૩.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ અથવા આસપાસ, સ્ટીલ સ્કેપનો એક માલ ઉતારવાના બંદર કંડલા પર પહોંચ્યો. અરજદારે પણ એ જ દિવસે સ્ટીલ સ્કેપનું ઉતારવાનું કાર્ય આરંભ્યું. સ્કેપનું વજન અને ગુણવત્તા નિર્ધારિત કરવા માટે, અરજદાર અને પાંચમા સામાવાળાએ સંયુક્ત રીતે બ્યુરો વેરિટાસના ભારતીય એકમના નિરીક્ષકને ત્રિફિથ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ ખાતે સ્ટીલ સ્કેપની તપાસો હાથ ધરવા માટે નિયુક્ત કર્યો. રજૂઆત મુજબ, પ્રથમ સામાવાળાની જાણ સાથે બ્યુરો વેરિટાસ, ભારતની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. અરજદારની ફરિયાદ એ છે કે આ સમૂહના પ્રથમ જથ્થાનું નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું ત્યારે

તેમાં અશુદ્ધિનું સ્તર ૦.૮૫% હતું અને જેમ જેમ ઉતારવાની પ્રક્રિયા આગળ વધતી ગઈ તેમ તેમ અશુદ્ધિઓનું સ્તર પણ વધવા લાગ્યું. ૨૪.૦૭.૨૦૧૮ના રોજ તે ૦.૮૫% સુધી પહોંચી ગયું.

૬.૧. બ્યુરો વેરીટાસ ઇન્ડિયા દ્વારા ૨૨મી જુલાઈ ૨૦૧૮ થી ૨૮મી જુલાઈ ૨૦૧૮ દરમિયાન તૈયાર કરાયેલ અહેવાલ નીચે મુજબ છે:

ઇન્સ્પેક્ટોરેટ ટ્રિફિથ ઇન્ડિયા પ્રા. લિ.			
ઉતારણી અને નમૂનાકરણ અંગેનો જણાવ્યો અહેવાલ			
પ્રતિ ધ્યાને: નકલ:	એમ/એસ. વેલસ્પ ન ઇન્ડિયા /ગેલન્ટ મેટલ શ્રી અશોક એચર સંજય પાઠક	કાર્ય ફાઇલ નં. અહેવાલ તારીખ સંદ. નં.	૧૫૮૩૫૫/૧૫૮૩૫૬/૧૮ - ૨૦ ૨૮.૦૭.૨૦૧૮ ૭
વહાણનું નામ બંદરનું નામ	એમવી ઓશન લેડી ડીપીટી , કંડલા, ભારત	કાર્ગો	થોકમાં સ્કેપ
મુક્તિ:			બી/એલ જથ્થો ૩૧૫૦૦.૦૦ એમટી

સંગ્રહ યોજના									
હેય	૧	૨	૩	૪	૫		૬	૭	કુલ
બી/એલ ક્વોન્ટિટી ડબલ્યુએમ ટી									૦
સમય લોગ									
જહાજ આગમન કર્યું	કલાક	૧			થી કલાક સુધી			૨૨.૦૭ .૨૦૧૯	
બોર્ડ પર પાયલટ	કલાક	૧			થી કલાક સુધી			૨૨.૦૭ .૨૦૧૯	
જેટી નં. ૧૩ પર બધી ફાસ્ટ કરો	કલાક	૧			થી કલાક સુધી			૨૨.૦૭ .૨૦૧૯	
બોર્ડ પર સર્વેયર	કલાક	૧			થી કલાક સુધી			૨૨.૦૭ .૨૦૧૯	
પ્રારંભિક મુસદ્દા સર્વેક્ષણ	કલાક	૧			થી કલાક સુધી			૨૦૦૦ કલાકે ૨૨.૦૭.૨૦૧૯ પર	
અવરહણ આરંભાયું	કલાક	૨			થી કલાક સુધી			૨૨.૦૭ .૨૦૧ ૯	
મુકિત સમાપ્તિ	કલાક	૧			થી કલાક સુધી			૨૮.૦૭ .૨૦૧ ૯	
અવમોચન પૂર્ણ થયું	કલાક				થી કલાક સુધી				
અંતિમ મુસદ્દા સર્વેક્ષણ	પ્રતિ				એચઆરએસ.ટી. ઓ.			કલાક	
નિરૂદ્ધિત કરવાની માત્રા (જાહેર કરેલ મુજબ)					૩૧૫૦૦.૦૦ એમટી			એમટી	
નમૂનાકરણ સ્થિતિ									
૨૮.૦૭.૨૦૧૯ ના ૦૭૦૦ કલાક સુધી			એમટી					લોટ્સ #	ડબલ્યુએ મટી

છોડવામાં આવેલ જથ્થો					
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવ્યું	૨૨૮૯		૨૩.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાકે)	૧	૨૨૮૯
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવ્યું	૫૪૬૭		૨૪.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાકે)	૧	૫૪૬૭
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવ્યું	૬૧૬૮		૨૫.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૧	૬૧૬૮
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવેલું	૪૭૨૭		૨૬.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૧	૪૭૨૭
દૈનિક ટનભાર ઉતારવામાં આવ્યો	૪૬૩૪		૨૭.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૧	૪૬૩૪
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવેલું	૪૧૦૮		૨૮.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાકે)	૧	૪૧૦૮
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવ્યું	૧૦૮૯		૨૯.૦૭.૨૦૧૯ (૦૭૦૦ કલાકે)	૧	૧૦૮૯
કુલ ઉતારવામાં આવેલ ટનેજ	૨૮૪૮૨				
ઉતારાણ કરવાનું બાકી રહેલ ટનેજ	૩૦૧૮				
પ્રાસિકર્તા / પુરવઠાતા રઅ					
ખાલી કરવું/ નમૂના લેવાની પદ્ધતિ: માલને જહાજના કેન દ્વારા જેટી પર ઉતારવામાં આવી રહ્યો છે અને ત્યારબાદ માલને ડમ્પરો દ્વારા વ્હાર્ફમાંથી ખુદા પ્લોટમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો					

હવામાન	કિંમત
ટિપ્પણીઓ:	

એચએમએસ ૧ અને ૨ નો નિરીક્ષણ (દશ્ય) અહેવાલ

આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે અમે દીનદયાળ કંડલા બંદરે માલ,
એચ.એમ.એસ. ૧ અને ૨ નું બલ્ક પ્રોગ્રેસિવ ડિસ્ચાર્જ ઓપરેશન દરમિયાન
દશ્ય નિરીક્ષણ કર્યું છે અને અમારી નિરીક્ષણ નીચે મુજબ છે:

વાહનનું નામ		એમ.વી. "ઓશન લેડી"				
બર્થ નં.		સામાન જેટી ખાતે, બર્થ નં. ૧૩, કંડલા				
કાર્ગો		એચએમએસ ૧ અને ૨ બલ્કમાં				
વાહનપત્ર જથ્થો.		૩૧૫૦૦.૦૦૦એમટી				
દશ્ય નિરીક્ષણની તારીખ		૨૨.૦૭.૨૦૧૯ થી ચાલુ રાખવા વચ્ચે				
તારીખ	જથ્થો. વિ.છ. માં.	અશુદ્ધિઓ	એચ એમએ સ૧	એચ એમએ સ૨	મોટો કદ	ધોરણબહિ ર્ગત
	એમ.ટી.	%	%	%	%	%
૨૨.૦૭.૧૯ (૨૦૫૦ કલાક) થી ૨૩.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૨૮૯	૦.૮૫	૮૦	૨૦	૦	૧.૫
૨૩.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૪.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક સુધી)	૫૪૬૭	૦.૯૫	૮૦	૨૦	૦	૧.૨
૨૪.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૫.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૬૧૬૮	૧	૮૦	૨૦	૦	૧.૩

૨૫.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૫.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક)	૨૩૦૦	૪.૫	૬૫	૩૫	૦	૧.૬
૨૫.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક થી ૨૬.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૪૨૭	૪.૨૫	૬૫	૩૫	૦	૨
૨૬.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૬.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક)	૧૮૦૦	૩.૧૫	૭૦	૩૦	૦	૨.૧
૨૬.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક) થી ૨૭.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૮૩૪	૪	૭૫	૨૫	૦	૧.૭૫
૨૭.૦૭.૧૯(૦૭૦ ૦) એચઆરસી)થી ૨૭.૦૭.૧૯(૧૮૦ ૦ એચઆરસી) સુધી	૧૫૦૦	૨૭.૫	૬૫	૩૫	૦.૫	૧.૭૫
૨૭.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક) થી ૨૮.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૬૦૮	૩૦.૫	૬૫	૩૫	૦	૨.૭૫
૨૭.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૮.૦૭.૧૯ (૧૪૧૦ કલાક)	૧૦૮૯	૩૯	૬૫	૩૫	૦	૩
ભારિત સરેરાશ આધારે	૨૮૪૮૨	૭.૫૨	૭૩.૬ ૪	૨૬.૩ ૬	૦.૦૩	૧.૭

ક.ર. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, લોડ પોર્ટ ખાતે ચોથા સામાવાળા દ્વારા અને ડિસ્ચાર્જ પોર્ટ ખાતે બ્યુરો વેરિટાસ ઇન્ડિયા દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા અહેવાલોમાં સ્પષ્ટ ભિન્નતાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, અરજદાર અને પાંચમા

સામાવાળાએ એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટ ઇન્ટરનેશનલ ઇન્ડિયા પ્રાઇવેટ લિમિટેડ (ટૂંકમાં ‘એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટ’), ને સ્ટીલ સ્કેપના વજન અને ગુણવત્તાનું નિરીક્ષણ કરવા સર્વેયર તરીકે નિયુક્ત કર્યું હતું. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, તે ઉદ્યોગમાં સર્વાધિક પ્રતિષ્ઠિત સર્વેયરો પૈકીનો એક છે, અને કરારની શરતોમાં તેને નિરીક્ષણ એજન્સીઓ પૈકીની એક તરીકે ઉલ્લેખિત કરવામાં આવ્યો છે. ૨૨.૦૭.૨૦૧૯ થી ૨૮.૦૭.૨૦૧૯ દરમિયાન, લગભગ ૨૮,૫૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલ સ્કેપનો ડિસ્ચાર્જ કરવામાં આવ્યો હતો. એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટે ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ થી ૨૮.૦૭.૨૦૧૯ દરમિયાન તેનું નિરીક્ષણ કર્યું અને ડિસ્ચાર્જ કરાયેલા સ્ટીલ સ્કેપના વજન તથા ગુણવત્તા બાબતે એક અંતરિમ નિરીક્ષણ અહેવાલ તૈયાર કર્યો.

૬.૩. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, અત્યંત આઘાતજનક બાબત એ હતી કે ઉક્ત અહેવાલમાં અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ ૧૭.૮૧% દર્શાવાયું હતું અને તેમાં ધૂળ, માટી, રબર, પ્લાસ્ટિક, પથ્થરો, લાકડાના ટુકડા અને સ્લેગ વગેરે જેવી વિદેશી સામગ્રીનો સમાવેશ થતો હતો. બી.વી. ઇન્ડિયા ના અંતરિમ અહેવાલ તારીખ ૨૯.૦૭.૨૦૧૯ મુજબ અશુદ્ધિઓનું સરેરાશ પ્રમાણ ૭.૫૨% દર્શાવાયું છે. વધુમાં, એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટ ના અંતરિમ અહેવાલમાં એચ.એમ.એસ. ૨નું પ્રમાણ કુલ સ્ટીલ સ્કેપના ૨૪% કરતાં વધુ નોંધાયું છે, જે વેચાણ કરારની કલમ ૬.૦.૪નું ઉલ્લંઘન છે. બંને નિરીક્ષણ એજન્સીઓ પાસેથી પ્રાપ્ત અંતિમ અહેવાલો આ મુજબ છે:

"દશ્ય નિરીક્ષણના આધારે ઉતારવામાં આવેલા કુલ માલમાં સરેરાશ અશુદ્ધિઓ નીચે મુજબ અંદાજવામાં આવી છે:

તારીખ	જથ્થો મેટ્રિક ટનમાં ઉતારવામાં આવ્યો (સ્ટીવડોરના દૈનિક મુજબ અહેવાલ)	અશુદ્ધિઓ (%)
૦૭૦૦ કલાકથી ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ થી ૦૭૦૦ કલાક ૨૫.૦૭.૨૦૧૯ વચ્ચે	૫૦૦૦	૧.૮
૦૭૦૦ કલાક/૨૫.૦૭.૨૦૧૯ અને ૦૭૦૦ કલાક.૨૬.૦૭.૨૦૧૯ વચ્ચે	૪૦૦૦	૩.૨
૦૭૦૦ કલાક./ ૨૬.૦૭.૨૦૧૯ & ૧૫૦૦ કલાક.૨૬.૦૭.૨૦૧૯ વચ્ચે	૧૬૦૦	૪
નેટ ૧૫૦૦ કલાક / ૨૬.૦૭.૨૦૧૯ અને ૦૭૦૦ કલાક ૨૭.૦૭.૨૦૧૯ વચ્ચે	૩૪૦૦	૩૦
૦૭૦૦ કલાક/૨૭.૦૭.૨૦૧૯ થી ૦૭૦૦ કલાક ૨૮.૦૭.૨૦૧૯ વચ્ચે	૫૫૦૦	૨૫
૭૦૦ કલાક /૨૮.૦૭.૨૦૧૯ અને ૧૪૧૦ કલાક ૨૮.૦૭.૨૦૧૯ વચ્ચે	૩૦૦૦	૩૦
અમારી હાજરી પૂર્વે ખુદા પ્લોટમાં ઉતારેલ/સંગ્રહિત માલસામાન	૬૦૦૦	૨.૧૫
૧૬૪૦ કલાક/ ૦૨.૦૮.૨૦૧૯ અને ૦૭૦૦ કલાક ૦૩.૦૮.૨૦૧૯ વચ્ચે	૨૩૦૦	૪૦

૦૭૦૦ કલાક/૦૩.૦૮.૨૦૧૯ અને ૧૧૪૫ કલાક.૦૩.૦૮.૨૦૧૯ વચ્ચે	૭૦૦.૧૧	૫૦
કુલ વજન. સરેરાશ	૩૧૫૦૦.૧૧	૧૫.૮

૦૩.૦૮.૨૧૯ તારીખનો બ્યુરો વેરીટાસ ઈન્ડિયા દ્વારા તૈયાર કરાયેલ અંતિમ અહેવાલ, જે ૦૯.૦૮.૨૦૧૯ના રોજ વેલસ્પનને મોકલવામાં આવ્યો હતો, નીચે મુજબ છે:

ઈન્સ્પેક્ટોરેટ ગ્રિફિથ ઇન્ડિયા પ્રા. લિ.												
ઉતારણી અને નમૂનાકરણ અંગેનો જહાજવહન અહેવાલ												
પ્રતિ ધ્યાને: નકલ રવાના:	એમ/એસ. વેલસ્પન ઇન્ડિયા/ગેલન્ટ મેટલ શ્રી. અશોક અચ્ચર સંજય પાઠક								જોબ ફાઇલ નં. રિપોર્ટ તારીખ રેફ. નં.	૧૫૮૩ ૫૫/૧ ૫૮૩૫ ૬/૧૯ -૨૦ ૦૩.૦૮ .૨૦ ૧૯ ૮		
જહાજનું નામ નિર્ગમન બંદર:	એમવી ઓશન લેડી ડીપીટી, કંડલા, ભારત								કાર્ગો બી/એલ માત્રા	બલ્કમાં સ્કેપ ૩૧૫૦ ૦.૦૦ એમટી		
સંગ્રહ યોજના												
હેય	૧	૨	૩	૪	૫			૬	૭			કુલ
બી/એલ કવોન્ટિટી ડબલ્યુએમટી												૦
સમય લોગ												
વાહન પહોંચ્યું	કલાક	૧૫૦૦	કલાક	૨૨.૦૭.૨૦	૧૯							

બોર્ડ પર પાઈલટ	કલાક	૧૬૪૦	કલાક	૨૨.૦૭.૨૦ ૧૯		
જેટી નં. ૧૩ પર સર્વોચ્ચ ગતિથી મૂરિંગ કરો	કલાક	૧૮૦૦	કલાક	૨૨.૦૭.૨૦ ૧૯		
બોર્ડ પર સર્વેયર	કલાક	૧૮૦૫	કલાક	૨૨.૦૭.૨૦ ૧૯		
પ્રારંભિક મુસદ્દા સર્વે	કલાક	૧૮૧૦	કલાક	૨૦૦૦	કલાક	૨૨.૦૭.૨૦ ૧૯
રિલીઝ શરૂ કરવામાં આવ્યું	કલાક	૨૦૫૦	કલાક	૨૨.૦૭.૨૦ ૧૯		
ડિસ્યાર્જ સ્ટોપેજ	કલાક	૧૪૧૦	કલાક	૨૮.૦૭.૨૦ ૧૯		
પુનઃકાર્યમુક્તિ કરવી	કલાક	૧૬૪૦	કલાક	'૦૨.૦૮.૨૦ ૧૯		
અંતિમ મુસદ્દો સર્વેક્ષણ	કલાક	૧૧૪૫	કલાક	૧૩૪૫	કલાક	'૦૩.૦૮.૨૦ ૧૯
મુક્ત કરવામાં આવનાર જથ્થો (જેમ જાહેર કરાયું છે)				૩૧૫૦૦.૦૦ એમટી	એમટી	
નમૂના લેવાયાની સ્થિતિ						
૦૩.૦૮.૨૦૧૯ ના ૧૪૫ કલાક સુધી વિસર્જિત માત્રા			એમટી		લોટ્સ#	ડબલ્યુ એમટી
ખાલી કરવામાં આવેલ દૈનિક ટનેજ	૨૨૮૯			૨૩.૦૭.૨૦ ૧૯(૦૭૦૦ કલાકે)	૧	૨૨૮૯
દૈનિક ડિસ્યાર્જ થયેલ ટનેજ	૫૪૬૭			૨૪.૦૭.૨૦ ૧૯(૦૭૦૦ કલાકે)	૧	૫૪૬૭
દૈનિક ટનભાર ઉતારવામાં આવેલો	૬૧૬૮			૨૫.૦૭.૨૦ ૧૯(૦૭૦૦ કલાક)	૧	૬૧૬૮
દૈનિક ટનેજ ઉતારાયું	૪૭૨૭			૨૬.૦૭.૨૦ ૧૯(૦૭૦૦	૧	૪૭૨૭

			કલાક)		
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવેલું	૪૬૩૪		૨૭.૦૭.૨૦ ૧૯(૦૭૦૦ કલાક)	૧	૪૬૩૪
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવેલું	૪૧૦૮		૨૮.૦૭.૨૦ ૧૯(૦૭૦૦ કલાક)	૧	૪૧૦૮
દૈનિક વજનક્ષમતા	૧૧૬૪		૨૯.૦૭.૨૦	૧	૧૧૬૪
મુક્ત કરવામાં આવેલ			૧૯(૦૭૦૦ કલાકો)		
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવ્યું	૨૫૧૦				
દૈનિક ટનેજ ઉતારવામાં આવ્યું	૪૩૩.૧૧				
ઉતારવામાં આવેલ કુલ ટનેજ	૩૧૫૦૦.૧૧				
ઉતારવાનું બાકી ટનેજ	-૦.૧૧				
રિસીવર/ સપ્લાયર ૨					
અનલોડિંગ/ સેમ્પલિંગ પદ્ધતિ: માલ જહાજની કેન દ્વારા જેટી ખાતે ઉતારવામાં આવી રહ્યો છે અને ત્યારબાદ માલને ડમ્પરો દ્વારા વ્હાર્ફ પરથી ખુદ્દા પ્લોટમાં ખસેડવામાં આવ્યો હતો					
હવામાન		કિંમત			
ટિપ્પણીઓ:					

એચ.એમ.એસ. ૧ અને ૨ નો નિરીક્ષણ (દશ્ય) અહેવાલ આથી પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે કે અમે દીનદયાલ કંડલા બંદરે કાર્ગો, એચ.એમ.એસ.૧ અને ૨ માં બલ્ક પ્રગતિશીલ ઉતારણી પ્રક્રિયાનું દશ્ય નિરીક્ષણ કર્યું છે અને અમારા અવલોકનો નીચે મુજબ છે:

વાહનનું નામ		એમ.વી. "ઓશન લેડી"				
બરથ નં.		કાર્ગો જેટી, બર્થ નં. ૧૩, કંડલા ખાતે				
કાર્ગો		એચએમએસ ૧ અને ૨ બલ્કમાં				
લોડિંગ બિલ જથ્થો.		૩૧૫૦૦.૦૦૦એમટી				
દશ્ય નિરીક્ષણની તારીખ		૨૨.૦૭.૨૦૧૯ થી ચાલુ રાખવા માટે વચ્ચેનું				
તારીખ	ક્વાન્ટીટી.ડિસ ચ.ઇન	અશુદ્ધતાઓ	એચ એમ એસ ૧	એચ એમ એસ ૨	વધુ કદ	ઓફ ગ્રેડ
	એમ.ટી.	%	%	%	%	%
૨૨.૦૭.૧૯ (૨૦૫૦ કલાક) થી ૨૩.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૨૮૯	૦.૮૫	૮૦	૨૦	૦	૧.૫
૨૩.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાકે) થી ૨૪.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાકે)	૫૪૬૭	૦.૯૫	૮૦	૨૦	૦	૧.૨
૨૪.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૫.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૬૧૬૮	૧	૮૦	૨૦	૦	૧.૩
૨૫.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૫.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક)	૨૩૦૦	૪.૫	૬૫	૩૫	૦	૧.૬

સુધી						
૨૫.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાકથી ૨૬.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) સુધી)	૨૪૨૭	૪.૨૫	૬૫	૩૫	૦	૨
૨૬.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૬.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક)	૧૮૦૦	૩.૧૫	૭૦	૩૦	૦	૨.૧
૨૬.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક) થી ૨૭.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૮૩૪	૪	૭૫	૨૫	૦	૧.૭૫
૨૭.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૭.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક)	૧૫૦૦	૨૭.૫	૬૫	૩૫	૦.૫	૧.૭૫
૨૭.૦૭.૧૯ (૧૮૦૦ કલાક) થી ૨૮.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક)	૨૬૦૮	૩૦.૫	૬૫	૩૫	૦	૨.૭૫
૨૮.૦૭.૧૯ (૦૭૦૦ કલાક) થી ૨૮.૦૭.૧૯ (૧૪૧૦ કલાક)	૧૧૬૪	૩૯	૬૫	૩૫	૦	૩
૦૨.૦૮.૧૯ (૧૬૪૦ કલાક) થી ૦૩.૦૮.૧૯ (૧૪૫ કલાક)	૨૯૪૩	૫૯	૫૫	૪૫	૦	૧૦
વજનિત સરેરાશ આધાર	૩૧૫૦૦	૧૨.૪૧	૭૧. ૮૮	૨૮. ૧૨	૦.૦૨	૨.૪૮

૭. અરજદાર દ્વારા વધુમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે તેને ૨૮.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ તેના સ્ટીવેડોર શ્રી અરવિંદ વી. જોશી એન્ડ કંપની તરફથી એક સંદેશો મળ્યો હતો કે સ્ટીલ સ્કેપમાં ધૂળ અને જંગનું પ્રમાણ અસામાન્ય રીતે ઊંચું હતું.

ડિસ્ચાર્જની પ્રક્રિયા દરમિયાન સ્કેપનું સ્તર ઘટતું જતું હોવાથી, અરજદારના કહેવા મુજબ, તેમાં રહેલી અશુદ્ધિઓની તીવ્રતા અને માત્રા નોંધપાત્ર રીતે વધતી ગઈ. તેથી, અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, તેને ૨૮.૭.૨૦૧૯ના રોજ ઉક્ત જહાજમાંથી સ્ટીલ સ્કેપનું ડિસ્ચાર્જ અટકાવવા અને તેમાં રહેલી અશુદ્ધિઓની વ્યાપ્તિની તપાસ કરવા માટે મજબૂર થવું પડ્યું. પરિણામે, ઉક્ત જહાજ પર લગભગ ૩૦૦૦ એમ.ટી. સ્ટીલ સ્કેપનું ડિસ્ચાર્જ બાકી રહી ગયું.

૭.૧. આ દરમિયાન, જહાજના માસ્ટરે એક વિરોધપત્ર આપ્યું હતું, કારણ કે અરજદારેઈ સ્ટીલના સ્કેપનો ઉતાર બંધ કરી દીધો હતો. આ પત્ર માસ્ટર દ્વારા ૨૯.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ મોકલવામાં આવ્યું હતું.

૭.૨. અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ અત્યંત ઊંચું હોવા છતાં અને વેચાણ કરારમાં પ્રથમ પ્રતિસાદકર્તા દ્વારા આપવામાં આવેલી શરતો તથા ખાતરીનો સંપૂર્ણ ભંગ થતો હોવા છતાં, બ્યુરો વેરિટાસ ઇન્ડિયા અને એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટ—બન્નેના અહેવાલોની તપાસ કર્યા બાદ, પ્રથમ પ્રતિસાદકર્તાને સમગ્ર વિગતો અંગે જાણ કરવામાં આવી હતી. પ્રથમ પ્રતિસાદકર્તાએ ડિસ્ચાર્જ બંદરે સ્વયં ભૌતિક રીતે અથવા પ્રતિનિધિ મારફતે ઉપસ્થિત રહેવાની પણ ખાતરી આપી હતી.

૭.૩. ૩૧.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ, સામાવાળા ક્રમાંક ૪ના કાનૂની પ્રતિનિધિ શ્રી પાવેલ એવદોકિમોવ એક શ્રી અરુણાભ કુમાર મારફતે અરજદારનો સંપર્ક કર્યો અને અરજદાર સાથે બેઠક માટે વિનંતી કરી. મુંબઈ ખાતે એક બેઠક યોજાઈ હતી અને અરજદારના અનુસાર, શ્રી પાવેલે સ્વીકાર્યું હતું કે અશુદ્ધિનું સ્તર અત્યંત ઊંચું છે. ૦૧.૦૮.૨૦૧૯ના રોજ વચ્ચે વધુ એક બેઠક યોજાઈ શ્રી પાવેલ અને

અરજદાર તથા પાંચમા સામાવાળા, તેમ છતાં, તેમાંથી કોઈ પરિણામ નીકળ્યું નહીં.

૮. અરજદાર દ્વારા તેના ૦૨.૦૮.૨૦૧૯ તારીખના ઇમેઇલથી પ્રથમ સામાવાળાને જાણ કરવામાં આવી હતી કે ઉક્ત જહાજમાંથી બાકી રહેલ સ્ટીલ સ્કેપ ખાલી કરવા માટે યોગ્ય પગલાં લેવામાં આવી રહ્યા હતા. બાકી રહેલા સ્ટીલ સ્કેપમાં રહેલી અશુદ્ધિઓનું નિર્ધારણ કરવા માટે, પ્રથમ સામાવાળાને ફરીથી વ્યક્તિગત રીતે અથવા પોતાના પ્રતિનિધિ મારફતે હાજર રહેવા જણાવવામાં આવ્યું. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, ત્રીજા સામાવાળાએ પણ આ વાત સ્વીકારી હતી કે અશુદ્ધિઓનું સ્તર વેચાણ કરારમાં નિર્ધારિત ૧.૫% ની મર્યાદા કરતાં ઘણું વધારે હતું.

૮.૧. અરજદારના ૦૨.૦૮.૨૦૧૯ના ઇ-મેઇલના અનુસંધાને, પ્રથમ સામાવાળાએ એક શ્રી મિતરા એસકે પ્રાઇવેટ લિમિટેડને (સંક્ષેપમાં અત્રે આથી ‘મિતરા’) બાકી રહેલા સ્ટીલ સ્કેપના સર્વેક્ષણ માટે નિરીક્ષણ એજન્સી તરીકે નિયુક્ત કરી. આ પ્રમાણે, બાકી રહેલા સ્ટીલ સ્કેપનું નિરીક્ષણ ડિસ્ચાર્જ પોર્ટ ખાતે ૦૨.૦૮.૨૦૧૯થી ૦૩.૦૭.૨૦૧૯ દરમિયાન કરવામાં આવ્યું.

૮.૨. અત્રે અરજદારનું કહેવું છે કે બ્યુરો વેરિટાસ ઇન્ડિયા અને એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અંતિમ નિરીક્ષણ અહેવાલે સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવ્યું હતું કે ૩૧,૫૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલ સ્કેપમાં અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ અનુક્રમે ૧૨.૪૧% અને ૧૫.૮૦% છે. તેમજ, મિત્રાના મતે, અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ ૩,૦૦૦ મેટ્રિક

ટનમાં ૫૦% થી ૬૦% જેટલું ઊંચું છે. અરજદારે વધુમાં પણ આક્ષેપ કર્યો છે કે સ્ટીલ સ્કેપમાં એચ.એમ.એસ. ૧ અને એચ.એમ.એસ. ૨ નો અનુપાત ૮૦ : ૨૦ હોવો જોઈએ હતો, જેનો પણ પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા દુરુપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અને વિતરિત કરાયેલ સ્કેપમાં તે અનુક્રમે ૭૧.૮૮ : ૨૮.૧૨% અને ૪૦ : ૬૦% છે, તેમ એલેક્સ સ્ટ્યુઅર્ટ અને મિત્રાના અહેવાલ મુજબ.

૮.૩. તેથી, અરજદાર તરફથી આ આગ્રહ કરવામાં આવે છે કે જ્યારે ત્રણેય એજન્સીઓના અંતિમ નિરીક્ષણ અહેવાલોએ ખૂબ સ્પષ્ટપણે સ્થાપિત કર્યું છે કે કરારની શરતોનું ખુલ્લેઆમ ઉલ્લંઘન થયું છે, અને જો પ્રથમ સામાવાળાને તમામ વિવાદાસ્પદ મુદ્દાઓના નિર્ધારણ પૂર્વે હજુ પણ એલસી ભુનાવવા દેવામાં આવે, તો તે પ્રથમ સામાવાળા માટે અયોગ્ય અને અચાનક મળેલ લાભ સમાન થશે.

૯. તેથી, અરજીકર્તાએ ૦૯.૦૮.૨૦૧૯ના રોજ દ્વિતીય સામાવાળા બેંકને એક પત્ર સંબોધિત કર્યો હતો, જેમાં પ્રથમ સામાવાળાની આક્ષેપિત કપટપૂર્ણ આચરણની વિગતો રજૂ કરીને, સ્માર્ટ ટાઈમિંગ એલસી હેઠળ કોઈપણ રકમ મુક્ત ન કરવા માટે બેંકને વિનંતી કરવામાં આવી હતી. અરજીકર્તાના વધુ આક્ષેપ મુજબ, બેંકને આવા આચરણ અંગે યોગ્ય રીતે જાણ કરવામાં આવી છે અને સૂચિત કરવામાં આવી છે, અને તેથી, બેંકને પણ પ્રથમ સામાવાળાની કપટપૂર્ણ ક્રિયાઓની જાણકારી છે. અરજદારના જણાવ્યા મુજબ, સામાવાળાઓએ અતિશય ઊંચી અશુદ્ધિઓ ધરાવતો સ્ટીલનો સ્કેપ પુરો પાડીને અરજદાર સાથે ગંભીર ઠગાઈ આચરી હતી.

૯.૧. અરજદાર જણાવે છે કે આ વેચાણ કરાર સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના કાયદાઓ દ્વારા શાસિત છે અને સ્વિસ ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૧૪૬ ‘પ્રતારણા’ની વ્યાખ્યા કરે છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે કોઈ વ્યક્તિ પોતાના માટે અથવા અન્ય માટે ગેરકાયદેસર લાભ મેળવવાના આશયથી, જો તે ખોટા પ્રલોભન કે સત્યનું છુપાવવું દ્વારા અથવા ઇરાદાપૂર્વક કોઈ અન્ય વ્યક્તિમાં ખોટી માન્યતા મજબૂત કરીને, તે વ્યક્તિને પોતાના અથવા અન્યના આર્થિક હિતના નુકસાન માટે કાર્ય કરવા પ્રેરિત કરે છે, તો તે પ્રતારણા કરે છે।

૯.૨. સ્વિસ ફોજદારી સંહિતાની કલમ ૨૫૧ પર પણ આધાર લેવામાં આવ્યો છે કે દસ્તાવેજોની કૂટરચના સંબંધિત ગુનો, અન્ય કારણો ઉપરાંત, ત્યારે કરવામાં આવેલો ગણાય છે જ્યારે કર્તા, છેતરવાનો તથા ગેરકાયદેસર રીતે પોતાને અથવા તૃતીય પક્ષને સમૃદ્ધ કરવાનો ઇરાદો રાખીને, ૧) કાનૂની મહત્વના કોઈ તથ્યનું ખોટું પ્રમાણપત્ર આપે અથવા ૨) ખોટા અથવા કૂટરચિત દસ્તાવેજનો ઉપયોગ કરે. અરજદારના જણાવ્યા અનુસાર, દસ્તાવેજ જારી કરનાર વ્યક્તિને દસ્તાવેજની વિગતોની માન્યતા સુનિશ્ચિત કરવાની કાનૂની ફરજ હોય છે અને સ્પષ્ટ છે કે પ્રથમ સામાવાળાને સ્ટીલ સ્કેપમાં રહેલી અશુદ્ધિઓની ઊંચી માત્રાની જાણ હતી; તેથી, જ્યારે પૂરવઠો કરાયેલ સ્ટીલ સ્કેપ અત્યંત ખામીયુક્ત હતો અને વેચાણ કરારની શરતોનું ઉલ્લંઘન કરતું હતું, ત્યારે તેનું અર્થઘટન છેતરપિંડી તરીકે કરવું જોઈએ. સામાવાળાએ જાણબૂઝીને ખોટી માન્યતા ઊભી કરી અને અરજદાર સમક્ષ ખોટું રજૂ કર્યું કે સ્ટીલ સ્કેપમાં ૦.૭૫% થી વધુ અશુદ્ધિઓ

નહોતી. સામાવાળાઓએ પણ ગેરકાયદેસર વ્યાપારી લાભ મેળવવાના ઇરાદાથી દોષને દુર્ભાવનાપૂર્વક છુપાવ્યો અને અરજદારના આર્થિક હિતને હાનિ પહોંચાડી.

૯.૩. તેથી, દલીલ કરવામાં આવે છે કે આ કરારથી ગંભીર અને અત્યંત ઘોર પ્રકારનું કપટ સ્થાપિત થાય છે અને તે વેચાણ કરાર તથા તેના સ્માર્ટ ટાઈમિંગ એલસીના મૂળ આધારને જ દૂષિત કરે છે.

૯.૪. તેથી, આ આરોપ મૂકવામાં આવે છે કે આ ચોથી સામાવાળાના નિરીક્ષણ પ્રક્રિયાની સ્વતંત્રતા અંગે યોગ્ય અને ગંભીર શંકા ઊભી કરે છે તથા ગુણવત્તા દસ્તાવેજ, નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્રની વિશ્વસનીયતાને અસર કરે છે. તેથી, આ પરસ્પર મિલીભગતમાં પ્રથમ સામાવાળા સાથે મળીને ખોટી રીતે તૈયાર કરાયેલ દસ્તાવેજ હોવાનું આરોપ છે અને તેનો હેતુ પોતાને કાયદેસર લાભ પહોંચાડવાનો તથા અરજીકર્તાને નુકસાન પહોંચાડવાનો હતો.

૧૦. આ પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, અરજદારે પ્રથમ અને ત્રીજા સામાવાળાઓ વિરુદ્ધ તથા વેનોમેટ એ.જી. વિરુદ્ધ પણ આક્ષેપ કર્યો છે કે તેઓ તમામ જાણતા હતા કે સ્ટીલ સ્કેપમાં અશુદ્ધિઓની માત્રા, અરજદાર તથા પાંચમા સામાવાળા સાથે સંબંધિત વેચાણ કરારોમાં સંમત કરાયેલ મહત્તમ મર્યાદા કરતાં નોંધપાત્ર રીતે વધુ હતી. વધુમાં આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે પક્ષકારોએ ચોથી સામાવાળા સાથે સાંઠગાંઠ કરીને આવી અશુદ્ધિઓની નીચલી મર્યાદા પર પરીક્ષણ કરીને ગુણવત્તા નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્ર મેળવ્યું અને એ રીતે અયોગ્ય લાભ મેળવવાના આશયથી અરજદાર સાથે છેતરપિંડી કરી. પ્રથમ સામાવાળાએ કરાર હેઠળની પોતાની જવાબદારીનું પાલન ન કરતાં, ગેલાન્ટ

મેટલ કરાર હેઠળ ખરીદવાનું સંમત થયેલ માલસામાનના સ્થાને વિકલ્પરૂપે સ્ટીલ સ્કેપની ખરીદી માટે થનારી સંભાવિત કિંમત તથા કામગીરીજન્ય નુકસાનોની કુલ રકમ તરીકે યુ.એસ. ડૉલર ૮૦૦,૦૦૦/ કરતાં વધુના નોંધપાત્ર નુકસાનો અરજદારે ભોગવ્યા. વધારાના કસ્ટમ ડ્યુટી, બંદર શુલ્ક, ડિમેરેજિસની વધારાની કિંમત, જે થવાની સંભાવના છે, તેના પરિણામે પણ અરજદારે એવા નુકસાનો ભોગવવાના થશે, જે અપરિહાર્ય છે.

૧૧. અરજદારે જણાવ્યું હતું કે દરેક કેસમાં પ્રથમ સામાવાળા પાસે ભારતમાં અથવા હોંગકોંગમાં કોઈ એવી સંપત્તિ નથી, જે મધ્યસ્થતા કાર્યવાહીમાં વળતર માટેની અરજદારોની માગણી સંતોષવા માટે પૂરતી અને પર્યાપ્ત હોય, કારણ કે મધ્યસ્થતામાં અરજદારની સફળતા ની શક્યતાઓ ઘણી ઊંચી છે. આઈએએપી નં. ૧૧૪ ઓફ ૨૦૧૮ અને આઈએએપી નં. ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૮માંની પ્રથમ સામાવાળા કંપની, હોંગની કાયદા હેઠળ સ્થાપિત હતી. હોંગ કોંગ પણ ચિંતાનો વિષય છે, કારણ કે હોંગ કોંગ દેશમાં રાજકીય પરિસ્થિતિ અસ્થિર છે।

૧૨. આઈએએપી નં. ૧૧૪, ૨૦૧૮માં અરજદારોએ માંગી રહેલ રાહતો નીચે મુજબ છે:

“૮૦. અરજદાર, તેથી, અપીલ કરે છે કે લવાદી કાર્યવાહીના પૂર્ણ થવા તથા લવાદી અવોર્ડ નિર્ણિત થવા અને અમલમાં મૂકવામાં આવવા સુધી: આ માનનીય અદાલત કૃપા કરીને પ્રતિબંધાજ્ઞાનો આદેશ પસાર કરે, જેથી બીજો પ્રતિભાવદાર બેંક, તેના કર્મચારીઓ, સેવકો અને/અથવા એજન્ટો અથવા અન્યથા, ૨૮ મે ૨૦૧૮ની તારીખના અને ત્યારબાદ ૬ જૂન ૨૦૧૮ના રોજ સુધારવામાં આવેલ ક્રેડિટ પત્ર હેઠળ, સંદર્ભ નંબર ૦૪૧૫૨૧૮આઈએમ૦૦૦૦૦૬૯ ધરાવતા, યુરો ૩,૪૪૧,૬૦૦/-ની

રકમના કોઈપણ વિતરણથી, બીજા કોઈપણ રીતે, રોકવામાં આવે, જે બીજો પ્રતિભાવદાર બેંક દ્વારા પ્રથમ પ્રતિભાવદારના હિતમાં જારી કરવામાં આવ્યો છે (જુઓ, આ અરજીના પૃષ્ઠ પર અનુસૂચિ) (એ) આ માનનીય અદાલત ઉપરોક્ત પ્રાર્થના કલમ (એ)ની જોગવાઈઓ અનુસાર આડઅંતરિમ રાહત આપવાનો આદેશ કરે: (બી) આ અરજીના ખર્ચ માટે; આ માનનીય અદાલત કેસની પ્રકૃતિ અને પરિસ્થિતિઓ અનુસાર જરૂરી હોય તેવા વધુ અને અન્ય આદેશો પસાર કરે.”

આઈએએપી નં.૧૧૫/૨૦૧૯

૧૩. આ અરજીમાં એકમાત્ર ફેરફાર ૧૮,૦૦૦ મેટ્રિક ટનની વેચાણ કરાર બાબતે છે, જેમાં સ્થાપિત કંપની સ્વિસ કાયદા હેઠળ સંસ્થાપિત છે અને તેનો આધાર સ્વિટ્ઝર્લેન્ડમાં આવેલો છે. પ્રારંભિક વેચાણ કરારને બદલવામાં આવ્યો હતો અને ૯,૦૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલ સ્કેપ સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા સામાવાળા નં. ૪ પાસેથી તેની ખરીદી પર પુરવઠો કરવાનું નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું, જે ત્રણેય કરારોમાં સ્ત્રોત કંપની તરીકે યથાવત્ રહી છે.

૧૪. કરારની શરતો તથા ત્યારબાદ ઘટેલી ઘટનાઓની સમયરેખા અંગેના બાકીના વ્યાપક વિગતો એકસરખી હોવાથી, તેનો પુનરોચ્ચાર કરવાની આવશ્યકતા નથી, સિવાય કે એલસીના વિગતો, જે ચુરો ૨,૫૮૯,૪૮૦ની છે અને જેમનો સંદર્ભ ક્રમાંક ૦૧૫૯૩૧૯આઈએમ૦૦૦૦૨૨૫ છે.

૧૫. આઈએએપી નં. ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૯માં અરજદાર દ્વારા માંગવામાં આવેલા રાહતો નીચે મુજબ છે:

૮૪. અતઃ અરજદાર વિનંતી કરે છે કે મધ્યસ્થતા કાર્યવાહી પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી અને મધ્યસ્થ ચુકાદો કરવામાં તથા અમલમાં મૂકવામાં ન આવે ત્યાં સુધી: (એ)

આ માનનીય અદાલત કૃપા કરીને પ્રતિબંધાજ્ઞાનો આદેશ પસાર કરે, જેથી બીજા સામાવાળા બેંકને, તેમના કર્મચારીઓ, સેવકો અને/અથવા એજન્ટો અથવા અન્યથા, ક્રેડિટ પત્ર હેઠળ, સંદર્ભ નંબર ધરાવતી કોઈપણ રકમ કોઈપણ રીતે મુક્ત ન કરવા માટે પ્રતિબંધિત કરવામાં આવે

૦૧૫૯૩૧આઈએમ૦૦૦૦૨૨૫, યુરો ૨,૫૮૯,૪૮૦/- ની રકમ માટે, અરજદારની તરફથી પ્રથમ સામાવાળાના પક્ષમાં જારી કરાયેલ (અરજપત્રના પૃષ્ઠ ૫૪ પર પરિશિષ્ટ ૬).

(બી) આ માનનીય અદાલત ઉપરોક્ત પ્રાર્થના કલમ (એ) મુજબ અંતરિમ રાહત આપે; (સી) આ અરજના ખર્ચ માટે; (ડી) આ માનનીય અદાલત કેસની પ્રકૃતિ અને પરિસ્થિતિઓને અનુરૂપ જરૂરી અન્ય તથા વધુ આદેશો આપે."

આઈએપીપી નં. ૧૧૬, ૨૦૧૯

૧૬. આ અરજ સાથે સંબંધિત સંક્ષિપ્ત તથ્યો નીચે મુજબ છે:

૧૬.૧ આ અરજમાં વેચાણ કરારની તારીખ ૨૪.૦૫.૨૦૧૯ છે અને સામાવાળા ક્રમાંક ૨ રશિયાની એ જ કંપની છે જેણે આઈએએપી નં. ૧૧૪ of ૨૦૧૯ પ્રાધાન્ય આપી છે.

૧૬.૨ અહિંની અરજદાર વેલસ્પન સ્ટીલ લિમિટેડ છે, જે કંપની અધિનિયમ, ૧૯૫૬ ની જોગવાઈઓ હેઠળ નોંધાયેલ અને સંયોજિત જાહેર મર્યાદિત કંપની છે, અને તેનું નોંધાયેલ કાર્યાલય જિલ્લો કચ્છ, ગુજરાત ખાતે આવેલું છે. પ્રથમ સામાવાળા સ્માર્ટ ટાઈમિંગ સ્ટીલ લિમિટેડ હોંગકોંગ ખાતે સ્થિત છે, જ્યારે દ્વિતીય અને તૃતીય સામાવાળાઓ રશિયા ખાતે સ્થિત છે. પ્રથમ અને દ્વિતીય સામાવાળાઓ હેવી મેલ્ટિંગ સ્ટીલ સ્કેપ (એચ.એમ.એસ. ૧) તથા હેવી મેલ્ટિંગ

સ્ટીલ સ્કેપ (એચ.એમ.એસ. ૨) નો પુરવઠો આપવા સાથે સંકળાયેલા છે. તૃતીય સામાવાળા માલના આયાત નિયંત્રણ અને નિરીક્ષણ સંબંધિત સેવાઓ પૂરી પાડવાના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલો છે. ચોથો સામાવાળા સ્ટીલ તથા તેના સહાયક ઉત્પાદનોના ઉત્પાદન અને વેપારના વ્યવસાયમાં સંકળાયેલો છે. આ મામલે, બે સમૂહ કરારો અંગે ચર્ચા થાય છે, જે એકબીજા સાથે જોડાયેલા તથા પરસ્પર સંબંધિત છે, જેથી એક જ ૩૦,૦૦૦ મેટ્રિક ટન (+/- ૫%) સ્ટીલ સ્કેપના વેચાણ કરારનું યોગ્ય અને સંપૂર્ણ પાલન સુનિશ્ચિત થઈ શકે, જેમાં ૧૮,૦૦૦ મેટ્રિક ટન અરજદારને અને ૧૨,૦૦૦ મેટ્રિક ટન ચોથા સામાવાળાને પુરવઠો કરવાનો હતો. આ વ્યવહારના ભાગરૂપે, એક જ વેચાણ કરાર હેઠળ પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા અરજદારને કુલ ૮,૦૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલ સ્કેપ પુરવઠો કરવાનો હતો.

૧૬.૩ પ્રથમ સામાવાળા સાથેના વેચાણ કરાર અનુસાર, ૨૪ મે ૨૦૧૮ના રોજ અરજદારએ સ્થળ પર એક અપરિવર્તનીય ઋણપત્ર ખોલ્યું હતું, જેનો સંદર્ભ નં. ૦૧૫૯૩૧૮આઈએમ૦૦૦૦૨૧૨ હતો અને રકમ યુરો ૨૫૭૩૫૫૦ હતી; આ ઋણપત્ર સ્ટેટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, (બેંકબે રીકલેમેશન શાખા) દ્વારા પ્રથમ સામાવાળાના હિતમાં જારી કરવામાં આવ્યું હતું, અને તેમાં ૭.૬.૨૦૧૮ના રોજ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. આ આધારે કે પ્રથમ સામાવાળાએ, અન્યો સહિત, અરજદાર સામે ગંભીર છેતરપિંડી આચરી છે, જેનો હેતુ પોતાને તથા અન્ય સામાવાળાઓને ગેરકાયદે લાભ પ્રાપ્ત કરાવવાનો હતો, અને જાણબૂઝીને

અરજદારને ખોટી માન્યતા અપાવી હતી કે સ્ટીલ સ્કેપમાં રહેલ અશુદ્ધિઓનું સ્તર પક્ષકારો વચ્ચે નક્કી કરાયેલા કરારસંમત મર્યાદા અંદર છે, આ અરજદારી નીચેના રાહતઆદેશો માટે દાખલ કરવામાં આવી છે:

“(એ) આ માનનીય અદાલત પ્રથમ સામાવાળાને સ્માર્ટ ટાઈમિંગ કરાર તરફે સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા (બેંકને રીકલેમેશન શાખા) દ્વારા જારી કરાયેલ સંદર્ભ નંબર ૦૧૫૯૩૧૯આઈએમ૦૦૦૦૨૧૨ ધરાવતા એટ સાઈટ લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ પ્રથમ સામાવાળાએ વસૂલ કરેલી યુરો ૨,૫૭૩,૫૫૦/- રકમ જમા કરવા નિર્દેશ આપતો આદેશ પસાર કરે. (અરજીના પૃષ્ઠ_ ઉપર પરિશિષ્ટ ક).

(બી) આ માનનીય અદાલત મહેરબાનીપૂર્વક ઉપરોક્ત પ્રાર્થના કલમ (એ) મુજબ આંતરિમ તાત્કાલિક રાહત આપવાનો આદેશ પસાર કરે:

(સી) આ અરજીના ખર્ચ માટે;

(ડી) આ માનનીય અદાલત ન્યાયના હિતમાં તથા વાદની પ્રકૃતિ અને પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં રાખીને, જરૂરી એવા વધુ તથા અન્ય કોઈપણ આદેશો પસાર કરે.”

૧૭. સામાવાળાઓ દ્વારા દાખલ કરાયેલ જવાબી સોગંદનામાનો સંક્ષિપ્ત રૂપે, ત્રણેય અરજીઓમાં સંદર્ભ લેવો યોગ્ય છે.

૧૭.૧ અરજી ક્રમાંક ૧૧૪/૨૦૧૯ અને ૧૧૬/૨૦૧૯માં સામાવાળા ક્રમાંક ૧ એવા સ્માર્ટ ટાઈમિંગ સ્ટીલ લિમિટેડની વતી દાખલ કરાયેલ પ્રતિસોગંદનામામાં જણાવવામાં આવ્યું છે કે આ અરજી ભ્રાંતિપૂર્ણ તથા કાયદા મુજબ અસ્થિર છે. તેના અનુસાર, આ અદાલતને અધિકારક્ષેત્ર નથી, કારણ કે અદાલતના

અધિકારક્ષેત્રમાં કોઈ કારણ-કાર્ય ઊભું થયું નથી; સામાવાળા ક્રમાંક ૧ આ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં નિવાસ કરતો નથી કે ધંધો ચલાવતો નથી અને તેના અધિકારક્ષેત્રમાં કોઈ મિલકત પણ નથી. પ્રારંભિક ફળ પણ અદાલતના અધિકારક્ષેત્રમાં ક્યાંય ઉપજ્યું નથી. જો કોઈ છેતરપિંડી થઈ હોય તો તે લોડ પોર્ટ સેન્ટ પીટર્સબર્ગ, રશિયામાં થઈ છે.

૧૭.૨ સામાવાળાનો વધુમાં આ વલણ છે કે અરજીકર્તા દ્વારા માગવામાં આવેલી રાહત મધ્યસ્થતા અધિનિયમની કલમ ૮ના વ્યાપ બહાર આવે છે અને તેથી આ અદાલત પાસે એવી રાહત મંજૂર કરવાની કોઈ સત્તા નથી. લેટર ઓફ ક્રેડિટના રોકડકરણ માટેના પ્રતિબંધાજ્ઞા આદેશની મંજૂરી બાબતે સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ધારિત કરેલા કેટલાક માપદંડો છે. વધુમાં, ગેલન્ટ કાર્ગો માટે આ રકમ અરજીકર્તા દ્વારા પ્રથમ સામાવાળાને ૧૭.૦૮.૨૦૧૮ના રોજ ચૂકવવાની હતી. પ્રથમ સામાવાળાએ ૨૩.૦૮.૨૦૧૮ના રોજ તેનું ડિસ્કાઉન્ટિંગ કરી નેગોશિએશન કર્યું હતું. પ્રથમ સામાવાળાની બેંક સ્માર્ટ ટાઇમિંગ વેનોમેટ લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ ૧૭.૦૮.૨૦૧૮ના રોજ વેનોમેટને ચુકવણી કરશે. વેનોમેટે આ ચુકવણીનું ડિસ્કાઉન્ટિંગ પ્રથમ સામાવાળા પાસેથી પહેલેથી જ મેળવી લીધું છે. આમ, સામાવાળા નં. ૧ના લેટર ઓફ ક્રેડિટના ડિસ્કાઉન્ટિંગ દ્વારા ચુકવણી વસૂલ કરવામાં આવી હતી.

૧૭.૩ આ સામાવાળા અનુસાર, કરારમાં પહેલેથી જ મધ્યસ્થતા દ્વારા વિવાદ નિરાકરણની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી છે અને તેથી, જો કોઈ વિવાદ હોય તો

તેનો નિવારણ હેમ્બર્ગ સ્થિત જર્મન અનિટ્રેશન ઈન્સ્ટિટ્યૂટ (ડીઆઈએસ) ખાતે સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના કાયદાઓ લાગુ કરીને નિર્ધારણ તથા ન્યાયનિર્ણય દ્વારા સરળતાથી થઈ શકે છે. આજ તારીખ સુધી, અપીલકર્તાઓ દ્વારા તેનો આશ્રય લેવામાં ન આવ્યો હોવાથી, મધ્યસ્થતા કાર્યવાહી શરૂ થઈ નથી, જે આ સામાવાળા મુજબ, દર્શાવે છે કે કોઈ આધારભૂત દાવો અસ્તિત્વમાં નથી.

૧૭.૪ વધુમાં દલીલ કરવામાં આવે છે કે જો માલમાં કોઈ નુકસાન અથવા અશુદ્ધિ મળી આવી હોય, તો તે કંડલા બંદરે સંગ્રહ દરમિયાન થયું છે, લોડ બંદરે નહીં, જે મિત્રા એસ.કે. દ્વારા લેવાયેલા ફોટોગ્રાફોથી સ્પષ્ટ થાય છે. ફરીથી, અફસોસ સાથે જણાવવામાં આવે છે કે કાર્ગોની કરાર મુજબની તપાસની પદ્ધતિ દશ્ય પરીક્ષણ હતી, જ્યારે અરજીકર્તાઓએ કરારથી ભિન્ન એવી અન્ય તપાસ પદ્ધતિઓ પર આધાર રાખ્યો હતો, જેના કારણે ખોટા પરિણામો આવ્યા અને તેથી ખોટા લોડ બંદર સર્વે અહેવાલની ભ્રાંતિ ઊભી કરવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવે છે અને પછી તેને છેતરપિંડી તરીકે વધારી બતાવવામાં આવે છે. સામાવાળા અનુસાર, અશુદ્ધિઓ નિર્ધારિત કરવાની એકમાત્ર સહમત પદ્ધતિ દશ્ય પરીક્ષણ હતી. સર્વેયર પોતાની અનુભૂતિના આધારે કાર્ગોની રચનાનો અંદાજ લગાવવાનો હતો. અશુદ્ધિઓના સંદર્ભમાં દલીલ કરવામાં આવે છે કે રબર, કપડા, પ્લાસ્ટિક અથવા ગંદકી/ધૂળની અશુદ્ધિઓ ધાતુના ભંગારમાં આકારની દૃષ્ટિએ મોટા પ્રમાણમાં દેખાઈ શકે છે, પરંતુ વાસ્તવમાં વજનની સરખામણીમાં તે ખૂબ જ ઓછી અને નગણ્ય હોય છે.

૧૭.૫ સામાવાળા દ્વારા પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે તેણે સામગ્રીની ખરીદીના હેતુસર ૧૬.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ વેચનારોએ વેનોમેટને પહેલેથી જ ચુકવણી કરી દીધી છે અને તેથી પણ, જ્યારે વ્યવહાર અંતિમ સ્વરૂપ પામ્યો છે, ત્યારે વર્તમાન અરજી નિષ્પ્રયોજ્ય બની ગઈ છે.

૧૭.૬ સામાવાળાના જણાવ્યા અનુસાર, અરજદારને યોગ્ય મંચ સમક્ષ છેતરપિંડી સાબિત કરવાની આવશ્યકતા છે અને માત્ર આક્ષેપોના આધારે પ્રતિબંધાજ્ઞાનો લાભ મળવાનો નથી, કારણ કે મૂળભૂત રીતે તે લેટર ઑફ ક્રેડિટ સામે પ્રતિબંધાજ્ઞા મેળવવા ઈચ્છે છે.

૧૭.૭ વધુમાં દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારોએ કરારની તારીખ અને માલ ઉતારવાની તારીખ વચ્ચે એચએમએસ માલના આંતરરાષ્ટ્રીય ભાવમાં ૧૫% ઘટાડો થયો હોવાના કારણે તથા તે એક બૂરો વ્યાવસાયિક સોદો હોવાથી, જેને તેઓ ગુણવત્તાના મુદ્દાના બહાને ખોટી રીતે ફરિયાદ કરવા માંગે છે, માલને અસ્વીકાર કરવાનો પ્રયાસ કર્યો છે, અને તેથી પણ તેઓ જે રીતે કરવા ઈચ્છે છે તે રીતે કરારમાંથી છૂટકો મેળવી શકતા નથી.

૧૮. સામાવાળા બેંક, ભારતીય સ્ટેટ બેંકમાં મેનેજર તરીકે કાર્યરત શ્રી નવીન કુમારે જવાબી સોગંદનામું દાખલ કરી દાવો કર્યો છે કે તમામ આક્ષેપો ખોટા, તુરંત અને ટકી ન શકે એવા છે. આ સામાવાળા મુજબ, વિવાદ સંપૂર્ણપણે અરજદાર અને સામાવાળા નંબર ૧ વચ્ચેનો છે. વિવાદ દેખીતી રીતે કરારના

પાલનમાં ખામી અને સામાવાળા ભવન દ્વારા કરારની શરતોના ભંગ અંગેનો છે. અરજદારને સામાવાળા નંબર ૧ સામે પોતાની ફરિયાદ ઉઠાવવાનો અવકાશ છે, તેથી આ સામાવાળાને અનાવશ્યક રીતે તેમાં ખેંચી શકાય નહીં, કારણ કે પક્ષકારો વચ્ચેના કરારમાં બેંક પક્ષકાર નહોતી. કરારના પાલન અંગે તેની કોઈ જવાબદારી નથી. ક્રેડિટ પત્ર દસ્તાવેજને જે માલ, સેવાઓ અથવા કામગીરી સંબંધિત છે, તેમાંની ખામી અરજદાર કંપની અને સામાવાળા નંબર ૧ વચ્ચે થયેલા કરાર તથા સ્વીકૃત શરતોથી સ્વતંત્ર છે. અરજદાર માટે યોગ્ય છે કે તે સામાવાળા સામે કાર્યવાહી કરે અને તેઓ વચ્ચે સ્વીકૃત કરારાત્મક શરતો હેઠળ અરજદારને ઉપલબ્ધ કાનૂની ઉપાયોનો ઉપયોગ કરે.

૧૮.૧ એ પણ દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારે બેંક સિવાયના કોઈપણ સામાવાળા વિરુદ્ધ કોઈ રાહત મેળવી નથી, તેમ છતાં અરજદારની ફરિયાદ સંપૂર્ણપણે અન્ય સામાવાળા સામે છે અને તેમ છતાં બેંક વિરુદ્ધ રાહત માગવાનો વિકલ્પ પસંદ કરવામાં આવ્યો છે. બેંક આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્ય ચેમ્બર (આઈસીસી) દ્વારા જારી કરાયેલા દસ્તાવેજી ઋણ માટેના એકરૂપ રિવાજો અને પ્રથા ૬૦૦ દ્વારા સંચાલિત છે, જે આંતરરાષ્ટ્રીય દસ્તાવેજી ઋણ પ્રથાને નિયંત્રિત કરે છે અને તેથી, બેંક દસ્તાવેજી ઋણ માટેના એકરૂપ રિવાજો અને પ્રથા ૬૦૦ હેઠળ પોતાના કર્તવ્યોનું પાલન કરવા બંધાયેલી છે (યુસીપી) બેંક દ્વારા અરજદાર તથા નેગોશિયેટિંગ બેંક હેંગ સેંગ બેંક, હોંગકોંગ સાથે, જે

સામાવાળા નં.૧ના વતી અને તેની તરફથી કાર્યરત હતી, કરવામાં આવેલ લેટર ઑફ ક્રેડિટની શરતો અને નિયમો સાથે વાંચવામાં આવે છે.

૧૮.૨ સામાવાળા અનુસાર, યુસિપી, જે કોઈપણ દસ્તાવેજ ધિરાણપત્ર માટે માર્ગદર્શિકા અને નિયમો પૂરા પાડે છે અને જેનું રાષ્ટ્રીય તથા આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે બેંકો દ્વારા પાલન કરવાનું રહે છે, તે તમામ પક્ષોને બાંધે છે. આ માર્ગદર્શિકાની કલમ ૫ મુજબ બેંકો દસ્તાવેજો સાથે વ્યવહાર કરે છે, માલ, સેવાઓ અથવા પ્રદર્શન સાથે નહીં, જે દસ્તાવેજો પ્રગટ કરે છે. તેથી બેંક દ્વારા એલસી જારી કરવાનું માલ અથવા સેવાઓ કે પ્રદર્શન પર આધારિત નથી, જેનું ઉલ્લેખ દસ્તાવેજ ધિરાણપત્રમાં થાય છે. આથી, માલ અથવા સેવાઓ કે પ્રદર્શન બાબતે કોઈ અછત હોય તો પણ, જો દસ્તાવેજો કમબલ્ડ હોય, તો બેંક એલસીનું પાલન કરવા તથા તેનો સન્માન કરવા બાધ્ય છે. વર્તમાન પ્રકરણમાં, અરજદાર પોતે ૧૯ જુલાઈ ૨૦૧૯ના રોજ બેંકને સંદેશાવ્યવહાર કરીને જણાવી ચૂક્યો હતો કે દસ્તાવેજોની સ્વીકૃતિ નિશ્ચિત છે. અરજદારો દ્વારા સામાવાળા બેંક સમક્ષ ૨૩ મે ૨૦૧૯ના રોજ સામાવાળા ક્રમાંક ૧ના હિતમાં યુરો ૩૪૪ ૧૬૦૦ની લેટર ઑફ ક્રેડિટ ખોલવા માટે અરજી કરવામાં આવી હતી; એલસીની શરતો અને નિયમો અરજદારો અને બેંક વચ્ચે નક્કી કરવામાં આવ્યા હતા અને તે ૨૯ મે ૨૦૧૯ના રોજ ૬ જૂન, ૨૦૧૯ના સુધારા સાથે ખોલવામાં આવી હતી.

૧૮.૩ વધુમાં દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઉક્ત એલસીમાં એ બાબતનો વિશેષ ઉલ્લેખ છે કે એલસીનું માન આપવામાં આવે તે પૂર્વે સામાવાળા બેંક દ્વારા કયા

દસ્તાવેજો સ્વીકારવામાં આવવાના હતા. વધુમાં એ પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે તે દસ્તાવેજ કેડિટ્સ માટેની સમાન પ્રથા અને રૂઢિ, ૨૦૦૭ સંશોધન, આઈસીસી પ્રકાશન ક્રમાંક ૬૦૦ ને આધીન છે.

૧૮.૪ યુસીપીના લેખ ૧૫ મુજબ, જ્યારે ઇશ્યૂઇંગ બેંક એ નિર્ધારિત કરે છે કે રજૂઆત અનુરૂપ છે, ત્યારે તેને એલસીનું ભુગતાન કરવું જ પડે છે. અરજદાર દ્વારા આ બેંકને પહેલેથી જ જાણ કરવામાં આવી હતી કે દસ્તાવેજો અનુરૂપ છે; તેથી, સામાવાળા પાસે યુસીપી માર્ગદર્શિકાની જોગવાઈઓનું પાલન કરવા અને વેચનારની તરફથી અને તેના હિત માટે અમલમાં મૂકાયેલા એલસીની રકમ ચૂકવવા સિવાય કોઈ વિકલ્પ નથી. અરજદાર પાસેથી ઇનપુટ બિલ્સની સલાહ, સેન્ટ પીટર્સબર્ગ, રશિયાથી કાર્ગો મુક્ત કરવામાં આવ્યો હોવાનું અને તે હથિયારો, દારૂગોળો, વિસ્ફોટકો તથા રેડિયોએક્ટિવ પ્રદૂષણથી મુક્ત હોવાનું પ્રમાણિત કરતાં પ્રમાણપત્રો સહિત વિવિધ પ્રમાણપત્રો પ્રાપ્ત થયા છે. તેણે લેડીંગ બિલમાં શિપર દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ નં. ૬ પણ આગળ મોકલ્યું છે. આમ, એલસી હેઠળ નાણાં છોડવામાં પહેલાં સામાવાળા બેંકને પ્રાપ્ત થવા જરૂરી તમામ દસ્તાવેજો સામાવાળાને પહેલેથી જ પ્રાપ્ત થઈ ચૂક્યા છે. તેથી, બેંકનું એવું દલીલ છે કે અદાલત પ્રતિબંધાજ્ઞા ન આપે, ખાસ કરીને જ્યારે ખરીદદાર અને વેચનાર વચ્ચેની શરતોના ભંગના માત્ર આધારે અપરિવર્તનીય કેડિટ પત્ર હોય, અને જ્યારે સામાન પ્રથમ દષ્ટિએ મોકલી દેવામાં આવ્યો હોય તથા સંબંધિત તમામ દસ્તાવેજો બેંકને મોકલી દેવામાં આવ્યા હોય ત્યારે.

૧૯. અરજદાર તરફથી વધારાનું સોગંદનામું પણ દાખલ કરવામાં આવ્યું છે અને પ્રતિઉત્તર સોગંદનામું પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે, જેના વિગતવાર વર્ણનને અહીં પુનઃઉત્તરવાની આવશ્યકતા નથી; એટલું કહેવું પૂરતું છે કે સ્ટીલ સ્કેપમાં અસાધારણ ઊંચી માત્રામાં અશુદ્ધિઓ દર્શાવતી તસવીરોને આધારે ઘોર છેતરપિંડીના આક્ષેપો કરવામાં આવ્યા છે. સ્કેપના ઢગલાઓની તસવીરો પર ભારે આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે અને બી.વી. ઇન્ડિયાનું દૃશ્ય નિરીક્ષણ અહેવાલ પણ આધારરૂપ લેવાયો છે.

૨૦. સામાવાળા નં. ૧ નો પ્રત્યુત્તર પ્રત્યુત્તર પણ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે, જેના વિગતવાર ઉદ્દેખ આ તબક્કે કરવાનું યોગ્ય નથી.

૨૧. અન્ય સામાવાળાઓએ (સામાવાળા બેંક સિવાય) સામાવાળા ક્રમાંક ૧ના લેખિત દાવાઓને અપનાવવાનું પસંદ કર્યું છે અને પોતાની વિસ્તૃત મૌખિક દલીલો રજૂ કરી છે.

(એ) મૌખિક રજૂઆતો (આઈએપીપી નં. ૧૧૪ અને ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૯ ના અરજદાર)

૨૨. આઈએએપી નં. ૧૧૪ of ૨૦૧૯ના અપીલકર્તા તરફથી હાજર થયેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર ઠાકોરે, વિદ્વાન વકીલ શ્રી દમાણી સાથે, આ અદાલત સમક્ષ અરજીપત્રો, કરારરૂપ દસ્તાવેજો, વિવિધ સંદેશવ્યવહાર અને ફોટોગ્રાફો તેમજ અન્ય સામગ્રીના આધારે સમગ્ર તથ્યાવલિ પર ભારપૂર્વક પ્રકાશ

પાડ્યો હતો, જેથી એ દલીલ કરી શકાય કે પ્રતિબંધાજ્ઞાનો માગવામાં આવેલ રાહત સામાવાળાઓ વચ્ચેની સાઠગાંઠના પરિણામે થયેલી ધોર ઠગાઈને દર્શાવતા મજબૂત સામગ્રી પર આધારિત છે, જેના પરિણામે તેમના દ્વારા કરારનો ગંભીર ભંગ થયો છે અને તેથી અરજદારોને સમતામૂલક રાહત મેળવવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે।

૨૨.૧ વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલે દઢતાપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે આ ટૂંકી ડિલિવરીનો નહીં, પરંતુ કાવતરાં અને ઠગાઈનો કેસ છે અને ગંભીર ઠગાઈનું નિર્ધારણ કરવા માટે કોઈ એક્સરખો કડક ફોર્મ્યુલા હોઈ શકે નહીં, તેમજ કરારમાંની જોગવાઈઓ પણ ઠગાઈનું નિર્ધારણ કરશે. જ્યારે કરારાત્મક શરતમાં સ્પષ્ટ રીતે નજરે નિરીક્ષણના અંતે પ્રમાણપત્ર જારી કરવાની જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય અને જો તે સ્પષ્ટપણે ખોટું જણાય, ત્યારે સામાવાળાઓને જમાનત રજૂ કરવા જણાવવાનો કેસ બને છે, તેમ છતાં પ્રતિબંધક આદેશ આપવાની વિનંતી સ્વીકારવામાં આવતી નથી.

૨૨.૨ વિદ્વાન વકીલનું કહેવું છે કે નિરીક્ષણ એજન્સીના અસલી અહેવાલના આધારે લેટર ઓફ ક્રેડિટ મુક્ત કરવા સંમતિ આપવામાં આવી હતી અને લોડ પોર્ટથી માલ સાથે પ્રમાણપત્ર જોડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં સામગ્રીની શબ્દશઃ ખરાબણું દર્શાવાયું હતું, જે પોતે જ છેતરપિંડી છે. ત્રણેય સામાવાળાઓ, એટલે કે ઈન્ટરવ્યુરેસર્સ, સ્માર્ટ લાઈનિંગ અને વૅનોમેટ, જાણતા હતા કે પ્રમાણપત્ર સાચું નથી અને વાસ્તવમાં તેઓએ અરજદારને છેતરવા માટે પરસ્પર મળીને કાર્ય કર્યું

હતું; તેથી સામાવાળાઓના હિતમાં ચુકવણી મુક્ત કરવાને તે અનુસાર જ ગણવામાં આવવું જોઈએ.

૨૨.૩ learned Counsel અનુસાર, જહાજ સેન્ટ પીટર્સબર્ગથી ૨૮ જૂન ૨૦૧૮ના રોજ કંડલા માટે રવાના થયું હતું. ઇન્ટર્નેશનલ લિમિટેડના શ્રી પાવેલ એલ્ડોકીમોવ ૧૫ જુલાઈ ૨૦૧૮ના રોજ કંડલા આવ્યા હતા અને તેમણે દાવો કર્યો હતો કે તેમણે જહાજના એજન્ટને આગમન અંગે જાણ કરી હતી; તેમ છતાં, તે કરાર હેઠળ ધાર્યું હતું તેમ ઉતારાણ બંદરે ખરીદદારોને કરેલી જાણ ગણાઈ શકતી નથી. તેમણે રિસીવર અથવા કોઈ સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ એજન્સીનો સંપર્ક કર્યો ન હતો. એ પણ નોંધનીય છે કે learned counsel ના જણાવ્યા અનુસાર, જો લોડ પોર્ટ પર અશુદ્ધિઓ અંગે પૂરતું પ્રમાણપત્ર આપવામાં આવ્યું હોત, તો ઇન્ટર્નેશનલ લિમિટેડના પ્રતિનિધિને ભારત મોકલવાની શું જરૂર હતી, અને શું આ દાવા કરાયેલ ગુણવત્તા અંગેની આશંકા સૂચવતું નથી? તેમના અનુસાર, ખરીદદારો અને વેચાણકર્તાઓ વચ્ચેના બ્રોકરો બ્યુરો વેરિટાસ ઇન્ડિયા સમક્ષ ૩૧,૫૦૦ મેટ્રિક ટન માલ, જે સેન્ટ પીટર્સબર્ગથી જહાજ દ્વારા આવી રહ્યો હતો, તેનું દૃશ્ય નિરીક્ષણ કરવા અંગેની વિનંતી સાથે ગયા હતા. ઇ-મેઇલની નકલ સ્માર્ટ ટાઇમિંગ્સને મોકલવામાં આવી હતી અને વેચનાર તથા ખરીદનાર વચ્ચે બ્રોકર તરીકે કાર્ય કરનાર વ્યક્તિએ બ્યુરો વેરિટાસ (બી.વી. ઇન્ડિયા)ને દૃશ્ય નિરીક્ષણ હાથ ધરવા માટે નિયુક્ત કર્યું હતું. આ બાબત વિવાદાસ્પદ નથી કે વેલસ્પને ભારત સ્ટેટ બેંકની ૨૬ જૂન ૨૦૧૮ની સંદેશાવ્યવહારના પ્રતિસાદમાં વેનોમેટના બિલ માટે સ્વીકૃતિ જણાવી હતી અને

ગેલન્ટે પણ સ્માર્ટ ટાઈમિંગ્સના બિલ્સ માટે તેની સ્વીકૃતિ સ્વીકારેલી હોવાનું દર્શાવ્યું હતું. તમે એ પણ સ્વીકાર્યું છે કે જહાજ ૨૪ અને ૨૫ જુલાઈ ૨૦૧૯ની વચ્ચે કંડલા પહોંચ્યું હતું અને સ્ટીલ સ્કેપના ભાવ ઘટી રહ્યા હતા અને આગળ પણ ઘટતા હતા, છતાં વેલસ્પને સંપૂર્ણ કસ્ટમ્સ શુલ્ક ચૂકવી દીધું હતું. બ્યુરો વેરિટાસે ૦.૮૫% અશુદ્ધિઓ જણાઈ અને સ્ટીવેડોર ગૌતમ ફ્રેઈટ પ્રાઈવેટ લિમિટેડે અરજદારને સંબોધિત પત્રવ્યવહાર દ્વારા જણાવ્યું કે તેમણે જહાજના તમામ હોલ્ડ્સમાં ધૂળનું અસામાન્ય પ્રમાણ જોયું છે અને જહાજના હોલ્ડ્સ તેમજ સંગ્રહ પ્લોટ્સમાં માલની સ્થિતિ/ધૂળની દેખરેખ માટે પ્રતિનિધિઓ અથવા નિયુક્ત સર્વેયરને મોકલવાની વિનંતી કરી હતી.

૨૨.૪ વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, અશુદ્ધિઓના ઊંચા સ્તરને કારણે, ૨૮ જુલાઈ ૨૦૧૯ના રોજ ખરીદદારો એટલે કે વેલ્સ્પન અને ગેલન્ટ દ્વારા ઉતારણી બંધ કરવામાં આવી હતી. તે સમય સુધી ૨૮,૫૦૦ મેટ્રિક ટન ઉતારવામાં આવ્યા હતા અને બાકી જથ્થો હજુ વહાણના ખાલાઓમાં પડેલો હતો. બી.વી.ના નિરીક્ષકોએ અહેવાલ આપ્યો હતો કે અશુદ્ધિઓ વધતી જઈ રહી હતી અને અશુદ્ધિના સ્તર ૩૦% સુધી પહોંચી રહ્યા હતા, જે અનુમેય ૦.૭૫%ના પ્રમાણથી ઘણું વધુ હતું. ઉતારવામાં આવેલી કુલ માત્રાના સંદર્ભમાં સમગ્ર સ્તર ૭.૫૨% જેટલું ઊંચું હતું. વિદ્વાન વકીલના જણાવ્યા મુજબ, સ્માર્ટ ટાઈમિંગ અપર બર્થડે દ્વારા દાખલ કરાયેલા સર્વે જોડાણમાં, જેસી પાસ ઈન્સ્પેક્શન દ્વારા કરવામાં આવેલા અને સર્વેયર તરીકે શ્રી પાવેલ દ્વારા હાજરી અપાયેલા દૃશ્ય નિરીક્ષણ અહેવાલ માત્ર આંખમાં ધૂળ ઝોકવાનું છે. આ અહેવાલ સ્વાર્થસાધક

અહેવાલ છે, જે અંતિમ પુરવઠાકર્તા ઇન્ટર્વટોરેસર્સ દ્વારા કરવામાં આવેલા સ્પષ્ટ છેતરપિંડીય કૃત્યને ઢાંકવા માટે તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. આ અહેવાલ, જે પોતે સ્માર્ટ ટાઈમિંગ દ્વારા જ રજૂ કરવામાં આવ્યો છે, તેમની મિલીભગતનો સંકેત આપે છે. એ જ પુરવઠાકર્તા બે વેચાણકારો મારફતે અરજદારને પુરવઠો કરી રહ્યો છે અને તેઓ બધા એકબીજા સાથે મળીને અરજદારને કચરો પુરવઠો કરવાની પોતાની છેતરપિંડીય કાર્યવાહીની રક્ષા કરવા માટે કાર્યરત છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, વેલ્સ્પન દ્વારા વાનોમેટ અને સ્માર્ટ ટાઈમિંગને પત્ર લખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે બ્યુરો વેરિટાસની નિમણૂક વેલ્સ્પન અને ગેલન્ટ દ્વારા સંયુક્ત રીતે કરવામાં આવી હતી અને જ્યારે બ્યુરો વેરિટાસ ઈન્ડિયા અને બ્યુરો વેરિટાસ રશિયાના અહેવાલ વચ્ચે વિસંગતતાઓ જણાઈ, ત્યારે નિરીક્ષણ કરવા માટે એલેક્સની નિમણૂક કરવાનો નિર્ણય લેવાયો. તેમણે ઇન્ટર્વટોરેસર્સ દ્વારા ૭.૫૨% પર કરાયેલા પ્રસ્તાવને રેખાંકિત કર્યો, જે વેલ્સ્પનને સ્વીકાર્ય ન હતો; વેલ્સ્પને પ્રસ્તાવ મૂક્યો હતો કે ઉતારવામાં આવનાર જથ્થામાં જે અશુદ્ધિઓ મળી આવી હોય તેને સમગ્ર જથ્થાની અશુદ્ધિઓ ગણવામાં આવે અથવા ૩૦%ના દરે વળતર ચૂકવવામાં આવે, અને આ બંને પ્રસ્તાવો નામંજૂર કરવામાં આવ્યા; તેમ છતાં, તેઓ અરજદારોના આ વલણને સમર્થન આપે છે કે આ વ્યવહાર ઘોર છેતરપિંડી સમાન ગણાય.

૨૨.૫ આ મૌખિક દલીલોને સમર્થન આપવા માટે વિવિધ ચુકાદાઓનો આધાર લેવાયો છે, જેનો આવશ્યકતા મુજબ યોગ્ય સમયે ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે.

આઈએપીપી નં. ૧૧૬ of ૨૦૧૮ માં અરજદારની મૌખિક દલીલો

૨૩. માનનીય પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજનવાલા, જે ૨૦૧૮ની અરજી નં. ૧૧૬ના અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત થયા હતા, તેમણે જોરદાર દલીલ કરી છે કે આ કરારભંગનો મામલો છે અને આવા આક્ષેપોને સમર્થન આપતા ત્રણ અહેવાલો છે, જે સ્પષ્ટપણે ભારે પ્રમાણમાં દૂષણ તેમજ અશુદ્ધિઓ દર્શાવે છે, જે ઘોર છેતરપિંડીને સ્થાપિત કરે છે. જે પ્રાપ્ત થયું તે કરાર મુજબ ન હતું. માત્ર માત્રામાં નહીં, પરંતુ ગુણવત્તામાં થયેલી હાનિ પણ નોંધપાત્ર છે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, અશુદ્ધિઓ કયા ત્રણ રીતે જણાઈ શકત, તે આ પ્રમાણે છે ૧) દૃશ્ય નિરીક્ષણ પદ્ધતિ દ્વારા ૨) નમૂના પદ્ધતિ દ્વારા અને ૩) વિભાજન પદ્ધતિ દ્વારા. કોઈપણ પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવે, દિવસના અંતે નોંધવાની બાબત એ છે કે અદાલતને અસ્થિત્વ યથાવત્ રાખવાનો આદેશ આપવા અને પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ એ ઠરાવવાનો કે કરારભંગ થયો છે, તે માટે રેકૉર્ડ પર પૂરતું સામગ્રી ઉપલબ્ધ છે. અહેવાલ અંગેની બાબત મધ્યસ્થતા કાર્યવાહી દરમિયાન વિચારવી પડશે, પરંતુ હાલમાં અદાલતે ધ્યાનમાં લેવાની બાબત એ છે કે માંગવામાં આવેલી રાહત ફરજિયાત સ્વરૂપની છે અને અરજદારે એવી રાહત મળવી જોઈએ તથા બેઈમાન પક્ષના હાથે હાનિ ભોગવવી ન જોઈએ. અદાલત ઓછામાં ઓછું એટલું કરી શકે કે સામાવાળાને ૨,૫૭૩,૫૫૦ યુરો રકમ જમા કરવા આદેશ આપીને પક્ષને સુરક્ષિત કરે.

૨૩.૫ તેમણે સ્વીકાર્યું કે તે જ બાબત માટે વચગાળાની અદાલત સમક્ષની કાર્યવાહી દરમિયાન પણ વિનંતી કરી શકાય છે, તેમ છતાં પક્ષકારો આ અદાલત સમક્ષથી જ તે જ રાહત માગી શકે છે અને તેની ઉપલબ્ધતા અરજદારને આ

અદાલતમાં તે જ બાબત માટે વિનંતી કરવાનો અધિકાર હરીફ ન લે, જ્યાં સુધી તે વચગાળાની અદાલત સમક્ષ ન પહોંચે. તેમના જણાવ્યા મુજબ, અરજદાર એક પ્રતિષ્ઠિત કંપની છે અને મધ્યસ્થતા અધિનિયમની કલમ ૯ જ્યારે સુરક્ષા મંજૂર કરે છે, તો વર્તમાન કાર્યવાહી દરમિયાન તે મંજૂર ન કરવી શા માટે? તેમણે વધુમાં દલીલ કરી કે કોઈની પણ એવી દલીલ નથી કે અરજદારે પોતાના કોઈ દાવાનું કૃત્રિમ સર્જન કર્યું છે. સહવર્તી અધિકારક્ષેત્ર હોવાથી અને કોઈ પ્રતિબંધ ન હોવાથી, પક્ષકારો હંમેશા બંને મંચો સમક્ષ વિનંતી કરી શકે છે.

૨૪. માનનીય પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સંજનવાલા અનુસાર, હોંગકોંગ સ્થિત કંપની પોતાને વેપારી ગૃહ તરીકે ઓળખાવે છે છતાં તે નાનકડા રૂમમાંથી પણ કાર્ય કરી શકે છે અને મધ્યસ્થતા કાર્યવાહીનો તર્કસંગત અંત આવે ત્યાં સુધી અરજદારની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત કરવાનો ગંભીર પ્રશ્ન ઊભો થાય છે. તેથી, તેમણે સુરક્ષા આપવાની પોતાની વિનંતિનું પુનરોચ્ચાર કર્યું અને વિશેષરૂપે માગેલ રાહત પ્રદાન કરવા પ્રાર્થના કરી.

આઈએએપી ક્રમાંક ૧૧૪ વર્ષ ૨૦૧૯ માં સામાવાળા ક્રમાંક ૨ની મૌખિક દલીલો

૨૫. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સૌરભ સોપારકર, જે બંને અરજીઓમાં હાજર છે, તેમણે દઢતાપૂર્વક દલીલ કરી છે કે આ અરજી જ ગ્રાહ્ય નથી. કિંમતોમાં થયેલા ઘટાડાના કારણે સમગ્ર અરજી બનાવટી છે. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી છે કે કોઈ વિશિષ્ટ ઇનકાર કરવામાં આવ્યા નથી. સમગ્ર વિવાદ અને તેનું ઉદ્ભવ એક

સુનિયોજિત કાવતરું છે. તેમણે આ અદાલતને ઘટનાઓની સમયરેખા દ્વારા અવગત કરતાં દલીલ કરી છે કે વેનોમેટ અને વેલસ્પન વચ્ચેનો કરાર ૧૭.૦૪.૨૦૧૯ના રોજ થયો હતો અને એલસી ૨૭.૦૪.૨૦૧૯ના રોજ ખોલવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ કરાર, જે મૂળરૂપે ૧૮૦૦૦ મેટ્રિક ટનનો હતો, તેને છોડી દેવામાં આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ ૧૭.૦૫.૨૦૧૯ના રોજ નવો કરાર કરવામાં આવ્યો હતો. આઈએએપી નં. ૧૧૬ ઓફ ૨૦૧૯માં જથ્થો ૯૦૦૦ મેટ્રિક ટન છે, જ્યારે આઈએએપી નં. ૧૧૪ ઓફ ૨૦૧૯માં તે ૧૨૦૦૦ મેટ્રિક ટન છે. તેમણે દલીલ કરી છે કે અરજી દાખલ થયાની તારીખે એલસીનું નેગોશિયેશન થયું નથી. વિવાદ શરૂ થવા પહેલાં જ તેની સંપૂર્ણ ચુકવણી થઈ ચૂકી હતી. ફરીથી, અરજી નામંજૂર થવા યોગ્ય છે, એ જ કારણસર કે પક્ષકારો વચ્ચે વજન અને ગુણવત્તા સંબંધે જે કોઈ મતભેદ હોય, તેમાં મુખ્ય ભાર અશુદ્ધિઓ પર મૂકવામાં આવ્યો છે. તેથી, આ મુદ્દાઓનું નિરાકરણ મધ્યસ્થતાના યોગ્ય મંચ સમક્ષ થઈ શકતું હતું, કારણ કે પક્ષકારોએ મધ્યસ્થ ન્યાયાધિકરણ સમક્ષ જવા પસંદ કર્યું છે. તે નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે લોડ પોર્ટનું નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્ર અંતિમ અને બાધ્યકારક રહેશે અને તેની જાણ બેંકને પણ કરવામાં આવી હતી. તેથી, વર્તમાન સ્વરૂપમાં આ અરજી ટકાઉ નથી. વિદ્વાન વકીલે આ અદાલતનું ધ્યાન એ તરફ પણ દોર્યું છે કે શ્રી પાવેલ એવટોકિમોવ વહાણ આવતાં પહેલાં રશિયાથી કંડલા આવ્યા હતા અને સમગ્ર સમયક્રમ આ અદાલત સમક્ષ મૂકીને દલીલ કરી છે કે વેચનારને કોઈ જાણ કરવામાં આવી નહોતી. જો ખરીદદારને, આક્ષેપ મુજબ, અશુદ્ધિઓ અંગે ચિંતા

થઈ હતી, તો વેચનારને કેમ જાણ કરવામાં આવી નહોતી અને સર્વેચરને બદલવાની શું આવશ્યકતા હતી. એલેક્સ સ્ટુઅર્ટની નિમણૂક ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ કરવામાં આવી હતી અને એલેક્સ સ્ટુઅર્ટનો પ્રથમ અહેવાલ ૨૫.૦૭.૨૦૧૯નો હતો. એ માનવું અશક્ય છે કે એલેક્સ સ્ટુઅર્ટની નિમણૂક રાત્રે ૧૧:૪૨ વાગ્યે થઈ હતી અને તેની પુષ્ટિ થઈ હતી, જ્યારે એલેક્સ સ્ટુઅર્ટ તરફથી આવતો અહેવાલ સવારે ૭:૦૦ વાગ્યાથી શરૂ થયો હતો. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલએ વધુમાં દલીલ કરી છે કે પક્ષકારોએ જે નક્કી કર્યું હતું તે દૃશ્ય નિરીક્ષણ હતું અને જો વજન તથા નમૂનાકરણમાં ખોટ હોય અને અશુદ્ધિઓની ટકાવારી નક્કી કરવાની હોય, તો આ વિગતોમાં અદાલત પ્રવેશ કરી શકે નહીં. વધુમાં દલીલ કરવામાં આવી છે કે અશુદ્ધિઓ, વજન અને ગુણવત્તા સંબંધિત તમામ મુદ્દાઓનો નિર્ણય યોગ્ય મંચ દ્વારા થઈ શકે છે. હાલ માટે, એલસી સામે માંગવામાં આવેલ ઈજન્ડકશન આપવામાં આવી શકે તેમ નથી. તેમણે નીચે દર્શાવાયેલા ચુકાદાઓ પર આધાર મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે:

૨૫.૫ મેટ્રો મેરિન્સ અને અન્ય વિ. બોનસ વોચ કંપની (પી) લિ. અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૭ એસસીસી ૪૭૮. દોરાબ કાવસજી વર્દન વિ. કૂમી સોરાબ વર્દન, ૨૫.૬ (૧૯૯૦) ૨ એસસીસી ૧૧૭.

૨૬. માનનીય પરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર જે માંગવામાં આવ્યું છે તે અસ્થાયી અનિવાર્ય પ્રતિબંધાજ્ઞા છે, જે અનુમતિપાત્ર નથી. રાહતના સ્વરૂપનિર્માણ અને આંતરકાલીન તબક્કે અનિવાર્ય રાહત આપવાના પ્રશ્ન વચ્ચે

સ્પષ્ટ ભેદ છે. અસ્થાયી અનિવાર્ય પ્રતિબંધાજ્ઞા એવી કોઈ રાહત નથી, જે સહેલાઈથી આપવામાં આવે. આંતરકાલીન તબક્કે આવી અનિવાર્ય આદેશ જારી કરવા માટે તેને ન્યાયસંગત ઠરાવે તેવું સ્પષ્ટ અને પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સામગ્રી હોવું આવશ્યક છે. તેમણે સર્વોચ્ચ અદાલતના મેટ્રો મરીન્સ વિ. બોનસ વોચના ચુકાદા પર પણ ભારે આધાર મૂક્યો છે, જેથી દલીલ કરી શકાય કે અસ્થાયી અનિવાર્ય પ્રતિબંધાજ્ઞા માત્ર અસાધારણ કેસોમાં જ આપી શકાય, જે ૧૯૯૨ એસ.સી.સી. ૧૧૭ના ડોરાબ કાવાસજી વર્દાનના કેસમાં નોંધાયેલ અપવાદોની પરિધિમાં આવે છે.

૨૭. આ તીવ્ર અને દઢ રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે અંતરકાલીન અનિવાર્ય પ્રતિબંધાજ્ઞાનો ઉપચાર અંતિમ સુનાવણી સુધી, જ્યારે સંપૂર્ણ ઉપચાર આપવામાં આવી શકે, ત્યારે લંબિત વિવાદ પૂર્વેની છેલ્લી નિર્વિવાદ સ્થિતિને જાળવી રાખવા અથવા પુનઃસ્થાપિત કરવા માટે, અથવા ગેરકાયદેસર રીતે કરવામાં આવેલા સર્વ કાર્યોને પાછા ફેરવવા માટે આપવામાં આવે છે. જોકે, વરિષ્ઠ વકીલના જણાવ્યા અનુસાર, પક્ષકારને આવી પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાથી નીચલી અદાલતમાં તેના અધિકારની સ્થાપના થવામાં નિષ્ફળતા આવી શકે છે અથવા તે નિષ્ફળ પણ જઈ શકે છે, અને જેના વિરુદ્ધ તેનો હેતુ હોય તે પક્ષકારને ભારે અન્યાય અથવા અપૂરણીય નુકસાન થઈ શકે છે, તેથી એવી પ્રતિબંધાજ્ઞા સામાન્ય રીતે અદાલત દ્વારા આપવી જોઈએ નહીં. તેમણે આ અદાલતને વિનંતી કરી છે કે આવો અનિવાર્ય ઉપચાર મેળવવા માટે પક્ષકારને ગંભીર છેતરપિંડી સ્થાપિત કરવી આવશ્યક છે, જે સંપૂર્ણ સુનાવણી વિના

અથવા મધ્યસ્થતા ન્યાયાધિકરણ દ્વારા મુદ્દાનો ગુણદોષના આધાર પર નિકાલ કર્યા વિના શક્ય નથી. તેથી, તેમણે આ અદાલતને વિનંતી કરી છે કે આ અરજી ખર્ચ સાથે રદ કરવામાં આવે. (બી) સામાવાળા નં. ૨ ની મૌખિક રજૂઆત)

૨૮. આ બંને અરજીમાં આઈએએપી નં. ૧૧૪ અને ૧૧૫ of ૨૦૧૯ હેઠળ સામાવાળા નં. ૨ તરફથી, માનનીય વકીલ શ્રીમતી ધર્મિષ્ઠા રાવલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી છે કે કરાર ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચેનો છે, જેમાં બેંકનું કોઈ લેવાદેવા નથી. દરેક કેસમાં બેંક સમક્ષ એક અરજી કરવામાં આવી હતી અને પરસ્પર સ્વીકારેલ શરતો મુજબ દરેકમાં અલગ એલસી ખોલવામાં આવી હતી. પક્ષકારોએ સ્વીકાર્યા મુજબ તે અમાન્ય ન થઈ શકે એવું સાધન હોવાનો આશય રાખવામાં આવ્યો છે. તેમણે વધુમાં ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે વિશ્વના ૧૭૫ દેશોએ વેપારી દસ્તાવેજી ઋણપત્રો સંબંધિત એકરૂપ પરંપરાઓ અને વ્યવહાર માર્ગદર્શિકા (યુસીપી) ને સ્વીકારી છે, જે વેપાર સંબંધિત આંતરરાષ્ટ્રીય બેંકિંગ વ્યવહારોનું નિયમન કરે છે. તેમના મત મુજબ, આ અરજીઓમાં અરજદારો દ્વારા તેમની પ્રાર્થનાઓ દ્વારા જે માંગ કરવામાં આવી છે તે બેંકને યુસીપીની આ માર્ગદર્શિકાઓના વિરુદ્ધ કાર્યવાહી કરવા આદેશ આપવા અંગેની છે. તેમના અનુસાર, યુસીપી માર્ગદર્શિકાઓ ૧૯૨૯થી આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં બેંકો એજન્ટ તરીકેની આવશ્યકતા અને જરૂરિયાતને કારણે બનાવવામાં આવી છે. તેમણે હૃદયપૂર્વક રજૂ કર્યું કે અદાલતે બેંકને તેની ફરજ નિભાવવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ, કારણ કે પ્રશ્ન માત્ર એલસીના માન્યકરણનો નથી, પરંતુ જારી કરનાર

બેંકની વિશ્વસનીયતાનો પણ છે. તેમના અનુસાર, દેશની દરેક અનુસૂચિત બેંકને પણ ભારતીય સ્ટેટ બેંક જેવો પ્રતિષ્ઠાનો લાભ પ્રાપ્ત નથી, અને તે મુખ્યત્વે તેના ભૂતકાળના પ્રદર્શન તથા રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે તેણે સ્વીકારેલી જવાબદારીઓને માન આપવા માટેની તેની પ્રતિબદ્ધતાને કારણે છે. માનનીય વકીલનું વધુ કહેવું છે કે એલસી જારી કરવાનું માલ, સેવાઓ અથવા કામગીરીની ગુણવત્તા સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી, કારણ કે તે સંપૂર્ણપણે અલગ અને સ્વતંત્ર ક્ષેત્ર છે, જેમાં બેંકનો કોઈ સંબંધ નથી. બેંકને એલસી ખોલાવતી વખતે પક્ષકારો વચ્ચે સ્વીકારાયેલા કેટલાક દસ્તાવેજોની આવશ્યકતા રહેશે, અને એકવાર બેંકને તે દસ્તાવેજો પ્રાપ્ત થાય તથા બાકીના પાસાં બેંકિંગ કાયદાઓ અને ચુસીપી માર્ગદર્શિકાઓ મુજબ હોય, તો બેંક એલસીનો માન રાખવા બાધ્ય છે. તેમણે વધુમાં કહ્યું કે સ્વીકારાયેલા દસ્તાવેજોમાં રશિયાના સેન્ટ પીટર્સબર્ગના લોડ પોર્ટમાંથી પ્રમાણપત્રનો ઉલ્લેખ છે, કંડલામાંથી નહીં, અને બેંકને સેન્ટ પીટર્સબર્ગના લોડ પોર્ટનું પ્રમાણપત્ર પહેલેથી જ મળી ચૂક્યું છે એટલું જ નહીં, પરંતુ તેને અરજદારો તરફથી પુષ્ટિપત્ર પણ પ્રાપ્ત થયું છે; તેથી, બેંક માટે એલસીનો માન રાખવો આવશ્યક છે.

૨૮.૫ તેણીએ વધુમાં દલીલ કરી હતી કે જારી કરનાર બેંકને એલ.સી.ની ડિસ્કાઉન્ટિંગ બાબતની કોઈ જાણકારી નહીં હોય અને તે અંગે જાણ હોય તેવી બેંક તો એડવાઈઝિંગ બેંક હશે. એલ.સી.ના કાયદા અંગે વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશી દ્વારા વિદ્વાન વકીલ શ્રી પાર્થ શાહ અને શ્રી સાહિલ શાહ સાથે તથા વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી સૌરભ સોપારકર દ્વારા વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી

પૌરોમી શેઠ અને શ્રી માનવ મહેતા સાથે સામાવાળાઓ તરફથી રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો તેણીએ સ્વીકારી છે.

(સી) મૌખિક રજૂઆતો (સામાવાળા ક્રમાંક ૧, આઈએપી ક્રમાંક ૧૧૫, ૨૦૧૯માં)

૨૯. વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશી, જે આઈએપી નં. ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૯ના અરજદાર તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી તારક દામાણી તથા અન્ય વિદ્વાન વકીલો સાથે ઉપસ્થિત હતા, તેમણે દલીલ કરી કે આ અરજીઓમાં પ્રાર્થના ખંડ દ્વારા જે ઉપચાર માંગવામાં આવ્યો છે તે એવું વર્તન છે જે સર્વોચ્ચ અદાલતના આદેશ અને આંતરબેંક જવાબદારીઓના અવરોધનને સર્વથા વિરુદ્ધ જાય છે. ૧૭.૦૪.૨૦૧૯ના રોજ પક્ષકારો વચ્ચે કરાયેલ વેચાણ કરાર અને ખાસ કરીને ઉક્ત કરારની કલમ ૪.૦, તેમના કહેવા મુજબ, એલસી ખોલવાની જોગવાઈ કરે છે, જે પ્રથમ સામાવાળા વેચનાર તરીકે તથા ચોથી સામાવાળા પુનર્વેચનાર તરીકે, તેમની પાસેથી કુલ ૧૮,૦૦૦ મેટ્રિક ટન સ્ટીલ સ્કેપની ખરીદી સંબંધિત હતી. બાદમાં ૦૭.૦૫.૨૦૧૯ અને ૧૬.૦૫.૨૦૧૯ના પૂરક કરાર દ્વારા તેમાં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો. પ્રથમ સામાવાળા દ્વારા અરજદારને પુરવઠો કરવાનો આ સ્કેપ ૧૮,૦૦૦ મેટ્રિક ટનથી ઘટાડીને ૯,૦૦૦ મેટ્રિક ટન કરવામાં આવ્યો હતો. ૨૩.૧ તેમણે કરારની કલમ ૬.૦.૧ પર આધાર રાખીને પણ દલીલ કરી કે સ્ટીલ સ્કેપમાં વધુમાં વધુ ૦.૭૫% અશુદ્ધિઓ હોઈ શકે, અને જો અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ ૧.૫%થી વધુ થાય, તો સ્ટીલ સ્કેપને અસ્વીકાર્ય ગણવામાં આવતું અને પુરવઠો લોડ કરવામાં આવવાનો ન હતો; તેમ

છતાં, સર્વોત્તમ સ્થિતિમાં, આ કરારભંગનો મામલો છે અને છેતરપિંડીનું તત્ત્વ તદ્દન કૃત્રિમ રીતે રચવામાં આવ્યું છે. તેમણે વધુમાં દલીલ કરી કે કરાર હેઠળ ઉદભવતો વિવાદ જર્મનીના હૈમબર્ગ સ્થિત જર્મન મધ્યસ્થતા સંસ્થાના મધ્યસ્થતા ન્યાયાધિકરણના નિયમો અનુસાર સંચાલિત મધ્યસ્થતા દ્વારા ઉકેલવામાં આવવો જરૂરી છે.

૩૦. દ્રઢપણે દલીલ કરવામાં આવે છે કે ઘોર છેતરપિંડી અંગે હોબાળો મચાવવો એક બાબત છે અને તેને સાબિત કરવી બીજી બાબત છે. અરજદારોએ મધ્યસ્થતા અંગેની નોટિસ પણ આપવાનો નિર્ણય કર્યો નથી અને સમગ્ર ન્યાયનિર્ણય હજી સુધી થવાનો બાકી છે; તેથી આ વાદને સમયપૂર્વે લાવીને લેટર ઓફ ક્રેડિટની વસૂલી ન કરવા અંગેની માગણી કરવી યોગ્ય નથી, કારણ કે તે વાણિજ્યિક વિશ્વની આર્થિક જીવનરેખા છે. દલીલ કરવામાં આવે છે કે વિવિધ ચુકાદાઓ પર ભારે આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે કે ઘોર છેતરપિંડી સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી કાયદા મુજબ એલસી સામે પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવી અયોગ્ય છે.

(ડી) અધિનિયમની કલમ ૮ની લાગુપડતાનો મુદ્દો

૩૧. સર્વપ્રથમ અને મુખ્યત્વે, આ અદાલતના વિચારણા માટે ઊભો થતો પ્રશ્ન એ છે કે શું મધ્યસ્થતા કાર્યવાહી શરૂ થાય તે પહેલાં અરજદારોએ માગેલી અંતરિમ જોગવાઈઓ મધ્યસ્થતા અને સમાધાન અધિનિયમ, ૧૯૯૬ની કલમ ૮ હેઠળ મંજૂર કરી શકાય છે (“અધિનિયમ” તરીકે સંક્ષિપ્ત).

૩૧.૫ અધિનિયમની કલમ ૯ને આ તબક્કે પુનરુત્પાદિત કરવી યોગ્ય રહેશે।

“૯. અદાલત દ્વારા અસ્થાયી ઉપાયો વગેરે.— પક્ષકાર મધ્યસ્થી કાર્યવાહી પહેલાં અથવા દરમ્યાન અથવા મધ્યસ્થી પંચના પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યા બાદ કોઈપણ સમયે, પરંતુ કલમ ૩૬ મુજબ તેનો અમલ થાય તે પહેલાં, અદાલતમાં અરજી કરી શકે છે — મધ્યસ્થી કાર્યવાહી માટે નાબાલગ અથવા અસ્થિર ચિત્ત ધરાવનાર વ્યક્તિ માટે સંરક્ષકની નિમણૂક કરવા માટે; અથવા

(૨) નીચેના પૈકી કોઈપણ બાબત અંગે રક્ષણના અંતરિમ ઉપાય માટે, એટલે કે:

(એ) આરબિટ્રેશન કરારના વિષયવસ્તુ એવા કોઈપણ માલસામાનનું સંરક્ષણ, અંતરિમ કબજો અથવા વેચાણ;

(બી) લવાઈ કાર્યવાહીમાં વિવાદિત રકમ સુરક્ષિત કરવી;

(સી) મધ્યસ્થતામાં વિવાદના વિષયવસ્તુરૂપ કોઈ સંપત્તિ કે વસ્તુનું અટકાયત, સંરક્ષણ અથવા નિરીક્ષણ, અથવા જેના સંબંધમાં ત્યાં કોઈ પ્રશ્ન ઉદ્ભવી શકે છે તેનું અટકાયત, સંરક્ષણ અથવા નિરીક્ષણ, અને ઉપરોક્ત કોઈપણ હેતુ માટે કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ પક્ષના કબજામાં રહેલી કોઈ જમીન અથવા ઈમારતમાં પ્રવેશ કરવાની સત્તા આપવી, અથવા કોઈ નમૂનાઓ લેવાયા હોવાની, કોઈ અવલોકન કરવામાં આવવાનું, અથવા કોઈ પ્રયોગ હાથ ધરવાનો સત્તાધિકાર આપવો, જે સંપૂર્ણ માહિતી અથવા પુરાવા મેળવવાના હેતુ માટે આવશ્યક કે યોગ્ય હોઈ શકે;

(ડી) અંતરિમ પ્રતિબંધાજ્ઞા અથવા રિસીવર ની નિમણૂક;

(ઈ) ન્યાયસંગત અને સુવિધાજનક જણાય તેવી અન્ય કોઈ પણ અસ્થાયી સુરક્ષા-ઉપાય, અને અદાલતને તેના સમક્ષની કોઈ પણ કાર્યવાહીમાં તથા તે બાબતમાં આદેશો કરવાની તેવી જ સત્તા રહેશે, જેવી સત્તા તેને તે હેતુ માટે હોય છે, અને તેની બાબતમાં પણ હોય છે.”

૩૨. આ ઉપબંધ આ બાબત સ્પષ્ટ કરે છે કે મધ્યસ્થતા કાર્યવાહીની લંબિતતા

અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળની સત્તાઓના પ્રયોગ માટે આવશ્યક શરત નથી.

મધ્યસ્થતા કાર્યવાહી શરૂ થવા પહેલાં અથવા દરમિયાન, અથવા મધ્યસ્થતા પુરસ્કાર આપ્યા પછી પરંતુ તે અમલમાં મૂકવામાં આવે તે પહેલાં કોઈપણ સમયે, આંતરિક રાહત મંજૂર કરવાની બાબતમાં અદાલતનું વિવેકાધિકાર છે. મધ્યસ્થતા અધિનિયમની કલમ ૯ અદાલત દ્વારા આપવામાં આવતાં આંતરિક ઉપાયો અંગે છે, જ્યાં બંને પક્ષકારો દ્વારા કરાયેલા દાવા તથા આંતરિક દાવાઓની તપાસ થઈ શકે છે. કરારની શરતોના ભંગરૂપ પક્ષકારોના વર્તનથી જો કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોની આવશ્યકતા પૂર્ણ થતી ન હોય, તો અરજદાર આંતરિક સુરક્ષાનો હકદાર બને છે. ભાગ ૧ના અધ્યાય ૧, શીર્ષક મધ્યસ્થતા હેઠળ અને સામાન્ય ઉપબંધો નામે ભાગ ૧ના અધ્યાય ૧માં, કલમ ૨ના ઉપકલમ (૨) માં એ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે મધ્યસ્થતાનું સ્થાન ભારતમાં હોય ત્યાં આ ભાગ લાગુ પડશે. ૨૩.૧૦.૨૦૧૫થી અમલમાં આવેલ ઉપબંધ દ્વારા, અથવા તેની અસરથી, એ કહ્યું છે કે કરાર વિરુદ્ધની જોગવાઈ સિવાય, કલમ ૯, ૨૭ અને કલમ ૩૭ના ઉપકલમ (૧)ના ઉપકલમ (૩)ની કલમ એ ની જોગવાઈઓ આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી મધ્યસ્થતા પર લાગુ પડશે. મધ્યસ્થતાનું સ્થાન ભારત બહાર હોય તોય, તે સ્થળે અપાયેલો અથવા આપવાનો મધ્યસ્થતા પુરસ્કાર આ અધિનિયમના ભાગ ૨ની જોગવાઈઓ હેઠળ અમલપાત્ર તથા માન્ય છે. આ રીતે, સ્પષ્ટ છે કે ૨૩.૧૦.૨૦૧૫થી કલમ ૩ના ઉપકલમ (૨) દ્વારા એ બહુ સ્પષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે કે કલમ ૯ની જોગવાઈઓ આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારી મધ્યસ્થતા પર લાગુ પડશે.

૩૩. સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્પષ્ટપણે ઠરાવ્યું છે કે ૨૦૧૫ના મધ્યસ્થતા અધિનિયમમાં ૨૩.૧૦.૨૦૧૫ પછીના સમયગાળામાં કરાયેલા સુધારા દ્વારા, કલમ ૯ આંતરરાષ્ટ્રીય રીતે આપેલા અથવા આપવાના મધ્યસ્થ ચુકાદાના કિસ્સામાં પણ લાગુ પડશે.

૩૪. એ બાબત અંગે કોઈ વિવાદ નથી કે પક્ષકારો વચ્ચેની તથા પક્ષકારો દ્વારા ચાલતી આર્બિટ્રલ કાર્યવાહી હજુ શરૂ થઈ નથી અને પક્ષકારોમાંથી કોઈએ પણ પરસ્પર પક્ષને નોટિસ આપી નથી. તેમ છતાં, તે કારણસર આ અદાલતને કહેવાતા અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ પ્રાવધાન મુજબ આંતરિમ ઉપાયો મંજૂર કરવા માટેના પોતાના વિવેકાધિકારના ઉપયોગમાં કોઈપણ રીતે અવરોધ નહીં પડે.

(ઈ) લેટર ઓફ ક્રેડિટ (એલસી)નું અમલીકરણ અને પ્રતિબંધાજ્ઞાનો કાયદો

૩૫. આ બાબતે વડી અદાલતને પ્રસ્તુત મુદ્દા સંબંધિત કાયદા સુધી લઈ જાય છે, જ્યાં લેટર ઓફ ક્રેડિટ (“એલસી” સંક્ષેપમાં) અંગે પ્રશ્ન ઉદ્ભવે છે અને એલસીના અમલીકરણ સામે કોઈ મનાઈ હુકમ આપી શકાય કે કેમ, તે પ્રશ્ન છે.

૩૬. પ્રારંભે જ, લેટર ઓફ ક્રેડિટના વિષય અંગેના કાયદાનો ઉદ્દેશ તથા વિચારણા કરવી યોગ્ય બને છે, જે સમયના પ્રવાહમાં સુસ્થિર થઈ ચૂક્યો છે. જેમ કે વિદ્વાન વકીલ શ્રીમતી રાવલે યોગ્ય રીતે રજૂ કર્યું છે કે સામાવાળા બેંકનો પક્ષકારો, એટલે કે વેચનાર અને ખરીદનાર, વચ્ચે કરાયેલા કરાર સાથે કોઈ સંબંધ નથી. બેંકે પણ કોઈ રીતે પુરવઠા તથા તેની ગુણવત્તા, જથ્થો વગેરે

બાબતે પોતાને વ્યથિત કરવાની નથી. બેંકે સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલા દસ્તાવેજો પક્ષકારો દ્વારા નિર્ધારિત આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ છે કે કેમ, તેની ખાતરી કરવા માટે એલસીની શરતોનું પરીક્ષણ કરવાનું રહે છે. આવા દસ્તાવેજોમાં કોઈ વિસંગતિના અભાવે, એકવાર અદાલતને આવા દસ્તાવેજો રજૂ કરવાની આવશ્યકતાની પૂર્તિ જણાઈ આવે અને તેમાંથી વિગતોની પુષ્ટિ થઈ જાય, ત્યાર બાદ લાભાર્થીને ચુકવણી કરીને એલસીનું પાલન કરવું જરૂરી બને છે.

૩૭. આ બાબત માટે માત્ર બે અપવાદો છે, જે સ્વીકારવામાં આવ્યા છે અને જે આ અદાલતને વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવા સક્ષમ બનાવતા આધારરૂપ બની શકે છે, એટલે કે, પ્રતિબંધાજ્ઞાની પ્રાર્થનાઓ પર વિચારણા કરતી વખતે, એટલે કે, (૧) અત્યંત ગંભીર પ્રકારની છેતરપિંડી, જે બેંક ગેરંટી અથવા એલસીના મૂળ આધારને જ અયોગ્ય બનાવી દે, જેમાંથી લાભાર્થી લાભ મેળવવા માંગે છે; (૨) જ્યાં નગદીકરણના પરિણામે અપૂરણીય નુકસાન થાય. એ પણ સુસ્થિર કાનૂન છે કે એલસી વિરુદ્ધ પ્રતિબંધાજ્ઞા માગનાર પક્ષે એ સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે બેંકને છેતરપિંડીની જાણ હતી.

૩૭.૫ એમ/એસ. તારાપોર એન્ડ કો., મદ્રાસ વિ. એમ/એસ. વી/ઓ ટ્રેક્ટરો એક્સપોર્ટ મોસ્કો અને અન્ય, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૦ એસ.સી. ૮૯૧ ના મામલે, સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના મામલે અદાલતે હસ્તક્ષેપ કરવાથી પરહેઝ રાખવો જોઈએ, અને વધુમાં, એલસીના મામલે, અદાલતે આ પ્રમાણે ઠરાવ્યું અને અવલોકન કર્યું હતું:

૬. અપરિવર્તનીય લેટર ઓફ ક્રેડિટના વ્યાપનો વિચાર હેલ્સબરીઝ લોઝ ઓફ ઇંગ્લેન્ડમાં (ખંડ ૩૪, પરિચ્છેદ ૩૧૯, પૃષ્ઠ ૧૮૫ પર) આ રીતે કરવામાં આવ્યો છે : "વાણિજ્યિક કરારમાં ઘણી વાર એ શરત રાખવામાં આવે છે કે ખરીદદારે પુષ્ટિ કરાયેલ ક્રેડિટના માધ્યમથી માલનું ચૂકવણું કરવું, અને ત્યારબાદ ખરીદદારનું કર્તવ્ય બને છે કે તે પોતાના બેંકને, જે જારી કરનાર અથવા મૂળ બેંક તરીકે ઓળખાય છે, અપરિવર્તનીય ક્રેડિટ વેચનારના હિતમાં જારી કરવા પ્રેરિત કરે, જેના દ્વારા બેંક વેચનાર પ્રત્યે, દાંત્ર સીધા અથવા વેચનારના દેશમાં આવેલી બીજી બેંક મારફતે, જે અનુરોધક અથવા વાટાઘાટ બેંક તરીકે ઓળખાય છે, ખાતરી આપે છે કે વેચનાર દ્વારા શિપિંગ દસ્તાવેજોની રજૂઆત સામે માલની કિંમત અંગે તેના ઉપર આંકવામાં આવેલા ડ્રાફ્ટો સ્વીકારશે. જારી કરનાર બેંક અને ખરીદદાર વચ્ચેનો કરારસંબંધ તેમની પરસ્પર કરારની શરતો દ્વારા નિયંત્રિત થાય છે, જેના આધારે ક્રેડિટ ખોલતું પત્ર જારી કરવામાં આવે છે; અને વેચનાર તથા બેંક વચ્ચે, વેચનારને યોગ્ય રીતે જાણ કરવામાં આવેલી ક્રેડિટની જારીગરી એક નવું કરારાત્મક જોડાણ સર્જે છે અને બેંક પર સીધો ઉત્તરદાયિત્વ મૂકે છે કે તે ખરીદ કિંમત ચૂકવે અથવા દસ્તાવેજો રજૂ થવા પર વિનિમય પત્ર સ્વીકારે. આમ સર્જાયેલ વેચનાર અને બેંક વચ્ચેનો કરાર મૂળ ખરીદદાર અને વેચનાર વચ્ચેના કરારથી અલગ છે, યદપિ તેની અનુપૂરક સ્વરૂપનો છે, કારણ કે બેંકનું વેચનાર પ્રત્યેનું વચન સંપૂર્ણ છે. તેથી બેંકને અધિકાર નથી કે, (૧) [૧૯૫૩] એસ.સી.આર. ૧૧૫૯. એલડ સપ. સી.આઈ/૬૯૮.

ખરીદદાર અને વેચનાર વચ્ચેના કરારની એવી શરતો પર આધાર રાખવો, જે ખરીદદારને માલને અસ્વીકાર કરવાની અને તે માટે ચૂકવણી ન કરવાની પરવાનગી આપી શકે; અને, વિપરીત રીતે, જો માલમાં ખામી હોય તો વેચનારને ક્રેડિટ પત્રની બાબતે વ્યવહાર કરવાથી રોકવા માટે પ્રતિબંધક આદેશ મેળવવાનો ખરીદદાર હકદાર નથી."

ચેલ્મર્સે "વિનિમયપત્રો" વિષે કાયદાકીય સ્થિતિને નીચેના શબ્દોમાં સમજાવી છે: "આધુનિક વેપારી ઋણસુવિધા ખરીદનાર અને વેચનારની વચ્ચે નિર્વિવાદ સક્ષમતા ધરાવતા તૃતીય પુરુષને, લગભગ હંમેશાં આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠા ધરાવતા બેન્કરને, લાવે છે; ખરીદનારની સૂચનાએ બેન્કર ઋણપત્ર જારી કરે છે અને તેથી તેમાં દર્શાવેલ શરતોનું વેચનાર પાલન કરે ત્યારે ચૂકવણી કરનાર તરીકે કાર્ય કરવાની જવાબદારી સ્વીકારે છે. ઋણપત્ર વિવિધ વિશેષ સ્વરૂપોમાં

હોઈ શકે છે અને તેના હેઠળ આંકવામાં આવતાં તમામ વિનિમયપત્રોનું માન રાખવાની બેન્કરની જવાબદારી તેમાં સમાવિષ્ટ હોય છે. એ બાબત પર અતિશય ભાર મૂકવો શક્ય નથી કે બેન્કર એવા વિનિમયપત્રોનું માન રાખવા બંધાયેલ કે અધિકૃત નથી, જ્યાં સુધી તેઓ, તથા તેના હેઠળ આવશ્યક હોય એવા સાથેના દસ્તાવેજો, ઋણપત્રની શરતો સાથે અક્ષરસઃ સુસંગત ન હોય. આવા દસ્તાવેજોની અત્યંત કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવી આવશ્યક છે; ઋણપત્ર દ્વારા ચુકવણી થતી હોય ત્યારે મામૂલી બાબતો અંગે કાયદો ચિંતા કરતો નથી એ સિદ્ધાંતનો આશરો લઈ શકાય નહિ. જો વેચનારએ ઋણપત્રની શરતોનું પાલન કર્યું હોય, તો ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચે માલ કરાર મુજબ છે કે નહીં તે અંગે કોઈ પણ વિવાદ હોવા છતાં બેન્કર પર ચુકવણી કરવાની સંપૂર્ણ ફરજ રહે છે:

એચ.પી. શેલ્ડનની બેન્કિંગના પ્રયોગ અને કાયદા, એચ.સી. ગટરિજની "બેન્ક્સ વાણિજ્યિક ઋણપત્રોના કાયદા", એ.જી. ડેવિસની "વાણિજ્યિક ઋણપત્રોને લગતો કાયદો", બી.સી. મિત્રાની "બેન્ક્સના ઋણપત્રોને લગતો કાયદો" તથા અમને શ્રી મોહન કુમારમંગલમ, રશિયન ફર્મના વિદ્વાન વકીલ, દ્વારા વાંચી સંભળાવાયેલા અન્ય અનેક ગ્રંથોમાં પણ આ જ દૃષ્ટિકોણ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો છે. ઉપર દર્શાવેલી કાનૂની સ્થિતિ શ્રી એમ.સી. સેટલવાડ, ભારતીય ફર્મના વિદ્વાન વકીલ, દ્વારા વિવાદાસ્પદ બનાવવામાં આવી નહોતી. જ્યાં સુધી બેંક ઓફ ઈન્ડિયાનો પ્રશ્ન છે, તેણે ઋણપત્રનું પાલન કરવાની પોતાની જવાબદારી સ્વીકારી હતી અને તેની શરતોનું પાલન કરવાની પોતાની તૈયારી વ્યક્ત કરી હતી. તેણે વડી અદાલતમાં પણ એ જ વલણ અપનાવ્યું હતું. ૭. ભારતીય ફર્મની મુખ્ય ફરિયાદ એ છે કે જો રશિયન ફર્મને ઋણપત્ર દ્વારા તેના હિતે સુરક્ષિત કરાયેલ રકમ લઈ જવાની છૂટ આપવામાં આવે, તો તે કરારભંગમાંથી ઉદ્ભવેલા પોતાના દાવાને અસરકારક રીતે અમલમાં મૂકી શકશે નહીં.

તેના તરફથી દલીલ કરવામાં આવી કે રશિયન ફર્મ પાસે આ દેશમાં કોઈ સંપત્તિ નથી અને તેથી તે જે કોઈ ડિક્કી મેળવી શકે તે અમલમાં મૂકી શકાતી નથી. તેથી દલીલ કરવામાં આવી કે નીચલી અદાલત અપત્તિજનક આદેશો જારી કરવામાં ન્યાયસંગત હતી. રશિયન ફર્મ પાસે આ દેશમાં કોઈ સંપત્તિ નથી એવો આક્ષેપ દાવાપત્રોમાં કરવામાં આવ્યો નહોતો. તે ઉપરાંત, આ કેસની પરિસ્થિતિઓમાં તે આક્ષેપ અપ્રાસંગિક છે. અપ્રત્યાવર્તનીય લેટર ઓફ ક્રેડિટનું નિશ્ચિત અર્થઘટન છે. તે

આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં અત્યંત મહત્વપૂર્ણ વ્યવસ્થા છે. તે વ્યવસ્થામાં કોઈપણ હસ્તક્ષેપ આ દેશના આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર પર ગંભીર પ્રત્યાઘાતો લાવ્યા વગર રહેવાનો નથી. અત્યંત વિશિષ્ટ પરિસ્થિતિઓ સિવાય, અદાલતોને આ વ્યવસ્થામાં હસ્તક્ષેપ કરવો જોઈએ નહીં.

૮. આપણા વર્તમાન હેતુ માટે અમે, નિર્ણય કર્યા વિના, આ માન્ય રાખીશું કે ભારતીય ફર્મ દ્વારા કરાયેલ આક્ષેપો સાચા છે. વધુમાં અમે આ માન્ય રાખીશું કે દાખલ કરાયેલ દાવો ચાલવા યોગ્ય છે, તેમ છતાં શ્રી કુમારમંગલમે તેની ચાલવાની યોગ્યતા અંગે ગંભીર પડકાર કર્યો હતો. પરંતુ તેમ છતાં, અમારા અભિપ્રાય મુજબ, અસ્થાયી પ્રતિબંધાજ્ઞાઓ આપતાં અદાલતી ન્યાયાધીશ કાયદાની દૃષ્ટિએ અપીલ હેઠળના આદેશો આપવા માટે અધિકૃત નહોતા. સામાન્ય રીતે આ અદાલત અંતરિમ આદેશોમાં હસ્તક્ષેપ કરતી નથી. પરંતુ અહીં આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારને અસર કરતી અત્યંત મહત્વની કાનૂની સિદ્ધાંતોનો સમાવેશ થાય છે. જો પડકારવામાં આવેલા આદેશો યથાવત્ રહેવા દેવામાં આવે, તો તેઓ અનિવાર્ય રીતે આપણા આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર પર પોતાની પ્રતિક્રિયા પેદા કરશે. ૯. આ મુદ્દા અંગે અમે અગાઉ અનેક સુપ્રસિદ્ધ ગ્રંથોનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. હવે અમે વિચારાધીન પ્રશ્નને લગતાં નિર્ધારિત નિર્ણયો પર વિચારણા આગળ વધારશું.

૧૦. અમારા સમક્ષના કેસને થોડો સમાન એક કેસ ઇંગ્લેન્ડમાં ક્વીન્સ બેન્ચ વિભાગ સમક્ષ હમ્બ્રેઝ માલાસ એન્ડ સન્સ વિ. બ્રિટિશ ઇર્મેક્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ(૧) માં વિચારણા માટે આવ્યો હતો. તેમાં વાદકારોએ, એક ૧૦ જોર્ડનિયન પેઢીએ, સામાવાળાઓ, એક બ્રિટિશ પેઢી, પાસેથી બે હપ્તામાં પહોંચાડવાના કાચા તોળાયેલા મજબૂત સ્ટીલના સળિયાનો મોટો જથ્થો ખરીદવાનો કરાર કર્યો હતો. ચુકવણી માટે લંડનશ્રિત મિડલેન્ડ બેંક લિમિટેડમાં સામાવાળાઓના હિતમાં બે પુષ્ટિપ્રાપ્ત ઋણપત્રો ખોલવાના હતા, દરેક હપ્તા અંગે એક. આ ઋણપત્રો યથાવિધિ ખોલવામાં આવ્યા હતા અને પ્રથમ હપ્તાની ડિલિવરી પર સામાવાળાઓએ પ્રથમ ઋણપત્રનો લાભ લઈ લીધો હતો. વાદકારોએ ફરિયાદ કરી હતી કે તે હપ્તો ખામીયુક્ત હતો અને બીજા ઋણપત્રનો લાભ લેવાથી સામાવાળાઓને રોકવા માટે પ્રતિબંધાજ્ઞા માંગેલી હતી. નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશ ડોનોવાને અરજી નામંજૂર કરી હતી. અપીલમાં ન્યાયમૂર્તિઓ જેન્કિન્સ, સેલર્સ અને પિયર્સે નીચલી અદાલતના ન્યાયાધીશના નિર્ણયની પુષ્ટિ કરી હતી. દરમિયાન (૧) [૧૯૫૮] ૨ ક્યુ.બી. ૧૨૭.

તેમના નિર્ણયમાં, જેનકિન્સ એલ.જે.એ, જેમણે અદાલત તરફથી બોલ્યા હતા, નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું: "અમને અનેક ન્યાયપ્રતિપાદનોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, અને એવું પૂરતું સ્પષ્ટ જણાય છે કે પ્રમાણિત લેટર ઑફ ક્રેડિટનું ખુદ્દું કરવું બેંકર અને માલના વેચનાર વચ્ચેનો એવો કરાર છે, જે બેંકર પર ચુકવણી કરવાની સંપૂર્ણ ફરજ લાદે છે, ભલે પક્ષકારો વચ્ચે એ બાબતે કોઈ વિવાદ હોય કે માલ કરાર મુજબનો છે કે નહીં. બેંકરોના પ્રમાણિત ક્રેડિટ્સ આવા સ્વરૂપના હોય છે, એ આધાર પર એક સુવ્યવસ્થિત વ્યાપારી પ્રણાલી વિકસાવવામાં આવી છે, અને મારા મત અનુસાર, વર્તમાન કેસમાં આ સ્થાપિત પ્રથામાં હસ્તક્ષેપ કરવો આ અદાલત માટે યોગ્ય નહીં થાય. આ બાબત પણ સ્મરણમાં રાખવાની છે. પ્રમાણિત લેટર ઑફ ક્રેડિટ સામે વેચાણ કરતો માલનો વેચનાર આ આશ્વાસન હેઠળ વેચાણ કરે છે કે કિંમત પ્રાપ્ત કરવામાં તેને કશું અટકાવશે નહીં. એક દેશમાં નિર્મિત માલ બીજા દેશમાં વેચાતો હોય ત્યારે આ કોઈનાથી ઓછો લાભ નથી. વધુમાં, આ પણ નોંધનીય છે કે વેચનાર ઘણીવખત તૃતીય પક્ષો પાસેથી ખરીદેલો માલ ફરી વેચતા હોય છે.

જ્યારે તેઓ એ કરી રહ્યા હોય, અને જ્યારે તેમને પુષ્ટિ થયેલ ઋણપત્ર દ્વારા ચુકવણી મળી રહી હોય, ત્યારે તેમની પ્રથા એ છે અને મારું માનવું છે કે આ મામલામાં સામાવાળાઓએ પણ તેનું અનુસરણ કર્યું હતું કે ઋણપત્ર સામે તેમના પુરવઠાકર્તાઓને કરવાપાત્ર ચુકવણીઓનું નાણાંકીય આયોજન કરવું. આવી કામગીરીઓને નાણાં પૂરા પાડવાની આ વ્યવસ્થા, મારી દૃષ્ટિએ, સંપૂર્ણપણે તૂટી પડી જશે જો વેચનાર અને ખરીદદાર વચ્ચેના વિવાદને કારણે, જો હું એવો શબ્દ પ્રયોગ કરું તો, તે રકમ "સ્થગિત" થઈ જાય, જેના સંબંધમાં ઋણપત્ર ખોલવામાં આવ્યું હતું."

અર્કહાર્ટ લિન્ડસે એન્ડ કું. લિ. વિ. ઈસ્ટર્ન બેંક લિ. (૧) માં કિંગ્સ બેન્કે ઠરાવ્યું હતું કે યોગ્ય દસ્તાવેજો રજૂ થવા પર સામાવાળા બેંકે નિર્દિષ્ટ બિલો સ્વીકારવા અને તેમની કિંમત ચૂકવવાનો ઇનકાર કર્યો તે કરારના સમગ્ર ત્યાગ સમાન હતો અને અપીલકારો આવા ભંગથી ઉદ્ભવેલ હાનિપૂર્તિ મેળવવા હકદાર હતા. નોંધનીય છે કે તે કેસમાં ઇન્વોઇસમાં દર્શાવેલી કિંમત સામે ખરીદારે વાંધો ઉઠાવ્યો હતો અને તેણે પોતાનો વાંધો બેંકને જણાવ્યો હતો. પરંતુ લેટર ઑફ ક્રેડિટની શરતો મુજબ વેચનાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા ઇન્વોઇસના આધારે ચુકવણી કરવી બેંકની ફરજ હતી. અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે જો ખરીદારોને અમલમાં મુકવા યોગ્ય દાવો હોય, તો તે સુધારો વેચનાર દ્વારા

પરતફેર દ્વારા થવો જોઈએ, ખરીદદાર દ્વારા રોકી રાખવાના માર્ગે નહીં.

૩૭.૬ ચુ.પી. સહકારી સંઘ લિ. વિ. સિંહ કન્સલ્ટન્ટ્સ એન્ડ એન્જિનિયર્સ (પી) લિ.ના મામલે, (૧૯૮૮) ૧ એસસીસી ૧૭૪ માં કાર્ય કરારમાં બેંકે મુખ્ય પક્ષના હિતમાં કરારદારની તરફથી બેંક ગેરંટી અમલમાં મૂકી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે અદાલત કલમ હેઠળ પ્રતિબંધાજ્ઞા જારી કરી શકતી નથી અધિનિયમની ૪૧માં મુખ્ય પક્ષને ગેરંટીની વળતર રકમ વસૂલ કરવાની પ્રક્રિયા પ્રેરિત કરવાથી રોકવામાં આવે છે, સિવાય કે છેતરપિંડીના કેસોમાં અથવા કરારદારને અપૂરવનીય અન્યાય થવાની આશંકા હોય તો.

૩૭.૭ નિર્ણયના સંબંધિત પરાગ્રાફો નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવાનું ઉપયુક્ત રહેશે:

૪૪. આધુનિક દસ્તાવેજી ઋણપત્રનું મૂળ ઋણપત્રોમાંથી થયું હતું. તેથી, આપણે પરંપરાગત ઋણપત્ર સાથે ચર્ચાની શરૂઆત કરી શકીએ. પોલ આર. વર્ચ્યુઈલ એક લેખમાં [બેંક સોલ્વન્સી એન્ડ ગેરંટી લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટ, સ્ટેનફોર્ડ લૉ રિવ્યુ, ખંડ ૨૫ (૧૯૭૨-૭૩) પૃષ્ઠ ૭૧૯ પર] ઋણપત્રની મુખ્ય વિશેષતાઓને આ રીતે સમજાવે છે: સી "ઋણપત્ર એક કરાર છે. જારી કરનાર પક્ષ, સામાન્ય રીતે એક બેંક, લાભાર્થીને, પરંપરાગત રીતે માલ વેચનારને, માંગણી પર ચુકવણી કરવાની ખાતરી આપે છે, જો લાભાર્થી ઋણપત્ર મુજબ જરૂરી હોય તેવા દસ્તાવેજો રજૂ કરે. સામાન્ય રીતે આ કરારમાં સંકળાયેલા માત્ર બે જ પક્ષો હોય છે. ઋણપત્ર જારી કરતી બેંક એજન્ટ તરીકે નહીં, પરંતુ પોતાના ગ્રાહક માટે મુખ્ય પક્ષ તરીકે કાર્ય કરે છે અને પોતાનું ઋણપત્ર બાંધે છે. આ રીતે ઋણપત્ર 'ક્રેડિટની શરતોનું પાલન થવાથી લાભાર્થી દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા ડ્રાફ્ટનો સન્માન કરવાની અપરિવર્તનીય ફરજ'નું પુરાવું પૂરું પાડે છે." જપ્ લેટર ઓફ ક્રેડિટ આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના સૈકડાઓ વર્ષોના વિકાસના પરિણામે

વિકસ્યું છે. તેનો સૌથી વધુ ઉપયોગ ભૌગોલિક રીતે દૂર રહેલા પક્ષકારો વચ્ચે માલના વેચાણ સાથે સંયુક્ત રીતે થતો હતો. તેનો હેતુ દૂર આવેલા તથા પરસ્પર અજાણ્યા ખરીદદાર અને વેચનાર વચ્ચે માલના હસ્તાંતરણને સુગમ બનાવવાનો હતો. વેચનાર માટે અજાણ્યા ગ્રાહકની વિશ્વસનીયતાપર આધાર રાખવો મુશ્કેલ જણાતું હતું. ખરીદદારે માલની ડિલિવરી પૂર્વે તેનું મૂલ્ય ચૂકવવું પણ મુશ્કેલ ગણાતું હતું. આ ખોટ પૂરવા માટે બેંકનું લેટર ઓફ ક્રેડિટ અસ્તિત્વમાં આવ્યું. આવા વ્યવહારોમાં, વેચનાર (લાભાર્થી) દસ્તાવેજોની શરતો મુજબ માંગણી રજૂ કરે ત્યારે જારી કરનાર બેંક પાસેથી ચુકવણી મેળવે છે. જો દસ્તાવેજો નિયમસર હોય અને ક્રેડિટની શરતો પૂર્ણ થતી હોય તો બેંકે ચુકવણી કરવી પડે છે. તેમ છતાં, બેંકને એ નિર્ધારિત કરવાની છૂટ નહોતી કે વેચનારએ ખરેખર માલ મોકલ્યો હતો કે નહીં, અથવા માલ કરારની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ હતો કે નહીં. ખરીદદાર અને વેચનાર વચ્ચેનો કોઈપણ વિવાદ તેઓ પોતે જ ઉકેલવો પડે છે. તેમ છતાં, અદાલતોએ આ પૂર્ણ સ્વતંત્રતાના નિયમનો એક અપવાદ રચ્યો. અદાલતોએ ઠરાવ્યું કે જો "વ્યવહારમાં છેતરપિંડી ૧૧૪૬" થઈ હોય, તો બેંક લાભાર્થીની ચુકવણીની માંગણી નામંજૂર કરી શકે છે. અદાલતોએ સામાન્ય રીતે માત્ર લાભાર્થીની છેતરપિંડીના આધારે, અને અન્ય કોઈની છેતરપિંડીના આધારે નહીં, નામંજૂરીની મંજૂરી આપી છે.

૪૬. કદાચ પ્રથમ વખત, ક્રેડિટ પત્રની સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાના નિયમમાંથી છેતરપિંડીનો ઉક્ત અપવાદ અમેરિકન કેસ સ્ક્રેજન વિ. જે. હેનરી શ્રોડર બેન્કિંગ કોર્પોરેશન, (૩૧ એન.વાય.એસ. ૨૬ ૬૩૧) માં શિએન્ટેગ, ન્યાયાધીશ દ્વારા લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. શ્રી સ્ક્રેજન ભારતમાંથી કેટલાક કાંટાવાળા વાળ ખરીદવા ઈચ્છતા હતા અને તેથી તેમણે એક ભારતીય વેચનાર સાથે નિશ્ચિત જથ્થો વેચવા માટે કરાર કર્યો. જારી કરનારી બેંકે ભારતીય વેચનારના નામે ક્રેડિટ પત્ર જારી કર્યો, જેમાં ઉલ્લેખ હતો કે યોગ્ય દસ્તાવેજો પ્રાપ્ત થતાં બેંક રવાનગીની કિંમત ચૂકવશે. કોઈ રીતે શ્રી સ્ક્રેજનને ખબર પડી કે મોકલવામાં આવેલ માલ કાંટાવાળા વાળના કેટ્સ નહીં, પરંતુ નિષ્પ્રયોજ્ય સામગ્રી અને કચરાના કેટ્સ હતા. તેઓ પોતાની બેંક પાસે ગયા, જેણે કદાચ તેમને જણાવ્યું કે ક્રેડિટ પત્ર બેંકનું સ્વતંત્ર કરારરૂપ વચન છે અને તે મુજબ તેને ચૂકવણી કરવી જ પડશે.

૪૭. શ્રી ઝટેઈને આ બાબત સહન કરી ન હતી. તેઓ અદાલતમાં ગયા અને તેમણે પ્રતિબંધાજ્ઞાની પ્રાર્થના કરી. હવે ૧૯૪૧માં પત્રઋણસ્વીકાર હેઠળ ચુકવણી સામે લોકોને પ્રતિબંધાજ્ઞા મળતી

નહોતી. સામાવાળા બેંકે, પોતાના ગ્રાહક સામે, દાવો રજૂ કરવામાં નિષ્ફળતા બદલ દાવો રદ કરવાની અરજીની સમક્ષ અરજી દાખલ કરી. આવી સ્થિતિમાં ફરિયાદના તમામ આક્ષેપોને સાચા માનવામાં આવતા હતા, અને તે આક્ષેપો એવી ઘોર છેતરપિંડીના હતા કે જેમાં યોગ્ય સમયગાળા દરમિયાન ધારક સંડોવાયેલા હતા. આ તથ્યોના આધારે, અદાલતે ચૂકવણી સામે પ્રતિબંધાજ્ઞા જારી કરી.

૪૮. ઉપરોક્ત કેસમાં સર્જવામાં આવેલ ઠગાઈના અપવાદને સમરૂપ વાણિજ્ય સંહિતાની કલમ ૫૧૧૪માં સંહિતાબદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે. ઇંગ્લેન્ડની અદાલતો દ્વારા તેને સ્વીકારવામાં આવ્યો છે. જુઓ: (૧) . [૧૯૫૮] ૨ ક્યુબીડી ૧૨૭], (૨) આર.ડી. હાબોટલ (મર્કેન્ટાઇલ) લિ. અને અન્ય વિ. નેશનલ વેસ્ટમિનિસ્ટર બેંક લિ. [૧૯૭૭] ૨ ઓલ ઈ.આર. ૮૬૨;

(૩) એડવર્ડ ઓવેન એન્જિનિયરિંગ લિમિટેડ વિ. બાકર્લેઝ બેન્ક ઈન્ટરનેશનલ લિમિટેડ, [૧૯૭૮] ૧ ઓલ ઈ.આર. ૮૭૬ અને (૪), [૧૯૮૨] ૨ ઓલ ઈ.આર. ૭૨૦. છેલ્લો કેસ હાઉસ ઓફ લોર્ડ્સનો છે, જેમાં લોર્ડ ડિપલોકે પોતાના ભાષણમાં કહ્યું હતું (પૃ. ૫૨.

૭૨૫):

આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં પુષ્ટિકૃત અપ્રતિસંહાર્ય દસ્તાવેજી ઋણપત્રોની પદ્ધતિ વિકસાવવામાં આવી છે તે સમગ્ર વાણિજ્યિક હેતુ એ છે કે વેચનારને માલ ઉપરનું નિયંત્રણ તે છોડી દે તે પૂર્વે જ ચૂકવણી મેળવવાનો સુનિશ્ચિત અધિકાર મળે, અને વેચાણ કરારના પાલન અંગે ખરીદદાર સાથે કોઈ પણ વિવાદને ચૂકવણી ન કરવાની, ચૂકવણી ઘટાડવાની અથવા ચૂકવણી મુલતવી રાખવાની આધારભૂત કારણ તરીકે વાપરવાની મંજૂરી તે આપતું નથી।

તેરફથી વેચનાર પ્રત્યે પુષ્ટિકર્તા બેંકની કરારજન્ય જવાબદારીઓ અંગેના આ સામાન્ય સિદ્ધાંતમાં એક સ્વીકારાયેલ અપવાદ છે: એટલે કે, જ્યાં વેચનાર ક્રેડિટ પર ડ્રો કરવા માટે જાણબૂઝીને પુષ્ટિકર્તા બેંક સમક્ષ એવા દસ્તાવેજો રજૂ કરે છે, જેમાં સ્પષ્ટ રીતે અથવા અનુમાનિત રીતે, એવા મહત્વપૂર્ણ તથ્યાત્મક નિવેદનો સમાવાયેલ હોય કે જે તેની જાણ મુજબ અસત્ય હોય. અંગ્રેજ અધિકૃતતાઓમાં આ અપવાદ લાગુ કરાયેલ હોય એવો કોઈ કેસ દેખાતો નથી, છતાં અમેરિકન કેસોમાં તે સુસ્થાપિત છે; તે પૈકીનો અગ્રણી અથવા 'માઈલસ્ટોન' કેસ છે ઝટેઝન વિ. હેન્રી શ્રોડર બેંકિંગ કોર્પ., [૧૯૪૧] ૩ એનવાયએસ ૨૬૬ ૬૩૧. ન્યુ યોર્ક

અપીલ અદાલતના આ ચુકાદાનો ઉલ્લેખ અંગ્રેજ અપીલ અદાલતે એડવર્ડ ઓવેન એન્જિનિયરિંગ લિ. વિ. બાર્કલેઝ બેંક ઇન્ટરનેશનલ લિ. [૧૯૭૮] ૧ ઓલ ઈ.આર. ૯૭૯ (૧૯૭૮) ક્યુબી ૧૫૯ માં મંજૂરીપૂર્વક કર્યો હતો, જોકે આ વાસ્તવમાં કામગીરી બોન્ડ સંબંધિત કેસ હતો, જેમાં બેંક ખરીદદારો પ્રત્યે એવી જ જવાબદારી સ્વીકારે છે જેવી દસ્તાવેજી ક્રેડિટ હેઠળ પુષ્ટિકર્તા બેંક વેચનાર પ્રત્યે સ્વીકારે છે. લાભાર્થી દ્વારા ક્રેડિટનો લાભ લેવા માટે કરવામાં આવતી છેતરપિંડી માટેનો અપવાદ એક્સ તુર્પી કાઉસા નોન ઓરિતુર એક્ઝિશયો અથવા, જો સાદી અંગ્રેજી વધુ પસંદનીય માનીએ તો, 'છેતરપિંડી બધું વિખેરી નાખે છે' એવા સૂત્રનો સ્પષ્ટ અમલ છે; અદાલતો પોતાના પ્રક્રિયાનો ઉપયોગ કોઈ અપ્રામાણિક વ્યક્તિ દ્વારા છેતરપિંડી આચરવા માટે થવા દેશે નહીં.

૪૯. આ દષ્ટિકોણ આ અદાલતે યુનાઇટેડ કોમર્શિયલ બેંકના કેસ [૧૯૮૧] ૩ એસ.સી.આર. ૩૦૦ માં પણ અપનાવ્યો હતો. ત્યાં અ.પી. સેન, ન્યાયાધીશે, અદાલત તરફથી બોલતાં, કહ્યું હતું (પૃષ્ઠ ૩૨૩ અને ૩૨૪): "નિયમ સુસ્થિર છે કે ક્રેડિટ પત્ર જારી કરનાર અથવા તેને પુષ્ટિ કરનાર બેંક ખરીદદાર અને વેચનાર વચ્ચેના મૂળભૂત કરારમાં સંકળાયેલી નથી. ક્રેડિટ પત્ર હેઠળ બેંકની ફરજો દસ્તાવેજમાંથી જ ઉત્પન્ન થાય છે, પરંતુ કોઈ પણ સંજોગોમાં, યોગ્ય જોગવાઈઓ ક્રેડિટ પત્રમાં ન હોય તો, તે દ્વારા પ્રદાન કરાયેલી અથવા લાદવામાં આવેલી સત્તા અને મર્યાદાઓને તે આધીન રહે છે. "આ થોડું દુર્ભાગ્યજનક છે કે વડી અદાલતે, જેમ આ કેસમાં કરવામાં આવ્યું છે તેમ, અપીલકર્તાને ગેરંટી અથવા વળતરપત્ર મુજબ ભારતીય બેંકમાંથી રૂપિયા ૮૫,૮૪,૪૫૬ની રીકોલ રકમ વસૂલ કરવાથી રોકવા માટે તાત્કાલિક પ્રતિબંધાજ્ઞા આપી હતી. અદાલતો સામાન્ય રીતે એક બેંક અને બીજી બેંક વચ્ચેના ક્રેડિટ પત્ર અથવા બેંક ગેરંટીમાંથી ઉદ્ભવતા કરારજાહેર ફરજોના પાલનને રોકવા માટે પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાથી વિરત રહે છે. જો બેન્કર અને બેન્કર વચ્ચેના વ્યવહારમાં આવી તાત્કાલિક પ્રતિબંધાજ્ઞાઓ આપવામાં આવે, અને એક બેંક દ્વારા અનામત હેઠળ બીજી બેંકને ચૂકવણી કરવામાં આવે ત્યારે અથવા તેના દ્વારા અમલમાં મૂકાયેલા ગેરંટીપત્ર કે ક્રેડિટ પત્રની શરતો મુજબ ચૂકવવાપાત્ર રકમની વસૂલાત કરવા બેંકને રોકવામાં આવે, તો દેશમાં સમગ્ર બેંકિંગ વ્યવસ્થા નિષ્ફળ થઈ જશે. "બિનપરિવર્તનીય ક્રેડિટ પત્ર હેઠળ બેન્કરની ચૂકવણી કરવાની ફરજને ધ્યાનમાં લેતાં, તેનો ખરીદદાર ગ્રાહક તેને ચૂકવણી ન કરવા અંગે સૂચના આપી શકતો નથી."

૩૭.૮ આઈ.ટી.સી. લિમિટેડ વિ. ડેબ્ટ્સ રિકવરી એપેલેટ ટ્રિબ્યુનલ તથા અન્ય, ૧૯૯૮(૨) એસ.સી.સી. ૭૦ ના કેસમાં, કરાર હેઠળ વેચનાર દ્વારા ખરીદદારે માલ પુરવઠો કરે તે સુનિશ્ચિત કરવા માટે બેંક દ્વારા વેચનારના હિતમાં એલ.સી. ખોલવામાં આવી હતી. વેચનારના ડિમાન્ડ બિલ સામે, પૂર્ણ ઇન્વોઈસ મૂલ્યની રિકોર્સ વિના, એલ.સી. ઉપલબ્ધ હતી. સર્વોચ્ચ અદાલત મુજબ, બેંક ચુકવણીનો ઇનકાર કરી શકતી નથી, સિવાય કે બેંકની જાણમાં સ્પષ્ટ છેતરપિંડી અથવા અપૂરણીય નુકસાનનો કેસ હોય, અને બેંકને વેચનાર તથા ખરીદદારે વચ્ચેના મુખ્ય કરાર સાથે સંબંધ રાખવાનો નથી. સંબંધિત નિર્ણયો ના પરાગ્રાફો નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:

૧૫. બેંક ગેરંટી અથવા અપરિવર્તનીય ઋણપત્રો હેઠળ આવરી લેવાતી રકમની ચુકવણી સંબંધિત સિદ્ધાંતો પર્યાપ્ત રીતે સુસ્થાપિત છે. વિવિધ કેસોમાં તેમનું વિગતે વિમર્શ કરવામાં આવ્યું છે, અને યુ.પી. સહકારી સંઘ લિ. વિ. સિંહ કન્સલ્ટન્ટ્સ એન્ડ ઇન્જિનિયર્સ [૧૯૮૮ (૧) એસસીસી ૧૭૪] માં સિદ્ધાંતો પર વિસ્તૃત ચર્ચા કરવામાં આવી છે. અમારી સમક્ષ વિદ્વાન વકીલે કલકત્તા વડી અદાલતના યુનાઈટેડ કોમર્શિયલ બેંક વિ. હ્યુમન સિંથેટિક્સ લિ. [એ.આઈ.આર. ૧૯૮૫ કલકત્તા ૯૬૧] ના ચુકાદાનો પણ હવાલો આપ્યો હતો (જેમાં અમામાંના એક, સુહાસ સી. સેન, ન્યાયાધીશ, પક્ષકાર હતા). ધ્યાનમાં આવશે કે ઉપરોક્ત કેસોમાં આ પણ જણાવવામાં આવ્યું છે કે, બેંકે પોતાની બેંક ગેરંટી અથવા ઋણપત્રનો માન રાખવો પડે છે, પરંતુ નિશ્ચિતપણે બે અપવાદોની સ્થિતિમાં — જ્યાં છેતરપિંડી કે અપૂરણીય નુકસાન હતું — તેનું પાલન કરવાનું રહેતું નથી. વર્તમાન કેસમાં બેંક તરફથી દલીલ અપીલકર્તા દ્વારા કરાયેલી છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆત પર આધારિત છે. વાદપત્રમાં તેને જ કારણભૂત કાર્યવાહી તરીકે જણાવવામાં આવ્યું છે.

૧૭. હવે આ બાબત સુસ્થાપિત છે કે અપીલકર્તાએ માલ પુરો પાડ્યો હતો કે નહીં, તે પ્રશ્ન બેંક માટે નથી. આ મુદ્દો ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત ઉત્તર પ્રદેશ સહકારી સંઘના કેસમાં આ અદાલતના

નિર્ણય દ્વારા પહેલેથી જ નક્કી થઈ ચૂક્યો છે. તે કેસમાં જગન્નાથ શેટ્ટી, ન્યાયાધીશ દ્વારા (પૂ. ૧૯૩ પર) નીચે મુજબ જણાવવામાં આવ્યું હતું: "દસ્તાવેજો નિયમસરના હોય અને ઋણની શરતો પૂર્ણ થયેલી હોય તો બેંકે ચુકવણી કરવી જ પડે. જોકે, વેચનારએ વાસ્તવમાં માલ મોકલ્યો હતો કે નહીં, અથવા માલ કરારની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ હતો કે નહીં, તે નક્કી કરવાની બેંકને પરવાનગી નહોતી. ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચેનો કોઈપણ વિવાદ તેમણે પોતે જ ઉકેલવો પડે. જોકે, અદાલતોએ આ સંપૂર્ણ સ્વતંત્રતાના નિયમમાં એક અપવાદ ઘડ્યો. અદાલતોએ ઠરાવ્યું કે જો વ્યવહારમાં "કપટ" થયેલું હોય તો બેંક લાભાર્થીની ચુકવણીની માંગ નકારી શકે. અદાલતોએ સામાન્ય રીતે માત્ર લાભાર્થીના કપટના આધારે જ ચુકવણી નકારી શકવાની મંજૂરી આપી છે, અન્ય કોઈના કપટના આધારે નહીં. ઉપરોક્ત અનુચ્છેદના રેખાંકિત ભાગમાંથી ધ્યાનમાં આવશે કે જ્યાં વેચનારએ માલ મોકલ્યો નથી અથવા જ્યાં માલ કરારની આવશ્યકતાઓને અનુરૂપ નથી, એવા પ્રસંગોમાં બેંકના પક્ષમાં કોઈ દાવો ઉપસ્થિત થતો નથી. વર્તમાન મામલે અમારી સમક્ષ આવેલી બેંક માત્ર એટલું કહીને કે અપીલકર્તાએ માલ પૂરું પાડ્યો નહોતો, અપવાદ હેઠળ આવવા માટે "કપટ અથવા ખોટી રજૂઆત" શબ્દોનો આશ્રય લઈ શકતી નહોતી. માલ ન પૂરું પાડવાનો વિવાદ વેચનાર અને ખરીદનાર વચ્ચેનો વિષય હતો અને ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં જણાવ્યા મુજબ, તે વેચનાર વિરુદ્ધ બેંકને કોઈ દાવો ઉપસ્થિત કરતો નહોતો.

૨૨. બેંકને ચુકવણી કરવાનું ઇનકાર કરવા માટે જે આવશ્યક છે, તે સ્પષ્ટ "કપટ"નો મામલો અને આવા કપટ અંગે બેંકોને જાણકારી હોવી આવશ્યક છે (બોલિવિન્ટર ઓઈલ એસ.એ. વિ. ચેઝ મેનહટન બેંક એન.એ.) [૧૯૮૪ (૧) (૧) એલ.એલ.આર. ૩૯૨]. લોર્ડ ડેનિંગ અને લોર્ડ લેને એડવર્ડ ઓવેનમાં દર્શાવ્યા મુજબ, બેંક માત્ર એટલા કારણે ચુકવણીનો ઇનકાર કરી શકતી નથી કે તેના મતાનુસાર દાવો "અપ્રામાણિક" અથવા "શંકાસ્પદ" હતો અથવા તે ચતુરાઈપૂર્ણ વ્યવહાર જણાતો હતો; પરંતુ તેને 'કપટ' તરીકે સ્થાપિત કરવો આવશ્યક છે. લોર્ડ એક્નરે ચુનાઈટેડ ટ્રેડિંગ કોર્પોરેશન એસ.એ. અને મરે કલેટન લિમિટેડ વિ. એલાઈડ અરબ બેંક લિમિટેડ અને અન્ય [૧૯૮૫ (૨) એલ.એલ.આર. ૫૫૪ (સી.એ.)] માં ઠરાવ્યું કે બેંક ચુકવણીનો વિરોધ આ કારણસર કરી શકતી નથી કે માંગણી "ઈમાનદારીપૂર્વક" કરવામાં આવી નહોતી, પરંતુ તે કપટપૂર્વક કરવામાં આવી હતી. વોલર, ન્યાયાધીશે તુર્કીયે વિ. બેંક ઓફ ચાઈના [૧૯૯૬ (૨) એલ.એલ.આર. ૬૧૧ (૬૧૭-૬૧૮)]

માં કહ્યું કે પ્રશ્ન એ હતો કે ચુકવણીની માંગણી “કપટપૂર્ણ” હતી કે નહીં. પક્ષકારો વચ્ચે કરારભંગ, અગ્રીમ રકમની અચુકવણી અથવા ચંત્રસામગ્રીના પુરવઠાના અભાવ અંગેની માત્ર આક્ષેપ-પ્રતિઆક્ષેપો કપટ સમાન ગણાય નહીં.

૨૩. પરિણામે, અમે એમ ઠરાવીએ છીએ કે વેચાણકર્તાઓ દ્વારા ખરીદદારોને માલનો પુરવઠો ન કરવામાં આવ્યો હોવાનો આક્ષેપ, પોતે જ કાયદાની દૃષ્ટિએ, કાયદાના આ ક્ષેત્રમાં જે અર્થમાં ‘કપટ’ સમજાય છે તે અર્થમાં ‘કપટ’ની દલીલ બનતો નથી; અને તેથી, માલની કથિત અચલનાને માત્ર ‘કપટ’ તરીકે વર્ણવીને, બેંક એ કહી શકતી નથી કે કપટ અથવા ખોટી રજૂઆત પર આધારિત કોઈ કાર્યવાહીનું કારણ અસ્તિત્વમાં હતું. તેમજ, અમારી સમક્ષનો કેસ એવો નથી જેમાં નકલી અથવા કપટપૂર્ણ દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા હોવાનો આક્ષેપ હોય.

૨૪. સામાવાળા તરફના વિદ્વાન વકીલે ત્યારબાદ ડિસ્કાઉન્ટ રેકોર્ડ્સ લિમિટેડ વિ. બાર્કલેઝ બેંક લિમિટેડ [૧૯૭૫ (૧) ઓલ ઈ.આર. ૧૦૭૧] ના ચુકાદા પર આધાર મૂક્યો. તે કેસમાં મેગેરી, ન્યાયાધીશે અમેરિકન કેસ ઝઝટેઝન વિ. જે. હેનરી શ્રોડર બેન્કિંગ કોર્પોરેશન [(૧૯૪૧) ૩૧ એન.વાય.એસ. (૨૬) ૬૩૧] નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જે ન્યૂ યોર્ક કોર્ટ ઓફ એપિલ્સ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો. તે કેસમાં શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશે ગુણવત્તા અંગેની વોરંટીના ભંગના કેસોને, માલ સપ્લાય કરવામાં ઈરાદાપૂર્વકની નિષ્ફળતાના કેસોથી અલગ ગણ્યા હતા અને કહ્યું હતું: “એવી સ્થિતિમાં, જ્યાં વેચનારની છેતરપિંડી ડ્રાફ્ટો અને દસ્તાવેજો ચુકવણી માટે રજૂ કરવામાં આવે તે પહેલાં બેંકના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હોય, ત્યાં ક્રેડિટપત્ર હેઠળ બેંકની જવાબદારીની સ્વતંત્રતાના સિદ્ધાંતનો એવો વિસ્તાર કરવો જોઈએ નહીં કે જેથી બેધડક વેચનારનું રક્ષણ થાય.” ત્યારબાદ મેગેરી, ન્યાયાધીશે અમેરિકન કેસને આ આધાર પર અલગ ગણાવ્યો કે “એ નોંધવું મહત્વનું હતું કે ઝઝટેઝન કેસમાં, કાર્યવાહી એ આધાર પર ઔપચારિક ફરિયાદ રદ કરવાની અરજી પૂરતી સીમિત હતી કે તેમાં કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો થતો ન હતો. આપું હોવાથી, અદાલતે ફરિયાદમાં દર્શાવેલા તથ્યો સાચા હોવાનું માનવું પડ્યું.” “છેતરપિંડી”ના આધારે બેંક દાવો કરી શકતી નથી કે છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆત પર આધારિત કાર્યવાહીનું કારણ અસ્તિત્વમાં હતું. ન તો આપણા સમક્ષનો કેસ એવો છે કે જેમાં બનાવટી અથવા છેતરપિંડીપૂર્ણ દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા હોવાનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હોય. સામાવાળા તરફના વિદ્વાન

વકીલે ત્યારબાદ ડિસ્કાઉન્ટ રેકોર્ડ્સ લિમિટેડ વિ. બાર્કલેઝ બેંક લિમિટેડ [૧૯૭૫ (૧) ઓલ ઈ.આર. ૧૦૭૧] ના ચુકાદા પર આધાર મૂક્યો. તે કેસમાં મેગેરી, ન્યાયાધીશે અમેરિકન કેસ ઝઝટેઝન વિ. જે. હેનરી શ્રોડર બેન્કિંગ કોર્પોરેશન [(૧૯૪૧) ૩૧ એન.વાય.એસ. (૨૬) ૬૩૧] નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો, જે ન્યૂ યૉર્ક કોર્ટ ઓફ એપિલ્સ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવ્યો હતો. તે કેસમાં શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશે ગુણવત્તા અંગેની વોરંટીના ભંગના કેસોને, માલ સપ્લાય કરવામાં ઈરાદાપૂર્વકની નિષ્ફળતાના કેસોથી અલગ ગણ્યા હતા અને કહ્યું હતું: "એવી સ્થિતિમાં, જ્યાં વેચનારની છેતરપિંડી ડ્રાફ્ટો અને દસ્તાવેજો ચુકવણી માટે રજૂ કરવામાં આવે તે પહેલાં બેંકના ધ્યાન પર લાવવામાં આવી હોય, ત્યાં ક્રેડિટપત્ર હેઠળ બેંકની જવાબદારીની સ્વતંત્રતાના સિદ્ધાંતનો એવો વિસ્તાર કરવો જોઈએ નહીં કે જેથી બેઘડક વેચનારનું રક્ષણ થાય." ત્યારબાદ મેગેરી, ન્યાયાધીશે અમેરિકન કેસને આ આધાર પર અલગ ગણાવ્યો કે "એ નોંધવું મહત્વનું હતું કે ઝઝટેઝન કેસમાં, કાર્યવાહી એ આધાર પર ઔપચારિક ફરિયાદ રદ કરવાની અરજી પૂરતી સીમિત હતી કે તેમાં કાર્યવાહીના કોઈ કારણનો ખુલાસો થતો ન હતો. આપું હોવાથી, અદાલતે ફરિયાદમાં દર્શાવેલા તથ્યો સાચા હોવાનું માનવું પડ્યું."

૩૭.૯ સર્વોચ્ચ અદાલતે ફેડરલ બેન્ક લિમિટેડ વિ. વી.એમ. જોગ એન્જિનિયરિંગ લિમિટેડ અને અન્ય, (૨૦૦૧) ૧ એસસીસી ૬૬૩, ના કેસમાં બેન્ક ગેરંટી અથવા એલસી અંગેનો પ્રશ્ન વિચારણા હેઠળ લીધો હતો, જેમાં તેના વિરુદ્ધ પ્રતિબંધાજ્ઞા માગવામાં આવી હતી. અદાલતે સ્પષ્ટ શબ્દોમાં ઠરાવ્યું હતું કે ખરીદનાર અને વેચનાર વચ્ચેના મુખ્ય કરારના ભંગના આધારે, બેન્ક ગેરંટી અથવા એલસીના કરાર મુખ્ય કરારથી સ્વતંત્ર હોવાથી, તેના નાણાં ઉપાડને રોકતી પ્રતિબંધાજ્ઞા અદાલતે જારી કરવી જોઈએ નહીં. જો વેચનાર પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ બેન્ક ગેરંટી અથવા એલસીની શરતોનું પાલન કરે તો બેન્ક નાણાં ઉપાડની મંજૂરી આપવાનો ઈનકાર કરી શકતી નથી; માત્ર અપવાદો એ છે કે જ્યારે વેચનાર દ્વારા છેતરપિંડી કરવામાં આવી હોય અથવા નાણાં ઉપાડથી

અપૂરણીય નુકસાન થવાનું હોય. છેતરપિંડી બાબતે, અદાલતે ઠરાવ્યું હતું કે બેન્કને આવી છેતરપિંડીની જાણ હતી તે સાબિત કરવું આવશ્યક છે. સંબંધિત નિષ્કર્ષો અને અવલોકનો નીચે પ્રસ્તુત કરવામાં આવે છે:

૩૩. (૧) બેન્કોએ એલ/સીનું પાલન કરતાં પહેલાં સમક્ષ રજૂ કરાચેલા દસ્તાવેજોની યથોચિત કાળજીપૂર્વક તપાસ કરવાની આવશ્યકતા સંદર્ભે, આંતરરાષ્ટ્રીય ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા યુસીપી કોડનું, જે અહીં એલ/સીમાં સ્પષ્ટપણે સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યું હતું, શું પ્રાસંગિકતા છે?

(૨) જો ખરીદદાર-ફરિયાદીનો એવો મામલો હોય કે દસ્તાવેજો અંગે વેચનાર પક્ષ તરફથી 'ઠગાઈ' થઈ છે અને જો તેનો એવો દાવો ન હોય કે વાટાઘાટ કરનારા બેંક દગાખોરી માટે દોષિત હતી અથવા વેચનાર દ્વારા થયેલી ઠગાઈની તેને જાણ હતી, તો શું વાટાઘાટ કરનારી બેંક, વિનિમય બિલના યોગ્ય ધારક તરીકે, લેટર ઓફ ક્રેડિટ સામે જારી કરનારી બેંક પાસેથી વળતર માગી શકતી ન હતી?

(૩) શું, એકવાર જારી કરનાર બેન્કે વેચાણકારો દ્વારા વાટાઘાટ બેન્ક સમક્ષ રજૂ કરાચેલા દસ્તાવેજોને પ્રમાણિત કરી દીધા પછી, ઉક્ત બેન્ક પાછળ ફરીને આ આધાર પર પરત ચૂકવણીનો ઇનકાર કરી શકતી હતી કે વાટાઘાટ બેન્કે રકમ ચૂકવી દીધા બાદ તેના દ્વારા લાંબા સમય પછી કરવામાં આવેલી વધુ તપાસના આધારે તે યોગ્ય નહોતા અથવા તેમાં ભૂલ હતી ?

૩૪. મુદ્દો ૧ આ મુદ્દો મુખ્યત્વે યુસિપી કોડ (૧૯૮૩ સુધારો) સાથે સંબંધિત છે, જેને સંદર્ભ દ્વારા એલ/સીમાં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યો હતો. યુસિપીની વ્યાખ્યા વ્યાપારી દષ્ટિએ નોંધપાત્ર મહત્ત્વ ધરાવતી હોવાથી, અમે યુસિપી કોડની પ્રાસંગિકતા અંગે થોડું વિગતે વિચારવા ઇચ્છીએ છીએ. આ અદાલતને , ૧૩૯૮૧] ૨ એસસીસી ૭૬૬ (પૃષ્ઠ ૭૮૦ પર) માં દસ્તાવેજી ઋણપત્રો માટેના એકસમાન કસ્ટમ્સ અને પ્રથાઓ (સંક્ષેપમાં યુસિપી)નો ઉલ્લેખ કરવાનો અવસર મળ્યો હતો, જેના દ્વારા 'સામાન્ય જોગવાઈઓ અને વ્યાખ્યાઓ તથા ત્યારપછીના અનુચ્છેદો તમામ દસ્તાવેજી ઋણપત્રો પર લાગુ પડશે અને તેમાંના તમામ પક્ષકારો પર બાંધકર્તા રહેશે, સિવાય કે અન્યથા સ્પષ્ટપણે સંમત થયેલું હોય'. યુસિપીમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જો ઋણપત્રમાં એવા શબ્દો હોય જે દર્શાવે કે આવું ઋણપત્ર

દસ્તાવેજી ઋણપત્રો માટેના એકસમાન કર્ટમ્સ અને પ્રથાઓના અધિન બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું, તો તેને દરેક દસ્તાવેજી ઋણપત્રમાં સમાવિષ્ટ માનવામાં આવશે.

૩૬. યુસીપીનું રચનાકાર્ય આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્ય ચેમ્બર દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે. પ્રોફ. આર.એમ. ગુડેએ તેને આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યના ઇતિહાસમાં 'સર્વાધિક સફળ સુસંગતીકરણ ઉપાય' તરીકે વર્ણવ્યું છે. પ્રોફ. ઈ.પી. એલિંગરે જણાવ્યું હતું કે યુસીપી આવશ્યકતાનું અને આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારમાં એજન્ટ તરીકે બેંકોના ઉપયોગની જરૂરિયાતનું પરિણામ હતું. પ્રથમ યુસીપી ૧૯૨૯માં તૈયાર કરવામાં આવ્યો, પછીનો ૧૯૩૩માં, ત્યારબાદ ૧૯૫૧, ૧૯૬૨, ૧૯૭૪ અને ૧૯૮૩માં. ૧૯૮૩ની આવૃત્તિ (જે અમારી સમક્ષના મામલે લાગુ પડે છે) ૧૭૦ દેશોમાં ઉપયોગમાં લેવાતી હતી, (તેનો ૧૯૯૦ અને ૧૯૯૩માં પુનર્વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો), (તેની ન્યૂયોર્ક આવૃત્તિનું ૧૯૯૩માં પુનર્વિચાર કરવામાં આવ્યું હતું). (ઈન્દિરા કાર દ્વારા લખાયેલ પ્રિન્સિપલ્સ ઓફ ઇન્ટરનેશનલ ટ્રેડ લો, ૨જી આવૃત્તિ, ૧૯૯૯ જુઓ).

૩૭. સમાવેશ ન કરવામાં આવ્યો હોય ત્યારે યુસિપી લાગુ પડશે નહીં; પરંતુ તેને વેપારી પ્રથાઓ અને વ્યવહારોના ભાગરૂપે ધ્યાનમાં લઈ શકાય છે, અને થોડાક ભેદોને બાદ કરતાં તેનું મોટાભાગનું અંશ સામાન્ય કાનૂનના ભાગરૂપે પણ ગણવામાં આવે છે. જો કરારમાં રહેલી કોઈ સ્પષ્ટ શરત યુસિપીની શરતો સાથે વિરોધાભાસ ધરાવે, તો કરારની શરત પ્રબલ રહેશે. રોયલ બેંક ઓફ સ્કોટલેન્ડ પીએલસી વિ. કાસ્સા દી રિસ પારીમિયો ડેલે પ્રોવિંસિએ લોમ્બાર્દે, (૧૯૯૩) (ફાઈનાન્શિયલ ટાઈમ્સ ૨૧ જાન્યુઆરી, ૧૯૯૨) માં મસ્ટિલ, ન્યાયાધીશે કહ્યું હતું : આ ".....આને સ્વીકારવું જ પડશે કે (યુસિપી)ની શરતો કોઈ વિધાનાત્મક સંહિતા રચેતી નથી. શીર્ષકથી જ સ્પષ્ટ થાય છે તેમ, તે પ્રથાઓ અને વ્યવહારોનું સ્વરૂપાંકન છે, જેને લેટર ઓફ ક્રેડિટના પક્ષકારો સંદર્ભ દ્વારા પોતાના કરારમાં સમાવી શકે છે. જો એ જણાય કે પક્ષકારોએ આવી કોઈ શરત બાબતે સ્પષ્ટ સંમતિ આપી છે, તો ત્યારબાદ શોધ આગળ વધવાની જરૂર નથી, કારણ કે યુસિપીની કોઈ વિરુદ્ધ જોગવાઈ પક્ષકારોની વ્યક્ત ઈચ્છા સામે ઝુકવી પડશે." આ અદાલતના અનેક નિર્ણયો માં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટના નાણા પસૂલાતને અટકાવવા અદાલતો પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવી ન જોઈએ. બે અપવાદો જણાવાયા છે, એટલે કે (૧) ઠગાઈ અને (૨) અપરિહાર્ય નુકસાન. જો વાદી પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ એ સાબિત કરવા સક્ષમ હોય કે કેસ આ બે અપવાદોની અંદર આવે છે, તો આદેશ

૩૯, નિયમ ૧, સિપીસી હેઠળ તાત્કાલિક પ્રતિબંધાજ્ઞા આપી શકાય. આ પણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટનો કરાર વેચનાર અને ખરીદનાર વચ્ચેના મુખ્ય કરારથી સ્વતંત્ર છે. આ બાબત યુસિપીના કલમ ૩ અને ૪ (૧૯૮૩ સુધારો)માંથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે. ૨૬ ન કરી શકાય તેવી બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટના કિસ્સામાં, ખરીદનાર વેચનાર દ્વારા કરારભંગ થયો હોવાના આધારે બેન્કર વિરુદ્ધ પ્રતિબંધાજ્ઞા મેળવી શકતો નથી. જો વેચનાર બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટની શરતોનું પ્રાથમિક દષ્ટિએ પાલન કરે, એટલે કે જો વેચનાર બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટમાં દર્શાવેલ દસ્તાવેજો રજૂ કરે, તો બેંકે નાણા પસૂલાતની માંગનું માન રાખવું પડે છે. દસ્તાવેજો ઉપરથી જો બેંકને એ સંતોષ થાય કે તેઓ બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટમાં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજોની યાદી સાથે સુસંગત છે અને કોઈ વિસંગતિ નથી, તો તે વેચનારની નાણા પસૂલાતની માંગ માનવા બાંધ્ય છે. આપું કરતાં તે યોગ્ય તકેદારી રાખવી આવશ્યક છે. ખરીદનાર કરારભંગનો દાવો કરી રહ્યો છે એવા આધારે ચુકવણી નકારવી બેંક માટે અનુમત્ય નથી. તે તબક્કે બેંક આ ભંગના પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવાનો અને વેચનારને ચુકવણી નકારવાનો પ્રયત્ન પણ કરી શકતી નથી. દસ્તાવેજ હેઠળની તેની જવાબદારીનો વેચનાર અને ખરીદનાર વચ્ચેના કરારભંગના કોઈ પણ વિવાદ સાથે કોઈ સંબંધ નથી. ઠગાઈ અથવા કાળજીપૂર્વક રચાયેલ દસ્તાવેજ વિશે તેની જાણ અંગે, અમે હમણાં આ મુદ્દે ચર્ચા કરીશું. ઠગાઈની જાણ: નિર્ધારિત કેસો કહે છે કે ઇશ્યુઇંગ બેંક વિરુદ્ધ પ્રતિબંધાજ્ઞા મેળવવા માટે એ સાબિત કરવું જરૂરી છે કે બેંકને ઠગાઈની જાણ હતી. આર.ડી. હાર્બોટલ (મર્કન્ટાઇલ) લિ. વિ. નેશનલ વેસ્ટમિનસ્ટર બેંક લિ., (૧૯૭૮) ક્યુ.બી. ૧૪૬, પૃષ્ઠ ૧૫૫ પર કર, ન્યાયાધીશે કહ્યું હતું કે ૨૬ ન કરી શકાય તેવા લેટર ઓફ ક્રેડિટ “આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યનું જીવંત રક્ત” છે. તેમણે કહ્યું હતું : “ઠગાઈના સ્પષ્ટ કિસ્સાઓમાં, જેમની જાણ બેંકોને હોય, તેવા કિસ્સાઓને સંભવતઃ બાદ કરતાં, અદાલતો વેપારીઓને તેમના કરારો હેઠળના વિવાદો વાદવિવાદ કે આર્બિટ્રેશન દ્વારા ઉકેલવા દે છે..... નહિતર આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્ય પરનો વિશ્વાસ અપૂરણીય રીતે નુકસાન પામી શકે.” એડવર્ડ એન્ડ ઓવેન એન્જિનિયરિંગ લિ. વિ. બાર્કલેઝ બેંક ઇન્ટરનેશનલ લિ., (૧૯૭૮) ક્યુ.બી. ૧૫૯ માં ડેનિંગ, મુખ્ય ન્યાયાધીશે જણાવ્યું હતું કે “એકમાત્ર અપવાદ એ છે જ્યાં સ્પષ્ટ ઠગાઈ હોય અને તેની જાણ બેંકને હોય”: એ જ કેસમાં બ્રાઉન, એલ.જે.એ કહ્યું હતું : “પરંતુ માત્ર ઠગાઈનો આક્ષેપ પૂરતો નથી; તે સાબિત કરવો જરૂરી

છે" અને આવી પરિસ્થિતિઓમાં, હું તો બહુ સ્પષ્ટપણે કહું કે તે ખૂબ સ્પષ્ટ રીતે સાબિત થયેલ હોવો જોઈએ." બોલિવિન્ટર ઓઈલ એસ.એ. વિ. ચેસ મેનહેટન બેંક, (૧૯૮૪) ૧ ઓલ ઈ.આર. ૩૫૧, પૃષ્ઠ ૩૫૨ પર કહેવામાં આવ્યું હતું કે "જ્યાં સાબિત થાય કે બેંક જાણે છે કે ચુકવણીની કોઈ પણ માંગ, જે પહેલેથી કરવામાં આવી હોય અથવા પછી કરવામાં આવવાની હોય, તે સ્પષ્ટપણે ઠગાઈપૂર્ણ હશે. પરંતુ ઠગાઈના તથ્યો તથા બેંકની જાણ, બન્ને બાબતો અંગે પુરાવો સ્પષ્ટ હોવો જોઈએ. આ માત્ર ગ્રાહકના અસહાય નિવેદન પર આધારિત છે એટલું પૂરતું માનવામાં નહીં આવે, કારણ કે પ્રતિબંધાજ્ઞા રદ થાય તે પહેલાંના પ્રમાણમાં ટૂંકા સમયમાં પણ બેંકની પ્રતિષ્ઠાને અપરિહાર્ય નુકસાન પહોંચી શકે છે." તેથી, માત્ર 'ઠગાઈ' જ સ્પષ્ટ રીતે સાબિત થવી જોઈએ એવું નથી, પરંતુ બેંકની બાબતમાં એ પણ સાબિત કરવું પડે કે તેને ઠગાઈની જાણ હતી. યુનાઈટેડ ટ્રેડિંગ કોર્પ. એસ.એ. વિ. એલાઈડ આર્સ બેંક, (૧૯૮૫) ૨ લોઈડ્સ રિપોર્ટ ૫૫૪ માં જણાવાયું હતું કે ચુકવણી પહેલાં કોઈ પણ સમયે બેંક તરફથી ઠગાઈની જાણનો પુરાવો હોવો જોઈએ. આ પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે જો વાદીના સમર્થિત પુરાવા, સામાન્ય રીતે સમકાલીન દસ્તાવેજોના સ્વરૂપમાં, અને લાભાર્થીની આક્ષેપનો જવાબ ન આપવાની અસમજેલી નિષ્ફળતા, આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચાડે કે કાઢી શકાય એવો એકમાત્ર વાસ્તવિક નિષ્કર્ષ 'ઠગાઈ' છે, તો તે પૂરતું રહેશે. ગેરન્ટી ટ્રસ્ટ કો. ઓફ ન્યૂયોર્ક વિ. હેની, (૧૯૧૮) ૨ ક્યુ.બી. ૬૨૩ માં બેન્કરે ઠગાઈ અથવા કાળાબાજી વિશે કોઈ જાણ વિના દસ્તાવેજો સ્વીકારી લીધા હતા અને ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળાઓ બેંક પાસેથી પ્રતિદાવો કરી શકતા નથી. જોકે, બેન્કરની ફરજ એવી હશે કે જે દસ્તાવેજો પોતે જ ફેરફાર કરાયેલા હોવાનું દર્શાવે છે તે સ્વીકારવા ઇનકાર કરે (રી સાલોમન એન્ડ નેન્ડસજુસ, [૧૮૯૯] ૯૨ એલ.ટી. ૩૨૫ જુઓ). તે એક સી.આઈ.એફ. કરાર હતો. આ અદાલતે પણ [૧૮૯૮] ૨ એસસીસી ૭૦ (પૃષ્ઠ ૭૯) પર ઠરાવ્યું હતું કે ઠગાઈ અથવા કાળાબાજી અંગે બેંકની જાણ પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ સ્થાપિત થવી આવશ્યક છે. આ ક્ષેત્રમાં અંગ્રેજી કાનૂનનો આધાર અમેરિકન કેસ સ્કટેઈન વિ. જે. હેની શ્રોડર બેન્કિંગ કોર્પ., (૧૮૪૧) ૩૧ એનવાયએસ ૨ડી ૬૩૧ છે, (આ કેસની વિસ્તૃત વિગતો રેમન્ડ જેકના 'ડોક્યુમેન્ટરી ક્રેડિટ્સ', ૧૯૯૧, પૃષ્ઠ ૧૯૧-૧૯૨ માં ઉપલબ્ધ છે); આ કેસનો આ અદાલત તથા અંગ્રેજી અદાલતોના એક કરતાં વધુ નિર્ણયોમાં ઉલ્લેખ થયો છે, પરંતુ અપીલકર્તાની દલીલો અનુસાર, અમે તે કેસના વધુ તથ્યો અને તેમાં નિર્ધારિત 'યોગ્ય ક્રમના

ધારક'ના સિદ્ધાંત અંગે અહીં વિગતે જણાવશું, જે આપણાં સમક્ષના કેસમાં ઉદ્ભવે છે. તે કેસમાં ક્રેડિટ માટેના અરજદારએ (અર્થાત્ ખરીદનારએ) રજૂ થયેલા દસ્તાવેજોના આધારે ચુકવણી થતી અટકાવવા ઈશ્યુઇંગ બેંક શ્રોડર બેન્કિંગ કોર્પોરેશન વિરુદ્ધ પ્રતિબંધાજ્ઞા માગી હતી. ક્રેડિટ ઈશ્યુઇંગ બેંકના ભારતમાંના સંવાદી, ચાર્ટર્ડ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ઓસ્ટ્રેલિયા એન્ડ ચાઇનાએ ભારતમાં વેચનારને સલાહરૂપ મોકલી હતી. સંવાદીએ ક્રેડિટને પુષ્ટિ આપી ન હતી. અરજદારનો આક્ષેપ હતો કે મોકલાયેલ માલ કરાર મુજબ આપવાના પ્રિસલ્સની જગ્યાએ કચરો હતો. વેચનાર પાસેથી દસ્તાવેજો 'સંગ્રહ' માટે મેળવનાર ચાર્ટર્ડ બેંકે ખરીદનારની અરજી ફગાવવાની માંગ કરી. (આ કાર્યવાહી સિપીસીના આદેશ ૭ નિયમ ૧૧ જેવી હતી) પ્રતિબંધાજ્ઞા માટે એ આધાર પર કે કોઈ કાર્યવાહક કારણ નહોતું. ખરીદનારોએ પોતાની પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજીમાં ઈશ્યુઇંગ બેંકને વેચનારની ઠગાઈ અંગે જાણ કરી. કલેક્ટિંગ બેંકની અરજીની સુનાવણીના હેતુસર, અદાલતે ખરીદનારની અરજીમાં જણાવાયેલા ઠગાઈ સંબંધિત તથ્યોને સાચા માન્યા. (અન્યથા, સામાન્ય રીતે આ પુરાવાનો મુશ્કેલ ભાર હતો.) શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશે ઠરાવ્યું કે: "જ્યારે વેચનારની ઠગાઈ અંગે બેંકનું ધ્યાન દસ્તાવેજો અને ડ્રાફ્ટ ચુકવણી માટે રજૂ કરવામાં આવે તે પહેલાં દોરવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ બેંકની જવાબદારીની સ્વતંત્રતાનો સિદ્ધાંત નિર્લજ્જ વેચનારને રક્ષા આપવા સુધી વિસ્તૃત ન થવો જોઈએ. એ સાચું છે કે દસ્તાવેજો નકલી કે ઠગાઈપૂર્ણ હોય, તો પણ જો ઈશ્યુઇંગ બેંકે વેચનારની ઠગાઈ અંગેની જાણ મળવા પહેલાં ડ્રાફ્ટની ચુકવણી કરી દીધી હોય, તો આવી ચુકવણી કરતાં પહેલાં તેણે યોગ્ય તકેદારી રાખી હોય તો તે સુરક્ષિત રહેશે." ઉપર જણાવ્યા મુજબ તથ્યો એ હતા કે વેચનારોએ લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ ડ્રાફ્ટ ચાર્ટર્ડ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ઓસ્ટ્રેલિયા એન્ડ ચાઇનાના આદેશો તૈયાર કર્યો હતો અને ડ્રાફ્ટ તથા ઠગાઈપૂર્ણ દસ્તાવેજો વેચનારની તરફથી 'સંગ્રહ' માટે કાનપુર સ્થિત આ ચાર્ટર્ડ બેંકની શાખામાં પહોંચાડ્યા હતા. ચાર્ટર્ડ બેંક, ડીમરરના માધ્યમથી ખરીદદારે કરેલી અરજી રદ કરવાની માગણી કરીને, જારી કરનાર બેંક, શ્રોડર બેન્કિંગ કોર્પોરેશનને ચુકવણી કરવા માટે મજબૂર કરી શકતી નહોતી. વાદીને આંતરિમ પ્રતિબંધક આદેશ મેળવવાનો હક હતો, કારણ કે ચુકવણી કરવામાં આવે તે પહેલાં જ તેણે આ આક્ષેપ જારી કરનાર બેંકના જ્ઞાનમાં લાવ્યો હતો. શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશે વધુમાં અવલોકન કર્યું હતું કે: "જેમ એક અદાલતે જણાવ્યું છે: સ્પષ્ટ છે કે, જ્યારે લેટર ઓફ ક્રેડિટ જારી કરનારને ખબર હોય કે કોઈ દસ્તાવેજ, આકારની દૃષ્ટિએ યોગ્ય

હોવા છતાં, હકીકતમાં ખોટો અથવા ગેરકાયદેસર છે, ત્યારે તેને તેવા દસ્તાવેજને લેટર ઓફ ક્રેડિટની શરતોને અનુરૂપ તરીકે માન્ય કરવા માટે કહેવામાં આવી શકતો નથી. ” જ્યાં છેતરપિંડીનો દાવો કરવામાં આવ્યો હોય, જ્યાં માલ માત્ર ગુણવત્તામાં નબળો જ ન હોય પરંતુ નિર્રથક કચરાનો સમૂહ હોય, જ્યાં ડ્રાફ્ટ અને સાથેના દસ્તાવેજો એવા વ્યક્તિના હાથમાં હોય જે છેતરપિંડી કરનાર વિક્રેતા જેવી જ સ્થિતિમાં હોય, જ્યાં ચુકવણી માટે ડ્રાફ્ટ અને દસ્તાવેજો રજૂ કરતાં પહેલાં જ બેંકને છેતરપિંડીની સૂચના આપવામાં આવી હોય, અને જ્યાં અન્ય પક્ષકારોના અધિકારો અને ફરજો અંગેના ન્યાયનિર્ણય લંબિત હોય ત્યાં બેંકને ચુકવણી ન કરવાની છૂટ આપવાથી કોઈ અતિશય કઠિનાઈ ઊભી થતી નથી. ” અદાલતે આ પણ નોંધ્યું કે, હકીકતોના આધારે, વસૂલાતકારક બેંક, ચાર્ડ બેંક, યોગ્ય માર્ગે ધારક નહોતી, પરંતુ ખરીદદારે છેતરપિંડીનો આરોપ લગાવેલા વેચનારના ખાતા માટે માત્ર વસૂલાત એજન્ટ હતી. તેથી, ચાર્ડ બેંકની ફરિયાદ રદ કરવાની અરજી, જે દંડ પ્રક્રિયા સંહિતાની આદેશ ૭ નિયમ ૧૧ જેવી હતી, નામંજૂર કરવી પડશે. શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશે ‘યોગ્ય માર્ગે ધારક’ના સિદ્ધાંતનો ઉલ્લેખ કરીને નીચે મુજબ જણાવ્યું હતું: “જો અરજીના મુખ પરથી એવું જણાતું હોત કે ચુકવણી માટે ડ્રાફ્ટ રજૂ કરનાર બેંક (અર્થાત્ ચાર્ડ બેંક) યોગ્ય માર્ગે ધારક હતી, તો જારી કરનાર લેટર ઓફ ક્રેડિટ બેંક સામેનો તેનો દાવો, મૂળ વ્યવહાર છેતરપિંડીથી દૂષિત હતો તોપણ, નિષ્ફળ ન થયો હોત. ” આ અનુચ્છેદ છેતરપિંડીના સંદર્ભમાં, વેચનારના કેસમાં કોઈ વ્યક્તિ ક્યારે યોગ્ય માર્ગે ધારક બને છે તે અંગેનું કાનૂન સ્થાપિત કરે છે. શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશના ચુકાદાનો આ છેલ્લો અનુચ્છેદ હાલના કેસની હકીકતો પર સીધો લાગુ પડે છે. ઉક્ત સિદ્ધાંત લાગુ કરતાં, અમે કહી શકીએ કે જો અપીલકર્તા ફેડરલ બેંક માત્ર વસૂલાત બેંક કે એજન્ટ હતી, જેણે બેંક ઓફ મહારાષ્ટ્રને (જારી કરનાર બેંક) ભ્રષ્ટાચાર કર્યું હતું, અને જો જારી કરનાર બેંક દ્વારા વસૂલાતકારક બેંકને ચુકવણી કરવામાં આવે તે પહેલાં ખરીદદારે જારી કરનાર બેંકને રોકવા માગ્યું હોય, તો વસૂલાતકારક બેંક જારી કરનાર બેંકને વસૂલાત માટે નાણાં છોડવા માટે મજબૂર કરી શકતી ન હોત, જો ખરીદદારે પોતાના વાદપત્રમાં જારી કરનાર બેંકને જણાવ્યું હોત કે વસૂલાતકારક બેંક દ્વારા તેને રજૂ કરવાના દસ્તાવેજો જાલસાજી કરાયેલા અથવા છેતરપિંડીભર્યા હતા. પરંતુ બીજી તરફ, જો વાટાઘાટકારી બેંક, એટલે કે ફેડરલ બેંક (અપીલકર્તા), જારી કરનાર બેંક દ્વારા દસ્તાવેજોની પ્રામાણિકતા અંગે આપવામાં આવેલી મંજૂરીના આધારે કાર્ય કરી રહી હોય અને પરત ચુકવણીની માંગ કરે, તો વાટાઘાટકારી બેંક યોગ્ય માર્ગે

ધારકની સ્થિતિમાં આવે છે અને દાવો કરી શકે છે કે જો ખરીદદારે જારી કરનાર બેંકને વાટાઘાટકારી બેંકને પરત ચુકવણી કરતાં રોકવાનો પ્રયાસ કર્યો હોય, તો તેની વાદ રદ થવી જોઈએ. આ સિદ્ધાંતો પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ શિએન્ટાગ, ન્યાયાધીશના ચુકાદામાંથી ઉદ્ભવે છે, જેને ઇંગ્લેન્ડમાં તથા આ અદાલત દ્વારા અનેક કેસોમાં અનુસરવામાં આવ્યું છે.”

૩૭.૧૦ રિલાયન્સ સોલ્ટ લિ. વિ. કોસ્મોસ એન્ટરપ્રાઇઝિસ અને અન્ય, (૨૦૦૬) ૧૩ એસસીસી ૫૯૯ ના કેસમાં, અદાલતે નિર્ધારિત કર્યું કે બેંક ગેરંટી અથવા એલસીના મામલે, કરારની રચનાને દૂષિત કરવા માટે છેતરપિંડી હોવી આવશ્યક છે. ઇન્જંક્શન મેળવવાનો હક ન્યૂનતમ છે અને માત્ર કરારભંગથી છેતરપિંડી થઈ હોવાનું નિષ્કર્ષ કાઢી શકાય નહીં. અદાલતે આગળ નિર્ધારિત કર્યું કે છેતરપિંડી કરારને દૂષિત કરશે અને તેનો કરારના પક્ષકારો કરારમાં પ્રવેશ કરતાં પૂર્વે રહેલા કારણ સાથે સંબંધ હોવો આવશ્યક છે.

૩૭.૧૧ સંબંધિત પરિચ્છેદ નીચે મુજબ પુનઃઉલ્લેખિત કરવામાં આવે છે:

૧૭. જે દાવો નકારવામાં આવ્યો હોય અથવા વિવાદાસ્પદ હોય, વિવાદના નિર્ધારણ માટે આવશ્યકતા ઊભી થાય તેવા પ્રસંગે, તે સાચો હોવાનું માનવામાં આવી શકતું નથી. જો અપીલકર્તા યોગ્ય રીતે ઘડાયેલા દાવામાં કરારભંગનો આક્ષેપ કરનાર હોત, તો સામાવાળા નં. ૧ પણ અપીલકર્તા તરફથી થયેલા કરારભંગનો આક્ષેપ કરી શકત. ચાની અથવા મીઠાની હલકી ગુણવત્તાની પૂરવઠા, અથવા પૂરવઠામાં વિલંબ, અથવા ઓછો પૂરવઠો થવાને કારણે થયેલો કરારભંગ પક્ષકારને કરારભંગના કમકાજ માટે થયેલા નુકસાન અંગે જવાબદાર ઠરાવી શકે છે, પરંતુ માત્ર કરારભંગ થવાથી એવો નિષ્કર્ષ નીકળતો નથી કે તેના દ્વારા છેતરપિંડી કરવામાં આવી હતી. દલીલ કરવામાં આવે

છે કે છેતરપિંડીનો કમકાજ કોઈપણ છેતરવાનો કૃત્ય પણ આવરી લે છે, પરંતુ આવું કૃત્ય કરારમાંના એક પક્ષકાર દ્વારા બીજા પક્ષકારને અથવા તેના એજન્ટને છેતરવાની ઇરાદાથી, અથવા તેને કરારમાં પ્રવેશવા પ્રેરિત કરવા માટે કરવામાં આવેલા કૃત્યો પૂરતું મર્યાદિત હોવું જોઈએ. જે છેતરપિંડી કરારને દૂષિત કરે છે, તેનો કરાર કરવા પૂર્વે પક્ષકારોના કૃત્યો સાથે સંબંધ હોવો આવશ્યક છે. કોઈ પક્ષકાર દ્વારા કરાર પછી થયેલ કરારભંગ પોતે જ કરારને દૂષિત કરતો નથી.

૩૭.૧૨ હિમાદ્રી કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિ. કોલ ટાર રિફાઈનિંગ કંપની, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૭ એસ.સી. ૨૭૯૮ ના કેસમાં, એલ.સી.ના અમલ સામે પ્રતિબંધાજ્ઞા માંગવામાં આવી હતી. સર્વોચ્ચ અદાલતે સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોનું અનુસરણ કરતાં ઠરાવ્યું કે પ્રતિબંધાજ્ઞા માત્ર ઘોર છેતરપિંડી અને અપૂરણીય નુકસાનના કેસોમાં જ આપવામાં આવી શકે; કરારપક્ષકારો વચ્ચે માત્ર વિવાદનું અસ્તિત્વ પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાનો આધાર નથી.

૩૭.૧૩ સર્વોચ્ચ અદાલતનાં યોગ્ય તારણો અને અવલોકનો નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે:

૧૪. ઉપર કરવામાં આવેલી ચર્ચાઓમાંથી, બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટના અમલને અવરોધવા માટે ઇંજનક્શન આપવાની અથવા ઇંજનક્શન આપવાનો ઇનકાર કરવાની સિદ્ધાંતો સંબંધિત, અમને જણાય છે કે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટની નાંદિકરણ પ્રક્રિયાને અવરોધવા માટે ઇંજનક્શનના મામલામાં નીચેની સિદ્ધાંતો નોંધપાત્ર છે :

(૧) વ્યાવસાયિક વ્યવહારોના ક્રમમાં પ્રતિબંધાજ્ઞા માટેના આવેદનનું વિચારણા કરવામાં આવે ત્યારે, અને જ્યારે નિરપેક્ષ બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટ આપવામાં કે સ્વીકારવામાં આવે, ત્યારે લાભાર્થીને કરારની શરતો સંબંધિત કોઈપણ લંબિત વિવાદો હોવા છતાં, તેવી બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટના તેના નિયમો અનુસાર વસૂલાત કરવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે.

(૨) આવી ગેરંટી આપનાર બેંક તેના નિયમો મુજબ, તેના ગ્રાહક દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા કોઈપણ વિવાદની પરવા કર્યા વિના, તેને માન્ય રાખવા બાધ્ય છે.

(૩) બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટની વસૂલાતને રોકવા માટે હુકમજાહેરાત આપવા મામલે અદાલતોએ સંયમ રાખવો જોઈએ.

(iv) કારણ કે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટ એક સ્વતંત્ર તથા અલગ કરાર છે અને સ્વરૂપે નિરપવાદ છે, કરારના પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ પણ વિવાદનું અસ્તિત્વ બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટના અમલને રોકવા માટે પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાનો આધાર બની શકતું નથી.

(૫) અત્યંત ગંભીર પ્રકારનું છેતરપિંડી, જે આવા બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટના મૂળ આધારને જ કલંકિત કરી દે અને લાભાર્થી પરિસ્થિતિનો લાભ લેવા પ્રયત્ન કરે.

(૬) બિનશરતી બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટનું એન્કેશમેન્ટ મંજૂર કરવાથી સંબંધિત પક્ષકારોમાંના એકને અપરિહાર્ય નુકસાન અથવા અન્યાય થશે.

૧૫. આ સિદ્ધાંતોને ધ્યાનમાં રાખી અને આ કેસના તથ્યો પર તેમનો અમલ કરતાં, અમે માત્ર આ નિષ્કર્ષ પર આવી શકીએ છીએ કે વિવાદિત આદેશમાં હસ્તક્ષેપ કરવા માટે અપીલકર્તાએ કોઈ યોગ્ય આધાર રજૂ કર્યો નથી. ઉપર નોંધ્યા મુજબ, બે અપવાદો છે, જ્યારે અદાલતો બેંક ગેરંટી અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટના રોકડિકરણના મામલે પીડિત પક્ષના હિતમાં પ્રતિબંધાજ્ઞાનો આદેશ આપી શકે છે. શરત નં. (૫) અને (૬), જેમ ઉપર નોંધવામાં આવ્યા છે, આવા બે અપવાદો છે. આ કારણસર, પ્રથમ અપીલકર્તાએ

તેમની પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજીમાં આરોપિત કરેલા છેતરપિંડીના મામલાનો વિચાર કરીએ. છેતરપિંડીની વિગતો અપીલકર્તાએ વડી અદાલતમાં દાખલ કરેલી પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજીના પરા જપ માં રજૂ કરી છે. પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજીના ઉક્ત પરામાં રજૂ કરાયેલા તથ્યોની નજીકથી તપાસ કરતાં, અમારા મતે એવું કહી શકાય નહીં કે આવા તથ્યો છેતરપિંડીનું સ્વરૂપ ધરાવે છે, જેના આધારે અદાલતો લેટર ઓફ ક્રેડિટના રોકડિકરણના મામલે પ્રતિબંધાજ્ઞાનો આદેશ આપી શકે. પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજીના પરા જપ માં રજૂ કરાયેલા તથ્યો માત્ર એટલું દર્શાવે છે કે સામાવાળાએ માલમાં રહેલા દોષો દૂર કરવા માટે, લેટર ઓફ ક્રેડિટના વધારવામાં આવેલા ચુકવણી – દિન પહેલાં માલની ભસ્મ સામગ્રી ૦.૩ ટકા સુધી ઘટાડવા માટે પગલાં લેશે તેમ કહી સ્વીકાર્યું હતું; છતાં તેણે જાણબૂઝીને અને ગૂઢ હેતુથી તેમ કરવાની પોતાની મનોવૃત્તિ પૂર્ણ કરી નહોતી. તેમાં વિવાદ નથી કે પ્રાથમિક દષ્ટિએ છેતરપિંડીની વિગતો સામાવાળા દ્વારા પુરવઠા કરાયેલા માલના ૧૦,૦૦૦ મેટ્રિક ટન સુધી મર્યાદિત હતી, સંબંધે જેમના દસ્તાવેજો અપીલકર્તાએ નેગોશિયેટ કર્યા નહોતા. એમ.વી. ઈરાન તખ્તિ દ્વારા નિર્વિવાદ રીતે મોકલાયેલો સમગ્ર માલ ૧૨,૫૦૩ મેટ્રિક ટન હતો, જેમાંથી ૨,૫૦૩ મેટ્રિક ટન નેગોશિયેટ કરવામાં આવ્યા હતા અને ભારતીય કેન્દ્રીય બેંક દ્વારા ચુકવણીઓ મુક્ત કરવામાં આવી હતી. નિર્વિવાદ રીતે, ઉપર નોંધ્યા મુજબ, છેતરપિંડીનો આરોપ માત્ર બીજી રવાનગીના માલના એક ભાગ અંગે જ લગાવવામાં આવ્યો હતો. વડી અદાલતે યોગ્ય રીતે ઠરાવ્યું છે કે આ છેતરપિંડી ગણાઈ શકે નહીં, કારણ કે છેતરપિંડી સમગ્ર રવાનગી અંગે હોવી જોઈએ અને તેના માત્ર એક ભાગ અંગે નહીં. આ પરિસ્થિતિમાં, અમે વડી અદાલત સાથે સહમત છીએ કે પ્રતિબંધાજ્ઞાની અરજીના પરા જપ માં છેતરપિંડી અંગે કરાયેલ આજીવણી પૂરતી નહોતી અને અરજીમાં છેતરપિંડીનો કોઈ મજબૂત પ્રાથમિક કેસ પણ સ્થાપિત થઈ શકતો ન હતો, જે સ્થિતિ-કાયમ આદેશને ચાલુ રાખવા માટે આધારરૂપ બને.

૩૭.૧૪ અર્વિંદ કન્સ્ટ્રક્શન્સ કંપની (પી) લિમિટેડ વિ. કલિંગા માઈનિંગ કોર્પોરેશન અને અન્ય, ૨૦૦૭(૬) એસસીસી ૭૯૮ના મામલામાં, સર્વોચ્ચ

અદાલતે નિર્ધારણ કર્યું હતું કે અદાલતને અંતરિમ આદેશ પસાર કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે લાગુ પડતા સિદ્ધાંતો, દીવાની પ્રક્રિયા સંહિતાના ઓર્ડર ૧૮, નિયમ ૫ હેઠળ પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાના સંદર્ભે સુસ્થાપિત સામાન્ય નિયમો છે. આ કેસમાં વડી અદાલતે, માંગ મુજબ વિશિષ્ટ રાહત અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો. સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ધારણ કર્યું હતું કે તથ્યાત્મક સ્થિતિ એટલી સ્પષ્ટ હતી કે અંતરિમ કાર્યવાહી માટે એવું માનવામાં આવે કે અપીલકર્તા વિવાદિત કરારને વિશિષ્ટરૂપે અમલમાં મૂકાવાનો હકદાર હતો. અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ અંતરિમ પ્રતિબંધાજ્ઞા તથા અંતરિમ રક્ષણ માટેના અન્ય આદેશો અથવા રિસીવરની નિમણૂક આપવાના સંદર્ભે શાસક સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતોના આધારે જ થવો જોઈએ.

૩૭.૧૫ નેશનલ બેંક લિમિટેડ વિ. ઘનશ્યામ દાસ અગ્રવાલ અને અન્ય, ૨૦૧૫

(૪) એસસીસી ૨૨૮, સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

૭. તેથી, અમારા મત મુજબ, આયાતકારની બેંક, અર્થાત્ આપણા સમક્ષની અપીલકર્તા, ને દસ્તાવેજીકરણનું પ્રમાણપત્ર આપવું ન જોઈએ હતું, કારણ કે આ પ્રમાણપત્રનો દુરુપયોગ થઈ શકે છે તેવી સંભાવના તર્કસંગત રીતે અનુમાનતાં અથવા તેની જાણ હોવા છતાં તેને પ્રમાણિત કરવું યોગ્ય ન હતું. કાયદો નિકાસકાર અને તેની બેંકને એ અપેક્ષા, અરે નિશ્ચિતતા, સાથે નિર્ભર રહેવાની ખાતરી આપે છે કે, જે માલવહન ક્રેડિટ પત્રનો વિષય છે, તે આયાતકાર/પ્રાસિકર્તા અથવા તેના એજન્ટો દ્વારા મોકલનારની બેંકને ચુકવણી કર્યા વિના હડપાઈ લેવામાં નહીં આવે. આ ક્રેડિટ પત્ર ખોલનાર બેંક પર મૂકાયેલો કડક દાયિત્વ છે, કારણ કે અન્યથા

આંતરરાષ્ટ્રીય વેપાર અને વાણિજ્ય વ્યવહારમાં વ્યવહારમાં સર્વથા અને નિર્વિવાદપણે ઠપ્પ થઈ જશે.

કેવળ ત્યારે જ, જ્યારે અપૂરણીય હાનિ અવશ્યપણે થવાની હોય અને સ્પષ્ટપણે જણાતું હોય કે એલ.સી.ના લાભાર્થીને સીધા આક્ષેપનીય ગંભીર ઠગાઈ આચરવામાં આવી છે, ત્યારે તેની પૂર્વેની પક્ષકારને જવાબદારીમાંથી મુક્ત રાખવાનો કારણ ઉપસ્થિત થાય છે; અને તે પણ માત્ર અદાલતના ત્વરિત હસ્તક્ષેપ અને પ્રતિબંધ દ્વારા જ શક્ય બને છે. આ અદાલતે અનેક દાયકાઓના ગાળામાં પણ આ કાનૂની સ્થિતિનું સતત પાલન કર્યું છે. એલ.સી.નો પ્રભાવ બેંકર અને માલવિકેતા વચ્ચે કરાર સર્જવાનો, વેચનાર અને જારીકર્તા બેંક વચ્ચે અનુમાનિત સંબંધ માનવાનો છે, જેના પરિણામે જારીકર્તા બેંક દસ્તાવેજો, જે એલ.સી.માં પરિકલ્પિત અને નિર્ધારિત છે, તે રજૂ કરવામાં આવે ત્યારે વેચનારને ખરીદીની કિંમત ચૂકવવા અથવા વિનિમયપત્ર સ્વીકારવા માટે ઉત્તરદાયી બને છે (જુઓ તારાપોર એન્ડ કંપની વિ. વી.ઓ. ટ્રેક્ટર્સ એક્સપોર્ટ, એ.આઈ.આર. ૧૯૭૦ એસ.સી. ૮૯૧, જ્યાં હેલ્સબરીઝ લો ઓફ ઇંગ્લેન્ડ ઉપર આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે). આ અવલોકનોનું પુનરાવર્તન યુનાઈટેડ કોમર્શિયલ બેંક વિ. બેંક ઓફ ઈન્ડિયા [૧૯૮૧ (૨) એસ.સી.સી. ૭૬૬], યુ.પી. કો-ઓપ. ફેડરેશન લિ. વિ. સિંહ કન્સલ્ટન્ટ્સ એન્ડ એન્જિનિયર્સ (પી) લિ. [૧૯૮૮ (૧) એસ.સી.સી. ૧૭૪], ફેડરલ બેંક લિ. વિ. વી.એમ. જોગ એન્જિનિયરિંગ લિ. [૨૦૦૧ (૧) એસ.સી.સી. ૬૬૩], હિમાદ્રી કેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિ. વિ. કોલ ટાર રિફાઈનિંગ કો. [૨૦૦૭ (૮) એસ.સી.સી. ૧૧૦] માં કરવામાં આવ્યું છે. ઓપનિંગ બેંકે માત્ર એટલું જ જોવું પડે છે કે આહ્વાન એલ.સી.ની શરતો અનુસાર છે, અને આ તપાસ પૂર્ણ કરવા માટે સતત ટૂંકી અવધિ જ નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે, જે વર્તમાન મામલામાં યુ.સી.પી. ૫૦૦ના કલમ ૧૩ બી અનુસાર એક સમાહ છે.

૩૮. તેથી, આ વિષય પર કાયદો સ્પષ્ટ છે કે બેંક ગેરંટીનો કરાર અથવા લેટર ઓફ ક્રેડિટ એક સ્વતંત્ર અને અલગ કરાર હોવાથી, તેનો કરારના પક્ષકારો વચ્ચે ઊભા થઈ શકતા વિવાદો સાથે કોઈ સંબંધ નથી અને, તેથી, કરારમાં પ્રવેશિત

માલ, સેવાઓ અથવા કામગીરી સંબંધિત કોઈપણ વિવાદ, જે કરારના પક્ષકારો વચ્ચે થયો હોય, તે લેટર ઓફ ક્રેડિટ અથવા બેંક ગેરંટીના સ્વતંત્ર કરાર પર કોઈ અસર કરતો નથી. તે બેંક દ્વારા આપવામાં આવતી એવી ગેરંટી છે કે, જ્યારે વેચનાર પ્રાથમિક દષ્ટિએ બેંક ગેરંટી અથવા એલસીની શરતોનું પાલન કરે, ત્યારે તે રકમ વસૂલ કરવાની માંગને માન્ય કરશે. વેચનારને બેંક ગેરંટીમાં સૂચિબદ્ધ દસ્તાવેજો રજૂ કરવા જરૂરી છે અને સંતોષ પામ્યા પછી કે તે દસ્તાવેજો બેંક ગેરંટી અથવા એલસીમાં ઉલ્લેખિત દસ્તાવેજોની યાદી મુજબ સુસંગત છે અને એકવાર કોઈ વિસંગતિનો અભાવ હોય, ત્યારે બેંક લાભાર્થીની માંગને માન્ય કરવા બાધ્ય છે.

૩૯. બેંક ગેરંટી અથવા એલસીના કેસમાં અમલ પર પ્રતિબંધની પ્રાર્થનામાં અદાલત હસ્તક્ષેપ કરે તે માટે ઉપર મુજબ માત્ર બે અપવાદો માન્ય રાખવામાં આવ્યા છે. (૧) ગંભીર ઠગાઈ અને (૨) અપૂરણીય નુકસાન. તેથી, ઠગાઈ પણ એવી પ્રચંડતા ધરાવતી હોવી જોઈએ, જે અદાલતની અંતરાત્માને ઝંજોડી નાખે. તે ગંભીર પ્રકારની ઠગાઈ હોવી જોઈએ અને એલસીની મૂળભૂત પાયા જ હ્યમચાવી નાખે એવી હોવી જોઈએ, જ્યાં લાભાર્થી પરિસ્થિતિના અસંતુલનનો લાભ લેવા ઇચ્છે અને અદાલતને પણ પ્રાથમિક દષ્ટિએ એવો મત હોવો જોઈએ કે વેચનારના હિતમાં એલસીનો અમલ થવાથી ખરીદનાર અથવા સંબંધિત પક્ષને અપૂરણીય હાનિ અથવા અન્યાય થશે. તથ્યો પર એલસી સંબંધિત કાયદાનો લાગુ પડતો વિસ્તાર:

૪૦. વર્તમાન મામલાના તથ્યોનો વિશેષ રીતે સંદર્ભ લેવો આવશ્યક છે, ખાસ કરીને આ દરેક અપીલોમાં પક્ષકારો વચ્ચે કરવામાં આવેલા કરારની શરતોનો, જેથી સમક્ષ રહેલા મામલાઓમાં પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવાની વિવેકશક્તિ જરૂરી છે કે કેમ તે નક્કી કરી શકાય.

૪૧. સ્ટીલ સ્કેપના વેચાણના કરારની કુલ માત્રા બે કરારોમાં ૪૮,૦૦૦ એમ.ટી. છે, જ્યારે દરેક કરારમાં અલગ અલગ રીતે, અરજદાર દ્વારા વેચનારને નીચે દર્શાવેલી માત્રા સપ્લાય કરવાની હતી.

મામલો નંબર	પિટિશનર દ્વારા વેચનારને પુરવઠો કરવામાં આવનાર સ્ટીલ સ્કેપનું પ્રમાણ (એમટીમાં)
આઈએએપી નં. ૧૧૪ of ૨૦૧૯	૩૦૦૦૦
આઈએએપી નં. ૧૧૫ ઓફ ૨૦૧૯	૧૮૦૦૦

૪૨. એ બાબત અંગે પણ કોઈ વિવાદ નથી કે તે દૃશ્ય નિરીક્ષણ હતું, જે કરાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે પક્ષકારોએ તેમાં રહેલી અશુદ્ધિઓની અનુમેય મર્યાદા તથા એચ.એમ.એસ. ૧ અને એચ.એમ.એસ. ૨ ની માત્રા નિર્ધારિત કરવા માટે સ્વીકાર્યું હતું.

૪૩. “વજન અને ગુણવત્તા નિર્ધારણ” શીર્ષક હેઠળની કલમ ૫.૦.૦૧ વેચનાર દ્વારા પસંદ કરાયેલ અથવા તેમના ખર્ચે ખાસ પસંદ કરાયેલ સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપનીની જોગવાઈ કરે છે.

૪૪. તેમાં ઉલ્લેખિત એ જ કલમમાં બે કંપનીઓનો ઉલ્લેખ છે, એટલે એલેક્સ સ્ટુઅર્ટ અને બ્યુરો વેરિટાસ. આ નિરીક્ષણ રશિયાના સેન્ટ પીટર્સબર્ગના લોડ પોર્ટ પર હાથ ધરવાનું હતું. કલમ ૫.૦.૦૨માં નિર્ધારિત તમામ સર્વે અને નિરીક્ષણોમાં ખરીદનાર અથવા તેનો પ્રતિનિધિ લોડિંગ, સર્વે અને ગુણવત્તા વિશ્લેષણ દરમિયાન ઉપસ્થિત રહે તે માટેની જોગવાઈ છે. ખરીદનારના પ્રતિનિધિને શિપરનો સંપર્ક કરવાનો અધિકાર પણ આપવામાં આવ્યો હતો અને તેમાં નિર્દિષ્ટ કંપનીનું સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ, જેમ લોડ પોર્ટ પર ઉલ્લેખિત છે, તે પક્ષકારો વચ્ચે બાધ્યકારી અને અંતિમ રહેશે. ગુણવત્તા નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્ર લોડ પોર્ટ સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપની દ્વારા જારી કરવામાં આવશે, જેમાં અશુદ્ધિની વાસ્તવિક ટકાવારી, મોટા કદનું માલ, આઈએસઆરઆઈ ૨૦૪ અને એચએમએસ ૧ તથા એચએમએસ ૨નો ગુણોત્તર સમાવિષ્ટ રહેશે.

૪૫. કલમ ૬.૦.૦૫માં વિસ્ફોટકો, બોમ્બો અથવા દહનશીલ પદાર્થો જેવા પ્રતિબંધિત પદાર્થો સ્ટીલ સ્કેપનો ભાગ ન હોય તેની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે અને લોડ પોર્ટ પરની સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપની દ્વારા તેની પ્રમાણિતતા તથા નિર્ધારણ કરવામાં આવે છે.

૪૬. કલમ ૮.૦ એ સમય નક્કી કરે છે, જે આંતરરાષ્ટ્રીય નિયમો અથવા વિશિષ્ટ શરતો, ઈનકો ટર્મ્સ ૨૦૧૦ અનુસાર નિર્ધારિત થવાનો છે. તેમાં વધુમાં ઉપબંધ

છે કે માલનું માલિકીહક વેચનારને સંપૂર્ણ ચુકવણી પ્રાપ્ત થતાં જ ખરીદદારને હસ્તાંતરિત થશે.

૪૭. એલસી ખોલવામાં આવ્યું હતું જ્યાં લાગુ પડતો નિયમ જદઈ ચુસીપીનું તાજેતરનું સંસ્કરણ છે, પરંતુ જો પરિશિષ્ટ એફ ખાતેના ગુણવત્તા નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્રનો અવલોકન કરવામાં આવે તો તેમાં માલનું વર્ણન હેવી મટિરિયલ સ્ટીલ સ્કેપ ૦૧ અને ૦૨ તરીકે કરવામાં આવ્યું છે, જ્યાં હેવી મેલિંગ સ્ટીલ સ્કેપ ૦૧ અને ૦૨ માં ૦.૭૫%ના પ્રમાણમાં અનિયમિતતાઓ જણાય છે, સ્ટીલ સ્કેપ ૦૧ અને ૦૨ માં કાસ્ટ આયર્ન ૦.૨૯% છે અને હેવી મેલિંગ સ્ટીલ સ્કેપ ૧ અને ૨ માં ઓવરસાઈઝ્ડ મટિરિયલ ૦.૬૭% છે.

૪૮. એ પણ નોંધનીય છે કે ૧૯.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ સંબોધિત એક સંદેશામાં અનુબંધક જી ખાતે, અરજદાર ગેલન્ટ મેટલ લિમિટેડે દસ્તાવેજોના ખર્ચની પુષ્ટિ કરી હતી, જેમાં તમામ વિસંગતિ સહિત માત્ર ચુરો ૩૬,૧૩,૬૮૦ દર્શાવવામાં આવ્યા હતા.

૪૯. કલમ ૬.૦.૬માં જોગવાઈ છે કે વજન, ગુણવત્તા, અશુદ્ધિઓ વગેરે અંગેનું અંતિમ સમાધાન એલસીની બહાર તથા લોડિંગ પૂર્ણ થયાના ૩૦ દિવસની અંદર, લોડ પોર્ટ સર્વે અહેવાલના આધારે કરવામાં આવશે. આ કલમ સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે લોડ પોર્ટ સર્વે અહેવાલ આધારરૂપ રહેશે અને આવા અહેવાલની શક્તિ પર તથા લોડિંગ પૂર્ણ થયાના ૩૦ દિવસની અંદર, જેટલું વજન, ગુણવત્તા

અને અશુદ્ધિઓ વગેરેનો સંબંધ છે, તે બાબતે અંતિમ સમાધાન એલસીની બહાર કરવામાં આવશે.

૫૦. ખરીદદારે ચૂકવણી નિયત તારીખે, એટલે કે ૧૭.૦૯.૨૦૧૯ના રોજ, કરવાનું સુનિશ્ચિત કર્યું હતું અને ફોર્મએ તથા એફઈએમએ જાહેરનામું બંને રજૂ કર્યા હતા. એલસી સંબંધિત તમામ આવશ્યક દસ્તાવેજો પૂરા પાડવા માટે પણ તેણે વિનંતી કરી હતી. આ અદાલત સમક્ષ રજૂ કરાયેલ ઘટનાઓની સમયક્રમિક ગોઠવણ અને જે બાબતો વિવાદરહિત છે, તેનું ખાસ કરીને કાર્ગો આગમનના સમયથી, અવલોકન કરવામાં આવે તો, પુનઃઉદ્દેશ કરવાની આવશ્યકતા રહેશે. કાર્ગોનું ઉતારકામ ૨૨.૦૭.૨૦૧૯થી એમવી ઓશન્સ દ્વારા કંડલા બંદરે ડિસ્ચાર્જના બંદર પર શરૂ થયું હતું. કરારની શરત ૫.૦.૩ના આધારે વેચનારના પ્રતિનિધિ શ્રી પાવેલ એવાડોકિમોવે ડ્રાફ્ટ અને ડિસ્ચાર્જ પ્રમાણપત્રની પ્રક્રિયામાં ભાગ લીધો હતો.

૫૧. કરારમાં આ સ્પષ્ટ શરત છે કે આ કરારમાંથી અથવા તેની સાથે સંબંધિત ઉદ્ભવતો કોઈપણ વિવાદ, જેમાં તેની અસ્તિત્વતા, માન્યતા કે સમાપ્તિ બાબતનો કોઈપણ પ્રશ્ન પણ સામેલ છે, જર્મની આર્બિટ્રેશન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, (ડી.આઈ.એસ.)ના નિયમો હેઠળ, ઉક્ત નિયમો મુજબ નિયુક્ત એક અથવા વધુ મધ્યસ્થીઓ દ્વારા, મધ્યસ્થી માટે મોકલવામાં આવશે અને તેનો અંતિમ નિવેડો કરવામાં આવશે. મધ્યસ્થીનું કાનૂની સ્થળ પણ આઈએએપી નં. ૧૧૪ ઓફ ૨૦૧૯માં હેમ્બર્ગ ખાતે નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે. મધ્યસ્થીમાં

ઉપયોગમાં લેવાની ભાષા અંગ્રેજી રહેશે અને સમગ્ર કરાર સ્વિસ કાયદા અનુસાર રહેશે.

પર. બેંક દ્વારા દાખલ કરાયેલ જવાબી સોગંદનામામાંથી પણ, અને અન્ય કોઈ પક્ષ દ્વારા જેને કોઈ વાદવિવાદ કરવામાં આવ્યો નથી, એવું નોંધવાનું છે કે જવાબદાર ક્રમાંક ૧ દ્વારા કરારના નિભાવમાં ખામી તથા કરારની શરતોના ભંગ અંગેનો કોઈપણ વિવાદ પક્ષકારો વચ્ચેનો છે અને તેમાં બેંકનો કોઈ સંબંધ નથી. અરજદારને બેંકને જોડ્યા વિના જવાબદાર ક્રમાંક ૧ સામેની ફરિયાદોનો નિકાલ કરવાનું ખુલ્લું છે. બેંકે આ પણ સ્પષ્ટ કર્યું છે કે તે આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્ય મંડળ, આઈ.સી.સી. દ્વારા જારી કરવામાં આવેલા યુ.સી.પી.થી શાસિત છે. તેથી, બેંક પર યુ.સી.પી. હેઠળની પોતાની ફરજ અદા કરવાની આવશ્યકતા છે; તેને જવાબદાર બેંકે અરજદાર તથા વાટાઘાટ બેંક, જે હેંગ સેંગ બેંક, હોંગકોંગ છે અને જેણે જવાબદાર ક્રમાંક ૧ તરફથી તથા તેના વતી કાર્ય કર્યું હતું, સાથે કરેલી એલ.સી.ની શરતો તથા નિયમો સાથે વાંચવી જોઈએ.

પ૩. યુસિપિની કલમો ૫ અને ૬ નીચે મુજબ વાંચવામાં આવે છે:

“યુસીપી ૬૦૦કલમ ૫ દસ્તાવેજો વિ. માલ, સેવાઓ અથવા કામગીરી બેંકો દસ્તાવેજો સાથે વ્યવહાર કરે છે, અને દસ્તાવેજો જે માલ, સેવાઓ અથવા કામગીરીને સંબંધિત હોઈ શકે છે તે સાથે નહીં.

યુસીપી ૬૦૦ કલમ ૬ ઉપલબ્ધતા, અવધિ સમાપ્તિ અને રજૂઆતનું સ્થાન ક. ઋણપત્રમાં તે બેંક દર્શાવવી આવશ્યક છે, જ્યાંપે તે ઉપલબ્ધ છે, અથવા તે કોઈપણ બેંક પાસે ઉપલબ્ધ છે

કે કેમ તે જણાવવું આવશ્યક છે. નિયુક્ત બેંક પાસે ઉપલબ્ધ ઋણપત્ર, જારી કરનાર બેંક પાસે પણ ઉપલબ્ધ ગણાશે.

બી. કેડિટમાં એ જણાવવું આવશ્યક છે કે તે દષ્ટિ પર ચુકવણી, મુલતવી ચુકવણી, સ્વીકૃતિ અથવા વાટાઘાટ દ્વારા ઉપલબ્ધ છે કે નહીં.

સી. અરજદાર પર આંકવામાં આવેલા ડ્રાફ્ટ દ્વારા કેડિટ ઉપલબ્ધ કરી જારી કરવામાં ન આવવી જોઈએ.

ડી.

૧. લેટર ઓફ કેડિટમાં રજૂઆત માટેની સમાપ્તિ તારીખ નિર્દિષ્ટ કરવી આવશ્યક છે. માન્યતા અથવા વાટાઘાટ માટે દર્શાવેલી સમાપ્તિ તારીખને રજૂઆત માટેની સમાપ્તિ તારીખ માનવામાં આવશે. ૨. જે બેંક સાથે લેટર ઓફ કેડિટ ઉપલબ્ધ છે, તે બેંકનું સ્થળ રજૂઆતનું સ્થળ ગણાશે. કોઈપણ બેંક સાથે ઉપલબ્ધ લેટર ઓફ કેડિટ હેઠળ રજૂઆતનું સ્થળ કોઈપણ બેંકનું સ્થળ છે. જારી કરનાર બેંકના સ્થળ સિવાયનું રજૂઆતનું સ્થળ જારી કરનાર બેંકના સ્થળ ઉપરાંતનું છે. ઉપકલમ ૨૯(એ)માં આપવામાં આવેલી જોગવાઈ સિવાય, લાભાર્થી દ્વારા અથવા તેના વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆત સમાપ્તિ તારીખે અથવા તે પહેલાં કરવી આવશ્યક છે.

૫૪. બેંકો દસ્તાવેજો સાથે વ્યવહાર કરે છે, માલ, સેવાઓ અથવા કામગીરી સાથે નહીં, જેને દસ્તાવેજો સંબંધિત હોઈ શકે છે. વર્તમાન મામલે, અરજદારએ ૧૯.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ પહેલેથી જ લેખિત સંદેશાવ્યવહાર મોકલીને બેંકને જાણ કરી છે કે તેઓ દસ્તાવેજોની સ્વીકૃતિની પુષ્ટિ કરે છે, તેથી બેંકે યોગ્ય રીતે અને નિર્દોષપણે બેંકને એલ.સી.નું પાલન કરવા દેવા અને લાભાર્થીના સ્વરૂપમાં એલ.સી.ની અમલવારી પર પ્રતિબંધ ન મૂકવા વિનંતી કરી છે.

૫૫. એ પણ વિવાદરહિત હકીકત છે કે સામાવાળા બેંકને ૨૩.૦૫.૨૦૧૯ના રોજ સામાવાળા ક્રમાંક ૧ના હિતમાં યુરો ૩૪,૪૧,૬૦૦.૦૦ની એલસી ખોલવા માટે અરજી કરવામાં આવી હતી. એલસીની શરતો અને નિયમો અરજદાર તથા

સામાવાળા બેંક વચ્ચે નક્કી કરવામાં આવ્યા હતા અને એલસી ૨૯.૦૫.૨૦૧૯ના રોજ ૦૬.૦૬.૨૦૧૯ના સુધારા સાથે ખોલવામાં આવી હતી. આ એલસીમાં એ બાબતનો ઉલ્લેખ છે કે એલસીનું માન્યીકરણ થવા પૂર્વે સામાવાળા દ્વારા કયા દસ્તાવેજો પ્રાપ્ત કરવાના છે. તેમાં આ પણ જણાવાયું છે કે તે ડોક્યુમેન્ટરી ક્રેડિટ્સ માટેના યુસીપી, ૨૦૦૭, આઈસીસી પ્રકાશન નં. ૬૦૦ના સંશોધનને આધીન છે; પક્ષકારોએ એકસ્પષ્ટ રીતે યુસીપી દ્વારા બંધાયેલ રહેવા સંમતિ આપી હોય, ત્યારે તે શરતોનું સતર્કપણે પાલન કરવું આવશ્યક છે.

૫૬. યુસીપીના કલમ ૧૫માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જ્યારે જારી કરનાર બેંક દસ્તાવેજોની રજૂઆત વિધિવત રીતે અનુરૂપ હોવાનું નક્કી કરે છે, ત્યારે તેને એલસીનો માન રાખવો પડે છે. બેંકના જણાવ્યા મુજબ, તેને પ્રમાણપત્રો પ્રાપ્ત થયા હતા, જેમાં ઇનપુટ બિલ્સનું પ્રમાણપત્ર પણ સામેલ હતું, જેમાં પ્રમાણિત કરવામાં આવ્યું હતું કે કાર્ગો સેન્ટ પિટર્સબર્ગથી મુક્ત કરવામાં આવ્યો છે અને તેમાં હથિયારો, ગોળાબારુદ તથા વિસ્ફોટકો નથી, તેમજ બિલ ઓફ લેડિંગમાં મોકલનાર દ્વારા જારી કરાયેલ ફોર્મ નં. ૬ પણ આગળ મોકલવામાં આવ્યું હતું. આ રીતે, એલસી હેઠળ રકમ મુક્ત કરતા પૂર્વે સામાવાળા દ્વારા જરૂરી તમામ દસ્તાવેજો પ્રાપ્ત થઈ ગયા છે.

૫૭. કરારની શરતોમાંથી જ નહિ, પરંતુ બેન્ક દ્વારા ખોલવામાં આવેલા લેટર ઓફ ક્રેડિટમાંથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે જરૂરી તમામ દસ્તાવેજો પહેલેથી જ બેન્ક સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવ્યા છે. અરજદારે સ્વયં બેન્કને અનુરૂપતાથી સંતોષ

વ્યક્ત કરતાં જાણ કરી હતી અને તેથી, આવશ્યક દસ્તાવેજોની રજૂઆત પૂર્ણ થયા પછી રકમ મુક્ત ન કરવા માટે બેન્ક પાસે કંઈપણ બાકી રહ્યું નહોતું. પક્ષકારો વચ્ચે કરવામાં આવેલી સ્પષ્ટ શરતોમાંની એક એ પણ છે કે જથ્થો, ગુણવત્તા વગેરે સંબંધિત કોઈપણ વિવાદ એલસીના પરિઘ બહાર રહેશે અને લોડ પોર્ટ પ્રમાણપત્રના આધારે, માલની લોડિંગ થયાના ૩૦ દિવસ પૂર્ણ થયા પછી, લોડ પોર્ટ પ્રમાણપત્રના આધારે અંતિમ સમાધાન કરવામાં આવવાનું રહેશે. બેન્કને એલસી હેઠળની પોતાની પ્રતિબદ્ધતા નિભાવવામાંથી કંઈપણ અટકાવતું નથી.

૫૮. આ પરિસ્થિતિઓમાં અદાલતનું એકમાત્ર અને અત્યંત મહત્વનું ધ્યાનાર્હ પ્રશ્ન એ છે કે શું આ એવો કેસ છે જેમાં ગંભીર છેતરપિંડી થઈ હોવાનું સાબિત કરવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે?

૫૯. જેમ કે આ શબ્દપ્રયોગ જ સૂચવે છે, અતિગંભીર છેતરપિંડી એવી છેતરપિંડી છે કે જે આઘાતજનક સ્વરૂપની હોય અથવા એવી વિશાળ પરિમાણની હોય કે જે અદાલતના અંતઃકરણને હચમચાવી મૂકે; જો અરજદારોના કેસો અતિગંભીર પ્રકારની છેતરપિંડીની શ્રેણીમાં ન આવતા હોય, અથવા એલસીનો માન રાખવામાં આવે અને ચુકવણી મુક્ત કરવામાં આવે તે સ્થિતિમાં પક્ષકારોને અપૂરણીય નુકસાન થવાની સંભાવના હોય, તો પ્રતિબંધાજ્ઞા મંજૂર થઈ શકતી નથી. એલસી અર્થતંત્રની આંતરરાષ્ટ્રીય જીવનરેખા છે અને બેન્કની ઋણપાત્રતા

પણ દાવ પર હોય, ત્યારે અદાલતે હસ્તક્ષેપ કરવામાં અતિશય સંયમ રાખવો જોઈએ.

૬૦. અરજદારનો કેસ, આરંભથી જ, એ છે કે સેન્ટ પીટર્સબર્ગથી લાદવામાં આવેલા શિપિંગ કાર્ગોમાં રહેલી અશુદ્ધિઓ નક્કી કરવા માટે પક્ષકારોએ દશ્ય નિરીક્ષણ કરવાનું નક્કી કર્યું હતું. વેનોમેટ એજ તથા સ્માર્ટ ટાઈમિંગ સ્ટીલ લિમિટેડ બંનેએ અરજદારો સાથે કરાર કર્યો છે. બંનેએ રશિયન પુરવઠાકર્તા ઈન્ટરવર્ટર્સસ લિમિટેડ પાસેથી ખરીદી કરી છે. સ્માર્ટ ટાઈમિંગ સ્ટીલ લિમિટેડનું મુખ્ય મથક હોંગકોંગમાં આવેલું છે, જ્યારે વેનોમેટ સ્વિટ્ઝર્લેન્ડના કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ કંપની છે અને તેનું કાર્યાલય સ્વિટ્ઝર્લેન્ડ ખાતે છે. બ્યુરો વેરિટાસ, આઈએએપી નં. ૧૧૪માં સામાવાળા નં. ૫, રશિયાના કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ કંપની છે અને સામાવાળા નં. ૪ ઈન્ટરવર્ટર્સસ લિમિટેડ, રશિયાના કાયદા હેઠળ નોંધાયેલ કંપની છે.

૬૧. ઘટનાઓની સમયરેખામાંથી જોવામાં આવે તો, વેનોમેટ અને વેલસ્પન વચ્ચે સ્ટીલ સ્કેપના પુરવઠા માટેનો પ્રારંભિક કરાર ૧૮૦૦૦ મેટ્રિક ટનનો હતો. પુરવઠો ત્યજી દેવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, આઈએએપી નં. ૧૧૪ ઓફ ૨૦૧૯માં પુરવઠો ૧૨૦૦૦ મેટ્રિક ટન જેટલો છે, જ્યારે આઈએએપી નં. ૧૧૫માં તે ૮૦૦૦ મેટ્રિક ટન છે. છેતરપિંડીની થિયરી કરારમાં પ્રવેશ કરતાં પૂર્વેની હોવી જોઈએ. પાંચ પક્ષો પાંચ જુદા જુદા દેશોમાં બેઠેલા છે અને એવી

પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે છેતરપિંડીનો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે, ત્યારે વિવિધ દેશોમાં બેઠેલા વિવિધ હિતધારકો માટે એકસરખા શરતો પર આવવું સહેલાઈથી શક્ય નથી, છતાં મનની એકરૂપતા પણ અશક્ય નથી, ખાસ કરીને ટેકનોલોજીની એટલી બધી પ્રગતિને ધ્યાનમાં લેતાં. તેમ છતાં, અરજદારને અતિ ગંભીર સ્વરૂપની છેતરપિંડી સાબિત કરવા માટે વિશ્વસનીય સામગ્રીની આવશ્યકતા રહેશે, જેથી દર્શાવી શકાય કે પક્ષકારો પર છેતરપિંડી આચરવામાં આવી હતી અને તે ચોંકાવનારા સ્વરૂપની છે. અતિ ગંભીર છેતરપિંડી:

૬૨. સર્વોચ્ચ અદાલતે રિલાયન્સ સોલ્ટ લિ. (પૂર્વોક્ત) ના મામલામાં કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૧૭ હેઠળ “છળ” ની વ્યાખ્યા નીચે મુજબ ઉદ્ઘૃત કરી છે:

“છળ” ની વ્યાખ્યા ભારતીય કરાર અધિનિયમ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૧૭ માં નીચેના શબ્દોમાં કરવામાં આવી છે : “ધારા ૧૭. “છળ” ની વ્યાખ્યા. “છળ”નો અર્થ થાય છે અને તેમાં કરારના કોઈ પણ પક્ષકાર દ્વારા, અથવા તેની મિલીભગતથી, અથવા તેના એજન્ટ દ્વારા, બીજા પક્ષકારને અથવા તેના એજન્ટને છેતરવા માટે, અથવા તેને કરારમાં પ્રવેશ કરવા પ્રેરિત કરવા માટે, કરવામાં આવેલા નીચેના કોઈ પણ કૃત્યોનો સમાવેશ થાય છે :

- (૧) જે સત્ય નથી, તેવું કોઈ વ્યક્તિ, જે તેને સત્ય હોવાનું માનતું નથી, તે હકીકતરૂપે સૂચવે તે;
- (૨) હકીકતની સક્રિય ગોપનક્રિયા, એવી વ્યક્તિ દ્વારા જે તે હકીકતનું જ્ઞાન કે વિશ્વાસ ધરાવતી હોય;
- (૩) તેને પૂર્ણ કરવાની કોઈ ઈરાદા વિના કરવામાં આવેલ વચન;
- (૪) છેતરવા માટે ઉપયુક્ત કોઈપણ અન્ય કૃત્ય;

(પ) એવો કોઈપણ કાર્ય અથવા અવગણના, જેને કાયદો વિશેષરૂપે કપટપૂર્ણ જાહેર કરે છે. સ્પષ્ટીકરણ. કોઈ વ્યક્તિ કરારમાં પ્રવેશ કરવા માટેની તેની ઈચ્છાને અસર પહોંચાડી શકે એવા તથ્યો અંગે માત્ર મૌન રાખવું કપટ નથી, સિવાય કે કેસની પરિસ્થિતિઓ એવી હોય કે, તે પરિસ્થિતિઓને ધ્યાનમાં લેતાં, મૌન રાખનાર વ્યક્તિનો બોલવાનો કર્તવ્ય થાય, અથવા સિવાય કે તેનું મૌન પોતે જ બોલવા સમાન હોય. ”

૬૩. Prem Conductors Pvt. Ltd. વિ. State Bank of India,

૧૯૯૯(૧) GLR ૧૧૮ના કેસમાં, આ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું:

“પરંતુ, “કપટ”ની કલ્પના અનેક અર્થછટાઓ ધરાવે છે અને સ્પષ્ટ રીતે આ શબ્દની કોઈ સર્વસમાવેશક વ્યાખ્યા હોઈ શકે નહિ. વધુમાં, કપટની કલ્પના માત્ર લાભાર્થી દ્વારા પોતાના હિતમાં બેંક ગેરંટી મેળવવા માટે બેંક સામે કરાયેલ કપટ પૂરતી મર્યાદિત નથી, પરંતુ બેંક ગેરંટીનો અમલ કરાવવા અથવા તેની રકમ વસૂલ કરવા માટેની કાર્યવાહીનો પણ તેમાં સમાવેશ થાય છે. કોઈ આપેલ કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે નિર્ધારિત કરેલા સિદ્ધાંતોમાંથી, બેંક ગેરંટી સ્વયં કપટથી અથવા તથ્યોની ગંભીર ખોટી રજૂઆત દ્વારા મેળવવામાં આવી હોય ત્યારે, કપટ એક ન્યાયોચિત અપવાદરૂપે પણ કામ આવી શકે છે. આનો અર્થ એ નથી કે, કેસના તથ્યોના આધારે, આવું જ છે. વર્તમાન કેસમાં, હું માત્ર “કપટ” શબ્દના અર્થઘટનનો વિચાર કરી રહ્યો છું.”

૬૪. Federal Bank Ltd. (ઉપરોક્ત)ના કેસમાં, સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં

નીચે મુજબ ઠરાવ્યું અને અવલોકન કર્યું હતું: “૫૪. વેચાણકર્તાઓને ચુકવાયેલી

રકમના સંદર્ભે વાટાઘાટકારી બેંકે કોઈ ‘કપટ’ આચર્યું હોવાનું ફરિયાદી ખરીદદારો

તરફથી કોઈ દાવો નથી, તે દર્શાવવા માટે અમે તથ્યોને પૂરતી વિગતમાં રજૂ કર્યા

છે. વાદમાં આક્ષેપો એવા છે કે વેચાણકર્તાઓએ કેટલાક વ્યક્તિઓની

મળતાવળમાં વાટાઘાટકારી બેંક સમક્ષ બનાવટી અથવા ખોટા દસ્તાવેજો રજૂ કર્યા, જેમાં ખરીદદારોની વતી જારી કરવામાં આવ્યા હોવાનું દર્શાવાયેલા અને હસ્તાક્ષરિત ડિલિવરી વાઉચરોનો સમાવેશ થાય છે (એક શ્રી વાગમોડે દ્વારા હસ્તાક્ષરિત અને તેના ઉપાધ્યક્ષ (હિસાબ) દ્વારા પ્રતિહસ્તાક્ષરિત), પરંતુ ખરીદદારોનો કેસ એવો હતો કે શ્રી વાગમોડે તેમની સેવામાં નહોતા અને આવા કોઈપણ વાઉચરો જારી કરવા માટે અધિકૃત નહોતા.

પપ. આ અદાલતના અનેક ચુકાદાઓમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે અદાલતોને બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટની વસૂલાત અટકાવવા પ્રતિબંધાજ્ઞા આપવી ન જોઈએ. બે અપવાદો જણાવવામાં આવ્યા છે: (૧) છેતરપિંડી અને (૨) અપૂરણીય નુકસાન. જો વાદી પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ એ સાબિત કરવામાં સમર્થ હોય કે મામલો આ બે અપવાદોની પરિધિમાં આવે છે, તો આદેશ ૩૯, નિયમ ૧, નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતા હેઠળ તાત્કાલિક પ્રતિબંધાજ્ઞા જારી કરી શકાય છે. વધુમાં એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટનો કરાર વેચનાર અને ખરીદનાર વચ્ચેના મુખ્ય કરારથી સ્વતંત્ર છે. આ વાત યુસીપીના અનુચ્છેદ ૩ અને જમાંથી પણ સ્પષ્ટ થાય છે (૧૯૮૩ સંશોધન). અમુકર્તનીય બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટના કિસ્સામાં ખરીદનાર, વેચનાર દ્વારા કરારભંગ થયો હતો તે આધારે, બેન્કર સામે પ્રતિબંધાજ્ઞા મેળવી શકતો નથી. જો વેચનાર બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટની શરતોનું પ્રાથમિક દૃષ્ટિએ પાલન કરે છે, એટલે કે જો તે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટમાં સૂચિબદ્ધ દસ્તાવેજો રજૂ કરે છે, તો બેંક વસૂલાત માટેની માંગણી માન્ય રાખવી પડે છે. જો બેંક દસ્તાવેજોની દેખીતી પરથી સંતોષ પામે કે તે બેંક ગેરંટી અથવા લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટમાં ઉદ્દેખિત દસ્તાવેજોની યાદી સાથે અનુરૂપ છે અને કોઈ વિસંગતિ નથી, તો તે વેચનારની વસૂલાતની માંગણી માન્ય રાખવા બાધ્ય છે. આવું કરતી વખતે તેને વાજબી કાળજી રાખવી આવશ્યક છે. ખરીદનાર કરારભંગ થયો હોવાનો દાવો કરે છે તે આધારે ચુકવણી નકારી કાઢવાની બેંકને પરવાનગી નથી. આ તબક્કે કરારભંગનો પ્રશ્ન નક્કી કરવાનો અને વેચનારને ચુકવણી નકારવાનો પ્રયાસ પણ બેંક કરી શકતી નથી. દસ્તાવેજ હેઠળની

તેની બાધ્યતા વેચનાર અને ખરીદનાર વચ્ચે કરારભંગ અંગેના કોઈ પણ વિવાદ સાથે સંબંધિત નથી. છેતરપિંડી અથવા બનાવટી દસ્તાવેજ અંગેની તેની જાણકારી બાબતે અમે હવે તરત જ તે અંગે વિચારણા કરીશું. છેતરપિંડી અંગેની જાણકારી:

૫૬. નિર્ધારિત ચુકાદાઓમાં ઠરાવાયું છે કે ઈશ્યૂઇંગ બેંક સામે પ્રતિબંધાજ્ઞા મેળવવા માટે એ સાબિત કરવું આવશ્યક છે કે બેંકને છેતરપિંડીની જાણ હતી.

૫૭. કેર, જેએ આર.ડી., હાબોટલ (મર્કેન્ટાઈલ) લિ. વિ. નેશનલ વેસ્ટમિનિસ્ટર બેન્ક લિ., (૧૯૭૮) ક્યુ.બી. ૧૪૬, ૧૫૫ પર કહ્યું હતું કે અપરિવર્તનીય લેટર્સ ઓફ ક્રેડિટ “આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યની જીવનરક્ત છે”.

તેમણે કહ્યું :

શક્ય તેટલા સ્પષ્ટ ઠગાઈના કેસો સિવાય, જેમની અંગે બેંકોને જાણ હોય, અદાલતો વેપારીઓને તેમના કરારો હેઠળના વિવાદોનું નિવારણ દાવા-મુકદ્દમા અથવા મધ્યસ્થતાથી કરવા દે છે.....અન્યથા, આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યમાં વિશ્વાસ અપૂરણીય રીતે નુકસાન પામે.

ડેનિંગ એમ, આર., એઝીન્વર્ડ અને ઓવેન એન્જિનિયરિંગ લિમિટેડ વિ. બાર્ક્લેઝ સાન્ક ઇન્ટરનેશનલ લિડે. (૧૯૭૮) ક્યુ.બી. ૧૫૯ માં જણાવ્યું હતું કે “એકમાત્ર અપવાદ ત્યાં છે જ્યાં સ્પષ્ટ ઠગાઈ હોય અને જેના વિષે બેંકને નોટિસ હતી” : બ્રાઉન, એલ.જે. એ તે જ કેસમાં કહ્યું હતું : “પરંતુ આરોપિત ઠગાઈનો ઉલ્લેખ પૂરતો નથી, તેનું સ્થાપન થવું જ જોઈએ” અને એવી પરિસ્થિતિમાં, હું કહું છું, બહુ સ્પષ્ટ રીતે સ્થાપિત થવું જોઈએ”, બોલ્વિન્ટર ઓઈલ એસ.એ. વિ. ચેઝ મેનહટન બેંક, (૧૯૮૪) ૧ ઓલ ઈ.આર. ૩૫૧ પૃષ્ઠ ૩૫૨ પર, એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે “જ્યાં સાબિત થાય કે બેંક જાણે છે કે ચુકવણી માટેનો કોઈપણ માંગપત્ર, જે પહેલેથી કરવામાં આવ્યો હોય અથવા જે પછીથી કરવામાં આવી શકે, સ્પષ્ટ રીતે ઠગાઈપૂર્ણ રહેશે. પરંતુ પુરાવો ઠગાઈના તથ્ય બાબતે તથા બેંકની જાણકારી બાબતે સ્પષ્ટ હોવો જોઈએ. ગ્રાહકના અસ્વીકૃત નિવેદન પર આ આધારિત હોય તો તે ચોક્કસપણે પૂરતું નહીં ગણાય, કારણ કે પ્રતિબંધાજ્ઞા રદ કરવામાં આવે તે પૂર્વેના સાપેક્ષે ટૂંકા સમયગાળામાં બેંકની પ્રતિષ્ઠાને અપૂરણીય હાનિ પહોંચાડી શકાય છે”. તેથી, માત્ર ‘ઠગાઈ’ સ્પષ્ટ રીતે સાબિત થવી જરૂરી નથી, પરંતુ બેંકના સંદર્ભમાં, તે પણ સાબિત થવું આવશ્યક છે કે તેને ઠગાઈની જાણ હતી. યુનાઈટેડ ટ્રેડિંગ કોર્પ. એસ.એ. વિ. એલાઈડ આર્સ બેંક, (૧૯૮૫) ૨ લોયડ્સ રિપ. ૫૫૪ માં કહેવામાં આવ્યું હતું કે

ચુકવણી પહેલાં કોઈપણ સમયે બેંક તરફથી ઠગાઈની જાણકારીનો પુરાવો હોવો જોઈએ. વધુમાં એ પણ નોંધવામાં આવ્યું હતું કે “જો વાદી તરફથી સમર્થિત પુરાવો, સામાન્ય રીતે સમકાલીન દસ્તાવેજોના સ્વરૂપમાં, અને લાભાર્થીનો આક્રમણનો જવાબ ન આપવાનો અસ્પષ્ટ રહેલો નિષ્ક્રિય પ્રયત્ન, આ નિષ્કર્ષ પર લઈ જાય કે કાઢવાનો એકમાત્ર વાસ્તવિક અનુમાન ‘ઠગાઈ’ જ હતું, તો તે પૂરતું ગણાશે”. ગેરંટી ટ્રસ્ટ કંપની ઓફ ન્યૂયોર્ક વિ. હેન્ની, (૧૯૧૮) ૨ ક્યુ.બી. ૬૨૩ (કે.બી.) માં, બેન્કરે ઠગાઈ અથવા નકલની કોઈ જાણકારી વિના દસ્તાવેજો સ્વીકારી લીધા હતા અને એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે સામાવાળાઓ બેંક સામે પ્રતિદાવો કરી શકતા નથી. તેમ છતાં, બેન્કરની ફરજ હશે કે જે દસ્તાવેજો તેમના દેખાવ પરથી જ ફેરફાર કરવામાં આવ્યા હોવાનું ચિહ્નિત થાય છે, તેમને અસ્વીકાર કરે (જુઓ રે સેલોમોન એન્ડ નાન્ડ્રુસ, [૧૮૯૯]. ૯૨ એલ.ટી. ૩૨૫). તે એક સી.આઈ.એફ. કરાર હતો. આ અદાલતે આઈટીસી લિમિટેડ વિ. ટેન્ડ્રસ રેકૉર્ડ અપીલ ટ્રિબ્યુનલ, [૧૯૯૮] ૨ એસસીસી ૭૦ (પૃષ્ઠ ૭૯ પર) માં પણ ઠરાવ્યું હતું કે બેંકને ઠગાઈ અથવા બનાવટ અંગેની જાણકારી પ્રાથમિક દષ્ટિએ સ્થાપિત થવી આવશ્યક હતી.

૫૮. આ ક્ષેત્રમાં અંગ્રેજી કાયદાનો આધાર અમેરિકન કેસ રટેઈન વિ. જે. હેની શ્રોડર બેંકિંગ કોર્પ્સ., (૧૯૪૧) ૩૧ એનવાયએસ ૨ડી, ૬૩૧, છે. (આ કેસની વિસ્તૃત વિગતો રેમન્ડ જેકના ‘ડોક્યુમેન્ટરી કેડિટ્સ’, ૧૯૯૧, પૃ. ૧૯૧૧૯૨ માં ઉપલબ્ધ છે); આ કેસનો આ અદાલતના એક કરતાં વધુ ચુકાદાઓમાં તથા અંગ્રેજી અદાલતોમાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, પરંતુ અપીલકર્તાની દલીલો મુજબ, આ કેસમાં ઉદ્ભવતા ‘સદભાવપૂર્ણ ધારક’ના ત્યાં નિર્ધારિત સિદ્ધાંત તથા તે કેસના વધુ તથ્યો અમે અહીં રજૂ કરીએ છીએ. તે કેસમાં, કેડિટ માટેના અરજીકર્તા (અર્થાત્ ખરીદદારે) જારીકર્તા બેંક શ્રોડર બેંકિંગ કોર્પોરેશન સામે રોકટોક આદેશ માગ્યો હતો, જેથી રજૂ કરાયેલા દસ્તાવેજોના આધારે ચુકવણી ન કરવામાં આવે. આ કેડિટ જારીકર્તા બેંકના ભારતમાં આવેલા પ્રતિનિધિ, ચાર્ટર્ડ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ઓસ્ટ્રેલિયા એન્ડ ચાઇના દ્વારા ભારતમાં વેચનારને સૂચિત કરવામાં આવી હતી. પ્રતિનિધિએ કેડિટની પુષ્ટિ કરી ન હતી. અરજીકર્તાનો આક્ષેપ હતો કે મોકલાયેલ માલ વાસ્તવમાં કરાર મુજબ પુરવઠો કરવાના ખ્રિસ્તીસને બદલે કચરો હતો. ચાર્ટર્ડ બેંકે, જે સંગ્રહ બેંક હતી અને જેણે વેચનાર પાસેથી ‘સંગ્રહ’ માટે દસ્તાવેજો પ્રાપ્ત કર્યા હતા, ખરીદદારના દાવાની ખારિજ માટે અરજી કરી. (આ કાર્યવાહી સંહિતાની ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ સમાન હતી) આ આધાર પર રોકટોક આદેશ માગવામાં આવ્યો કે કોઈ

કાર્યવાહીકારણ ઊભું થતું નથી. ખરીદદારે પોતાની રોકટોક આદેશની અરજીમાં વેચનારની છેતરપિંડી અંગે જારીકર્તા બેંકને જાણ કરી હતી. સંતુહ બેંકની અરજીની સુનાવણીના હેતુસર, અદાલતે ખરીદદારની અરજીમાં છેતરપિંડી અંગે જણાવેલ તથ્યોને સાચા માન્યા. (અન્યથા, સામાન્ય રીતે આ પુરાવાનો મુશ્કેલ ભાર હતો). શિએનટેગ, ન્યાયાધીશે ઠરાવ્યું કે: “જ્યારે વેચનારની છેતરપિંડી અંગે બેંકનું ધ્યાન ચૂકવણી માટે ડ્રાફ્ટ્સ અને દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવે તે પહેલાં દોરવામાં આવ્યું હોય, ત્યારે લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ બેંકની જવાબદારીની સ્વતંત્રતાના સિદ્ધાંતનો વ્યાપ વિસ્તારીને દુરાચારી વેચનારને રક્ષણ આપવું જોઈએ નહીં. એ સાચું છે કે દસ્તાવેજો જાલસિયાતભર્યા અથવા છેતરપિંડીયુક્ત હોય તો પણ, જો જારીકર્તા બેંકે વેચનારની છેતરપિંડી અંગેની સૂચના મળવા પહેલાં જ ડ્રાફ્ટની ચુકવણી કરી દીધી હોય, તો એવી ચુકવણી કરતાં પૂર્વે તેણે વાજબી ચુસ્તતા દાખવી હોય તો તેને રક્ષણ મળશે.” ઉપર જણાવેલ તથ્યો અનુસાર, વેચનારોએ લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ ડ્રાફ્ટ ચાર્ટર્ડ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા, ઓસ્ટ્રેલિયા એન્ડ ચાઇનાના આદેશે આંકચો હતો અને તે ડ્રાફ્ટ તથા છેતરપિંડીયુક્ત દસ્તાવેજો વેચનારના હિસાબે ‘સંગ્રહ’ માટે ઉક્ત ચાર્ટર્ડ બેંકની કાનપુર શાખામાં અર્પણ કર્યા હતા. ચાર્ટર્ડ બેંક દીમરરના માધ્યમથી ખરીદદારની અરજી ખારિજ કરાવવાની માંગ કરીને જારીકર્તા બેંક, શ્રોડર બેંકિંગ કોર્પોરેશનને ચુકવણી કરવા માટે મજબૂર કરી શકતી ન હતી. ચુકવણી કરવામાં આવે તે પહેલાં જ આરોપ જારીકર્તા બેંકના જ્ઞાનમાં લાવવામાં આવ્યો હોવાથી વાદીને રોકટોક આદેશ મેળવવાનો અધિકાર હતો. શિએનટેગ, ન્યાયાધીશે વધુમાં નોંધ્યું: “જેમ એક અદાલતે કહ્યું છે: સ્પષ્ટ છે કે, જ્યારે લેટર ઓફ ક્રેડિટ જારી કરનારને ખબર હોય કે કોઈ દસ્તાવેજ સ્વરૂપે ભલે યોગ્ય હોય, પરંતુ હકીકતમાં ખોટો અથવા ગેરકાયદેસર છે, ત્યારે તેને એવું દસ્તાવેજ લેટર ઓફ ક્રેડિટની શરતોને અનુરૂપ છે તેમ સ્વીકારવા માટે બોલાવી શકાતો નથી.” જ્યાં છેતરપિંડીનો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હોય, જ્યાં માલ માત્ર ગુણવત્તામાં નબળો જ નહીં પરંતુ સંપૂર્ણપણે બિનમૂલ્યવાન કચરાથી બનેલો હોય, જ્યાં ડ્રાફ્ટ અને સાથેના દસ્તાવેજો છેતરપિંડીયુક્ત વેચનારની સમાન સ્થિતિમાં રહેલા વ્યક્તિના હાથમાં હોય, જ્યાં ચુકવણી માટે ડ્રાફ્ટ્સ અને દસ્તાવેજો રજૂ થાય તે પહેલાં બેંકને છેતરપિંડી અંગેની જાણ કરી દેવામાં આવી હોય, અને જ્યાં બેંક પોતે અન્ય પક્ષકારોના અધિકારો અને ફરજો અંગેનો ન્યાયિક નિર્ધારણ બાકી હોય ત્યાં સુધી ચુકવણી કરવા ઈચ્છતી ન હોય, ત્યાં બેંકને ચુકવણી ન કરવાની મંજૂરી આપવાથી કોઈ કઠિનાઈ ઊભી થતી નથી.” અદાલતે આ પણ નોંધ્યું કે, તથ્યો

પરથી, સંગ્રહ બેંક ચાર્ટર્ડ બેંક સદભાવપૂર્ણ ધારક નહોતી, પરંતુ ખરીદદાર દ્વારા છેતરપિંડીનો આક્ષેપ કરાયેલા વેચનારના હિસાબે માત્ર સંગ્રહ માટેની એજન્ટ હતી. તેથી ચાર્ટર્ડ બેંકની ફરિયાદ રદ કરવાની અરજીનો (સંહિતાની ઓર્ડર ૭ નિયમ ૧૧ સમાન) નકાર કરવો જ જોઈએ. શિએન્ટેગ, ન્યાયાધીશે ‘સદભાવપૂર્ણ ધારક’ના સિદ્ધાંતનો ઉલ્લેખ કરીને નીચે મુજબ કહ્યું: “જો ફરિયાદના મુખ્ય ભાગ પરથી એવું જણાતું કે ચુકવણી માટે ડ્રાફ્ટ રજૂ કરતી બેંક (અર્થાત્ ચાર્ટર્ડ બેંક) સદભાવપૂર્ણ ધારક હતી, તો જોતાં કે મૂળ વ્યવહારમાં છેતરપિંડીનો કલંક લાગેલો હતો, તોપણ લેટર ઓફ ક્રેડિટ જારી કરનાર બેંક સામેનો તેનો દાવો નિષ્ફળ જાય તેમ ન હતું.”

૬૫. આ અનુચ્છેદ એ અંગેના કાનૂની સિદ્ધાંત નિર્ધારિત કરે છે કે વેચાણકર્તાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલી ઠગાઈના પ્રસંગે કોઈ વ્યક્તિ ક્યારે યોગ્ય માર્ગે ધારક બને છે. શિએન્ટેગ, ન્યાયાધીશના ચુકાદાનો આ છેલ્લો અનુચ્છેદ આ કેસના તથ્યો પર સીધો લાગુ પડે છે.”

૬૬. અહીં, જો પક્ષકારો વચ્ચેના કરારની શરતો ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, તો પક્ષકારો વચ્ચે આ બાબત અંગે સહમતિ થઈ હતી કે ખરીદદારના પ્રતિનિધિઓ લોડિંગ વખતે ઉપસ્થિત રહેશે. જો, અરજીકર્તા દ્વારા આક્ષેપ કરાયેલા મુજબ, લોડ પોર્ટ ખાતે ગુણવત્તા નિર્ધારણ માટે ઠગાઈની યોજના હતી, તો ખરીદદારના પ્રતિનિધિને લોડિંગ, સર્વે અને લોડ પોર્ટ ખાતે ગુણવત્તા વિશ્લેષણ દરમિયાન ઉપસ્થિત રહેવાની પરવાનગી કદાચ આપવામાં આવી ન હોત. જોકે, લોડ પોર્ટ ખાતે સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપનીના તારણને ગુણવત્તા નિર્ધારણ માટે પક્ષકારો વચ્ચે બંધનકારક તથા અંતિમ માનવામાં આવ્યું હતું, અને આવા પરીક્ષણ મુજબ, એવી નિરીક્ષણ કંપની દ્વારા જારી કરાયેલા ગુણવત્તા નિરીક્ષણ પ્રમાણપત્રમાં

અશુદ્ધિનું વાસ્તવિક ટકા, મોટા કદની સામગ્રી આઈએસઆરઆઈ ૨૦૪ તથા એચએમએસ૦૧ અને એચએમએસ૦૨નું પ્રમાણ સમાવિષ્ટ હતું. અશુદ્ધિનો મહત્તમ દર ૦.૭૫% હોવો હતો અને ૧.૫%ની મહત્તમ મર્યાદા સુધીનો ભાર સીફ્ટ આર ભાવ પર ખરીદદારને સહન કરવો હતો; સામગ્રીમાં ૧.૫%થી વધુ અશુદ્ધિ હોય તો તે નામંજૂર ગણાવાની હતી અને તેને લોડ કરવાની જરૂર ન હતી. કલમ ૬.૦.૧માં વધુ સ્પષ્ટ રીતે જણાવવામાં આવ્યું છે કે અશુદ્ધિનું નિર્ધારણ લોડ પોર્ટ ખાતે અંતિમ રહેશે અને તે દૃશ્ય નિરીક્ષણ દ્વારા કરવામાં આવશે તથા ફરીથી, સ્ટીલ સ્કેપ બાબતે પણ, લોડ પોર્ટ ખાતે સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપની દ્વારા કરવામાં આવશે. પક્ષકારો વચ્ચે ઉપર જણાવ્યા મુજબ માત્ર સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપનીને જ અંતિમ ઠરાવવામાં આવી નહોતી, પરંતુ બે એલેક્સ સ્ટુઅર્ટ અને બ્યુરો વેરિટાસમાંથી બ્યુરો વેરિટાસે એવું દૃશ્ય નિરીક્ષણ કર્યું હતું. અરજીકર્તાના વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલને આ અદાલતે એક ચોક્કસ પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો અને તે અંગેનું કારણ પણ પૂછ્યું હતું કે ખરીદદારના પ્રતિનિધીએ સૂચના મુજબ સામગ્રીના લોડિંગ સમયે ઉપસ્થિત રહેવાનું શા માટે પસંદ ન કર્યું, ત્યારે એ સ્પષ્ટ થયું કે પ્રતિનિધીએ ઉપસ્થિત ન રહેવાનું પસંદ કર્યું હતું. આવી ગેરહાજરી માટે કોઈ કારણ રજૂ થયેલ નથી. અદાલત ઘટનાક્રમ પ્રત્યે અચેત રહી શકતી નથી, કારણ કે તે દર્શાવે છે કે શ્રી પાવેલ, જે રશિયન કંપનીના પ્રતિનિધિ હતા, ઇન્ટરવ્યોરેસર્સ લિમિટેડના પ્રતિનિધિ તરીકે રશિયાથી કંડલા બંદર પર આવ્યા હતા અને જહાજ કંડલા બંદર પર પહોંચે તે પહેલાં જ તેઓ ત્યાં હાજર હતા. અરજીકર્તાએ ૧૯.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા, નવરંગપુરાને

સંદેશ પાઠવી, તમામ તફાવતો સાથેના દસ્તાવેજોને યુરો ૩૬,૧૩,૬૮૦/-ની ચુકવણી માટે સ્વીકારવાની બાબતની પુષ્ટિ કરતાં, ૧૭.૦૯.૨૦૧૯ના રોજ ચુકવણી કરવાની ખાતરી આપી હતી અને એ જ દિવસે જરૂરી ઘોષણા તથા ફોર્મ્સ પણ સાથે જોડ્યાં હતાં; તેમજ તે જ દિવસે, એટલે કે ૧૯.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ, અરજીકર્તાએ કંડલા બંદર ખાતે સ્ટીલ સ્કેપ ઉતારણીની ચકાસણી માટે નિરીક્ષણ હેતુએ બ્યુરો વેરિટાસ ઇન્ડિયાની નિમણૂક કરી હતી. ઉદ્યોગપ્રથા મુજબ નિરીક્ષણનો વ્યાપ ૧૬.૦૭.૨૦૧૯ની સંદેશાવ્યવહારમાં નિરીક્ષણના અન્ય વિગતો સાથે સંદર્ભિત કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે તે દશ્ય નિરીક્ષણ અને નિરીક્ષણ મૂલ્યાંકન રહેશે, જે સ્વભાવથી જ આંકડાકીય નહીં પરંતુ સૂચક હોય છે અને માત્ર ઉપસ્થિત, અનુભવી નિરીક્ષકોની દૃષ્ટિ દ્વારા જ તેનો નિર્ણય કરવામાં આવશે. ૧૭.૦૭.૨૦૧૯ની સંદેશાવ્યવહાર પણ દર્શાવે છે કે રાત્રિના સમયે કાર્ગોનું દશ્ય મૂલ્યાંકન અત્યંત મુશ્કેલ છે અને રાત્રિ સમયમાં અપર્યાપ્ત પ્રકાશ તથા ઝાંખા પ્રકાશના કારણે દિવસના દશ્ય મૂલ્યાંકનની તુલનાએ વધુ અચોક્કસ હોઈ શકે છે. તેથી રાત્રિના સમયે ઉપસ્થિતિ યોગ્ય ન ગણાય. તેથી, દશ્ય મૂલ્યાંકનના આધારે અરજીકર્તાને ત્રણ વિકલ્પો આપવામાં આવ્યા હતા. આ રીતે, વેલ્સપને ૧૯.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ એજન્સીની નિમણૂક કરી હતી. કાર્ગોની ઉતારણી ૨૨.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ શરૂ થઈ હતી. એલેક્સ સ્ટુઅર્ટની પણ એ જ દિવસે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. વેચનારને કોઈ સૂચના આપવામાં આવી નહોતી એવી દલીલ પ્રાથમિક રીતે દેખાય છે, એટલું જ નહીં, શ્રી પાવેલને પણ જાણ કરવામાં આવી નહોતી; જોકે, એલેક્સ સ્ટુઅર્ટ

બાબતે, તેને ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ કાર્ગોની ઉતારણીની ગુણવત્તા આંકવા માટે નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. નોંધવામાં આવ્યું છે કે નિમણૂક રાત્રે ૧૧:૪૨ વાગ્યે કરવામાં આવી હોવા છતાં, તેણે ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ તે સમય પહેલાં ખસેડાયેલા કાર્ગો અંગેનો અહેવાલ આપ્યો હતો. બંને બાબતોમાં સામાવાળા ક્રમાંક ૪ની કંપની, જે સામાવાળા ક્રમાંક ૧ને સ્ટીલ સ્કેપ પૂરો પાડતી હતી, તેના પ્રતિનિધિ શ્રી પાવેલને અથવા વેચનારને કોઈ વાતચીત કરવામાં આવી હોવાનું જણાતું નથી. એવું જણાય છે કે દૃશ્ય નિરીક્ષણમાંથી મળેલી અશુદ્ધિઓને પછી જુદાં પાડવા માટે ખસેડવામાં આવી હતી અને કાર્યનો વ્યાપ ૧૩.૩૪% સુધી રહ્યો હતો.

૬૭. ૨૮.૦૭.૨૦૧૯ પછી જ, જ્યારે બપોરે ૨:૧૦ વાગ્યે માલનો ઉતાર બંધ કરવામાં આવ્યો, ત્યારે મિત્રાની નિમણૂક કરવામાં આવી. સામાવાળા દ્વારા એવો આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો છે કે જહાજનો ડિમરેજ અતિશય ઊંચો હોવાથી તેમને મિત્રાની નિમણૂક કરવા માટે મજબૂર થવું પડ્યું. આવી પરિસ્થિતિમાં, જ્યારે મિત્રાની નિમણૂક કરવામાં આવી, ત્યારે વેચનાર તરફથી શરૂઆતથી જ બ્યુરો વેરિટાસ અને એલેક્સ સ્ટુઅર્ટ, બંને સ્વતંત્ર નિરીક્ષણ કંપનીઓની નિમણૂક તથા વિવિધ તારીખોએ કરવામાં આવેલા વિગતવાર વિશ્લેષણમાં મળી આવેલ અશુદ્ધિઓ અંગે જાણ કરવામાં આવી ન હોવાની ફરિયાદ બાબતે, જ્યારે માલનો ઉતાર કરવામાં આવી રહ્યો હતો, આ અદાલતનું માનવું છે કે કોઈ સમાધાનકારક ઉકેલ તરફ વાટાઘાટ કરીને પહોંચવાનો પ્રયાસ પણ કરવામાં આવ્યો હતો, જેના માટે શ્રી પાવેલે પણ ૭.૫% અશુદ્ધિઓને આધાર તરીકે લઈને ચર્ચા શરૂ કરી

હતી. તેમ છતાં, અરજદાર તરફથી સમગ્ર માલ માટે ૩૦% ને અશુદ્ધિ તરીકે ગણવાની જિદને કારણે વાતચીત તૂટી ગઈ હતી.

૬૮. અરજદારની તરફથી તથા તેની વતી વધુ એક સોગંદનામું રજૂ કરવામાં આવ્યું છે, જે અરજદારના મુખ્ય નાણા અધિકારી તરીકે કાર્યરત છે. તેમણે રજૂઆત કરી છે કે ગૌતમ ફેઈટના શ્રી વિજય દવે તરફથી એક ઇ-મેઈલ પ્રાપ્ત થયો હતો, જેઓ આ વ્યવહાર માટે સ્ટીવેડોર છે. તેમણે તમામ વહાણના માલખાનાઓમાં ધૂળનું અસામાન્ય ટકા પ્રમાણ નોંધ્યું હતું. તેમણે સર્વેયરને નિયુક્ત કરવા અને નામિત કરવા સૂચન કર્યું હતું અને એવી પરિસ્થિતિમાં, ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ના રોજ ૨૬.૦૭.૨૦૧૯ના દિવસે નિરીક્ષણ કરવા માટે એલેક્સ સ્ટુઅર્ટની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. જ્યારે તેઓ સ્ટીલ સ્કેપના ઉતારાણના સાક્ષી બનવા માટે અરજદારના નિયામક અને સામાવાળા ક્રમાંક પના બે પ્રતિનિધિઓ સાથે કંડલા બંદર ગયા, ત્યારે તેઓ વહાણની મુલાકાત માટે ગયા અને સ્થળ પર તેમણે જોયું કે અશુદ્ધિઓનું પ્રમાણ અસામાન્ય રીતે ઊંચું હતું અને, તેથી, તેમણે વહાણના હેંચમાં પડેલા સ્ટીલ સ્કેપના ફોટા તથા છબીઓ લીધી. તેમણે રજૂ કરેલ ફોટોગ્રાફોમાં ધૂળ અને ઝાંઝ બંનેની અપવાદરૂપ માત્રા દર્શાય છે અને આને છેતરપિંડી તરીકે વિશેષ રીતે ભારપૂર્વક રજૂ કરવામાં આવે છે.

૬૯. આ અદાલતે ખાસ કરીને વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશીને તે દશ્ય નિરીક્ષણ પદ્ધતિ અંગે પ્રશ્ન કર્યો હતો, જેનો ઉપયોગ આવા સ્ટીલ સ્કેપને દરેક વખતે લોડ કરવામાં આવે ત્યારે તેની અશુદ્ધિઓ નક્કી કરવા માટે કરવામાં આવે

છે, અને તેમણે અદાલતનું ધ્યાન અનુક્રમણિકા આર૩ તરફ દોર્યું હતું કે દશ્ય પદ્ધતિ માટે સ્ટીલ સ્કેપમાં અશુદ્ધિ નિર્ધારિત કરવાની કાર્યપદ્ધતિ લોડિંગ અથવા ડિસ્ચાર્જ દરમ્યાન ઉપયોગમાં લેવાતી અનુમાન આધારિત પદ્ધતિ છે. આ પદ્ધતિ સ્ટીલ સ્કેપમાં માટીનું પ્રમાણ દશ્યમાન રીતે અંદાજવા અને માટીની પરિસ્થિતિ અનુસાર ૧.૧ થી ૧.૫ કિગ્રા/લિ. ની ઘનતા વડે તેને ગુણાકાર કરવા પર આધારિત છે (શુષ્ક અને પાવડરી માટીની ઘનતા ઓછી હોય છે, ૧.૧ થી ૧.૨, જ્યારે માટી અને પથ્થર ધરાવતી માટી = ૧.૪ થી ૧.૬ કિગ્રા/લિ.). આ દશ્ય આધારિત નિર્ધારણ માલના માત્ર દશ્યમાન ભાગને, એટલે કે મુક્ત રીતે વહેતા અથવા જોડાયેલા અને દશ્યમાન માટી તથા કાદવને જ સંબંધિત છે.

૭૦. આ રીતે અપનાવેલી આ પદ્ધતિ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે આ માત્ર સંકેતિક પદ્ધતિ છે અને અનુમાન આધારિત પદ્ધતિથી દશ્ય અશુદ્ધિનું નિર્ધારણ કરે છે. ભલે એવું કહેવાય કે આ કાર્ય નિષ્ણાતની નજરથી થાય છે, જે આ હેતુ માટે તાલીમપ્રાપ્ત હોય છે, તથાપિ સત્ય એ છે કે તેને વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ તરીકે ગણાવી શકાય નહીં; કારણ કે નમૂનો લેતી વખતે મૂળભૂત ભૂલ ન થાય ત્યાં સુધી કોઈ ગંભીર ભૂલની શક્યતા ઊભી થતી નથી. મોટા ભાગે આ અનુમાન આધારિત વિષયપરક પદ્ધતિ હોવાથી તે સ્વતંત્ર તપાસ એજન્સીના નિષ્ણાતના અનુમાન પર આધારિત છે. નિષ્ણાતોની તાલીમપ્રાપ્ત નજર અને વર્ષોના અનુભવ નિશ્ચિતપણે એવા નિર્ણયની ગુણવત્તામાં વધારો કરે છે, જે અંતે નિષ્ણાત માટે અહેવાલના સ્વરૂપે પરિણમે છે. તેમ છતાં, તે હજી વિજ્ઞાનના ક્ષેત્રમાં, અને શુદ્ધ વિજ્ઞાનની તો વાત જ શું, આવતી નથી, જે સમરૂપ નમૂનો લેવાથી ઇચ્છિત

પરિણામ આપી શકે. તેથી અશુદ્ધિઓનું નિર્ધારણ અને ફાળવણી કરવામાં ફેરફારની શક્યતાઓ અનિવાર્ય છે. બંને પક્ષોએ રજૂ કરેલા અને પ્રદર્શિત કરેલા જુદા જુદા ચિત્રો પ્રાથમિક દષ્ટિએ જ અશુદ્ધિઓના સ્વરૂપે જંગ અને ધૂળ બંનેની હાજરી દર્શાવે છે, જે પક્ષકારોએ સ્વીકારેલા અનુમત મર્યાદા કરતાં વધુ માત્રામાં છે. ૦૭.૦૮.૨૦૧૮ના વધારાના સોગંદનામા દ્વારા અદાલતમાં રજૂ કરાયેલા, ધૂળ અને જંગને વધુ સ્પષ્ટ દેખાડતા અંતિમ ચિત્રો, રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવે છે. પરંતુ સ્પષ્ટપણે, અશુદ્ધિઓની ગુણવત્તાનું કારણ નક્કી કરવા માટે કોઈ વૈજ્ઞાનિક આધાર ન હોવાથી, આ અદાલત પાસે તપાસવા અને આધાર લેવા માટે તમામ પ્રતિષ્ઠિત નિરીક્ષણ કંપનીઓના ચાર (૦૪) અહેવાલો ઉપલબ્ધ છે. પક્ષકારોએ નિર્વિવાદપણે લોડ પોર્ટ નિરીક્ષણ કંપનીનો અહેવાલ લોડિંગના હેતુ માટે તથા એલસીની ચુકવણી મુક્ત કરવા માટે બેંક સમક્ષ રજૂઆત માટે અંતિમ અહેવાલ રહેશે એવી સંમતિ આપી હતી. બ્યુરો વેરિટાસ, રશિયા દ્વારા આપેલ અશુદ્ધિઓના આવા અહેવાલના આધારે, અરજદારોએ પણ બેંકને જાણ કરી છે અને બેંકે લોડ પોર્ટ નિરીક્ષણ કંપનીના પ્રમાણપત્ર સહિતના તમામ આવશ્યક પ્રમાણપત્રો પ્રાપ્ત કર્યા છે. તેથી, આ બધા અહેવાલો અને અન્ય સામગ્રી કાયદા મુજબ પુરાવા રૂપે માન્ય ગણાશે અને અશુદ્ધિની ટકાવારી નક્કી કરવાના હેતુ માટે વૈજ્ઞાનિક અહેવાલ તરીકે સ્વીકારી શકાય નહીં. નિઃસંદેહ, આ પ્રાથમિક દષ્ટિએ કરારની શરતોના ભંગનો સ્પષ્ટ સંકેત આપે છે, પરંતુ છેતરપિંડીનો, વિશેષ કરીને ઘોર છેતરપિંડીનો, કોઈ સામગ્રી ન હોવાથી, અદાલત આ તબક્કે આંતરરાષ્ટ્રીય વાણિજ્યની પ્રવાહરેખામાં ખલેલ પહોંચાડવાનું અને

સ્વિટ્ઝરલેન્ડમાં બેંકને ચુકવણી બાકી છે ત્યારે હસ્તક્ષેપ કરવાનું યોગ્ય માનતી નથી, કારણ કે સામાવાળા નં. ૧ દ્વારા એલસી ડિસ્કાઉન્ટિંગ સુવિધાનો પહેલેથી જ લાભ લેવામાં આવ્યો છે.

અપરિવર્તનીય નુકસાન અને મધ્યસ્થી ન્યાયપીઠ

૭૧. અપરિવર્તનીય નુકસાન બાબતે, પક્ષકારો મધ્યસ્થી ન્યાયપીઠ સમક્ષ જાય ત્યાં સુધી સંપૂર્ણ અસંતુલન સર્જવાની સંભાવના છે, જે અરજદારની સ્થિતિને એટલી નાજુક બનાવી દેશે કે અપરિવર્તનીય નુકસાન થશે, એમ મૌખિક રીતે અરજદારોએ દલીલ કરી છે; પરંતુ આ મુદ્દે અદાલત સમક્ષ એવો કોઈ સામગ્રી રજૂ થયો નથી કે જેના આધાર પર અદાલત આપું ઠરાવી શકે. આ મુદ્દે, જેમ યોગ્ય રીતે દલીલ કરવામાં આવી અને જણાવવામાં આવ્યું છે, તેમ અદાલતને સક્ષમતા અધિનિયમની કલમ ૯ હેઠળ સામાવાળા નં. ૧ને જામીન/સુરક્ષા રજૂ કરવા નિર્દેશ આપવાની સત્તા છે, ખાસ કરીને જ્યારે પક્ષકારોની આવશ્યક શરતોના ભંગની નોંધ લેવાય છે અને આ મુદ્દાઓ મધ્યસ્થી ન્યાયપીઠો સમક્ષ વિવાદાસ્પદ હોય તથા પક્ષકારોને અસરકારક રાહત ઉપલબ્ધ હોય. આ અદાલત સમક્ષ એ દલીલ કરવાનો પણ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો છે કે આ અદાલત અને મધ્યસ્થી અદાલતનું સહઅધિકારક્ષેત્ર છે અને તેથી, ભલે મધ્યસ્થી ન્યાયપીઠને મધ્યસ્થી કાર્યવાહી પૂર્ણ થાય ત્યાં સુધી પક્ષકારોની સુરક્ષા માટે સુરક્ષા રજૂ કરવા નિર્દેશ આપવાની સત્તા હોય, કાર્યવાહી આરંભે તે પહેલાં પણ આ અદાલત ઇન્જન્કશન આપવા અને મધ્યસ્થી કાર્યવાહી શરૂ થાય તે પહેલાં પણ પક્ષકારોના હિતોની રક્ષા કરવા અધિકૃત છે.

૭૨. આઈએએપી નં.૧૧૪ અને ૨૦૧૯ ની ૧૧૫ની બંને અરજીઓમાં કરાયેલા દાવાઓ અંગે જ્યાં સુધી પ્રશ્ન છે, ત્યાં આ બાબતમાં કહેવા માટે કંઈ નથી. જો વિકલ્પરૂપે પણ કોઈ દાવો અથવા પ્રાર્થના કરવામાં આવી હોત, તો સામી પક્ષ આવા પડકારનો સામનો કરી શકત. આઈએએપી નં.૧૧૬, ૨૦૧૯ બાબતે, પ્રાર્થના ખંડમાં એ દર્શાવ્યું છે કે તેમાં સામાવાળાઓ પાસેથી રૂ.૨,૫૭૩,૫૫૦ યુરોની સુરક્ષા રકમની માગણી કરવામાં આવી હતી અને એ પણ દાવો કરવામાં આવ્યો હતો કે આ અદાલતને અરજીકર્તાઓની સુરક્ષા માટે સમાનાધિકાર ક્ષેત્રાધિકાર રહેશે. દલીલ કરવામાં આવે છે કે અરજદારને નુકસાન થયું છે અને તે ઓછામાં ઓછું જે માગી શકે તે એ છે કે ચુકાદો થવા સુધી સુરક્ષા આપવામાં આવે.

૭૩. પ્રથમ, કારણ કે આઈએએપી નં. ૧૧૪ અને ૧૧૫/૨૦૧૯ એવી બે અરજીઓમાં ન તો કોઈ વાદવિવાદ છે અને ન તો સામાવાળાને સુરક્ષા જમા કરવાની દિશામાં કોઈ પ્રાર્થના છે, તેથી સામાવાળાને સુરક્ષા જમા કરાવવા અંગેની મૌખિક દલીલ ઉપલબ્ધ કરાવવાની નથી, કારણ કે તે સામાવાળાને સમાન તકનો લાભ ન આપ્યા સમાન ગણાશે.

૭૪. બીજું, અરજદારો આ અદાલત સમક્ષ મુખ્યત્વે અને પ્રધાનરૂપે એલસીના અમલ પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે હાજર છે અને તેથી, સમગ્ર પલીડિંગ તથા પ્રાર્થના ઉપરોક્ત પાસા આસપાસ કેન્દ્રિત છે. તેમ છતાં, કરારની શરતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે વેચાણ કરાર સંબંધિત કોઈપણ ભંગ અથવા વિવાદમાં પક્ષકારોએ આરબિટ્રેશનનો આશ્રય લેવો પડશે; આ ઉપચાર અરજદારને

ઉપલબ્ધ છે અને નિકટના ભવિષ્યમાં તેનો આશરો લેવો રહેશે. પક્ષકારો આ જ રાહત આર્બિટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ માંગી શકે છે, ચદ્દિપ માત્ર એ કારણસર સુરક્ષા આપવાની રાહત નકારવાનો આધાર બની શકે નહીં. તેમ છતાં, અદાલત દ્વારા આવી રાહત મંજૂર કરવા માટે મજબૂત તથ્યો તથા રેકૉર્ડ પર પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ સામગ્રી હોવી આવશ્યક છે, અને સુરક્ષા નિર્દેશ કરવા માટે એવું અસ્તિત્વમાં હોવાનું કહી શકાય નહીં.

૭૫. જો આ અદાલત સમક્ષ રજૂ થયેલી સામગ્રીમાંથી એવું તારવી શકાય તેમ હોત કે કોઈ વિલંબ, જ્યાં સુધી મધ્યસ્થતા અદાલત જમાનત સંબંધિત દલીલની મૂલવણી કરી તેનો નિર્ણય ન કરે, પક્ષકારોના આચરણથી (જેમાં સદ્ભાવનાનો અભાવ હોય) અથવા તેની નબળી આર્થિક સ્થિતિના કારણે અથવા અન્ય કોઈ કારણસર, નિષ્ફળ બનાવવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવી રહ્યો છે, તો પણ આ અરજીઓમાં દલીલો કે પ્રાર્થનાના અભાવને કારણે તે પોતાને બંધાયેલ માનત ન હોત.

૭૬. કહેવાની જરૂર નથી કે, અદાલત દ્વારા કોઈ પણ pleadings/prayers વિના, સુરક્ષા પ્રદાન કરવાની આ યાત્રા આરંભવા માટે આવશ્યક એવા કોઈ તાત્કાલિક પરિસ્થિતિઓ અસ્તિત્વમાં નથી, અને ખાસ કરીને જ્યારે માલની ગુણવત્તા અથવા કામગીરી સંબંધિત કોઈપણ વિવાદોનું નિકાલ દસ્તાવેજી શરતો મુજબ મધ્યસ્થતા દ્વારા કરવાનું સ્પષ્ટ પ્રાવધાન કરવામાં આવ્યું હોય.

૭૭. એ હકીકતનો ઉલ્લેખ કરવો અનુચિત નહીં હોય કે માલ ઉતારતી વખતે અને ખાસ કરીને ૨૪.૦૭.૨૦૧૯ થી, અરજદારોએ અતિશય માત્રામાં અશુદ્ધિઓ નોંધેલી હતી, આજદિન સુધી, કાનૂન મુજબ જરૂરી હોય તેવો કોઈ મધ્યસ્થતા અંગેનો નોટિસ અરજદાર દ્વારા આપવામાં આવ્યો નથી, અને આ પણ એવી કોઈ ભયજનક તાત્કાલિક પરિસ્થિતિના અભાવને સમર્થન આપે છે કે જે આવા સત્તાધિકારોના ઉપયોગને યોગ્ય ઠરાવે.

૭૮. પરિણામસ્વરૂપે, એ નિષ્કર્ષ કાઢી શકાય છે કે અપવાદમાં દર્શાવેલા કોઈપણ આધાર આ પૈકીની કોઈપણ અરજીમાં અસ્તિત્વમાં નથી, જે એલસીના અમલ પર પ્રતિબંધ મૂકવા માટે અથવા એલસીની રકમની પરતફેરનો આદેશ આપવા માટે અથવા તે બાબતે, લવાઈ કાર્યવાહી શરૂ થાય ત્યાં સુધી સામાવાળાને સુરક્ષા જમા કરાવવાનો આદેશ આપવા માટે ન્યાયસંગત ઠરે.

૭૯. ઉપરોક્ત કારણોસર, આઈએએપી નં. ૧૧૪ વર્ષ ૨૦૧૯ માં માગવામાં આવેલ તે રાહત, જેમાં બીજા સામાવાળા બેંક તથા તેના કર્મચારીઓ અને અન્યોને ૨૯.૦૫.૨૦૧૯ની લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળની રકમ, જે ૦૬.૦૬.૨૦૧૯ના રોજ વિશેષરૂપે સંશોધિત કરવામાં આવી હતી અને જેનો સંદર્ભ નં. ૦૪૧૫૨૧૯આઈએમ૦૦૦૦૦૬૯ છે તથા રકમ યુરો ૩,૪૪૧,૬૦૦/-, અને જે બીજા સામાવાળા બેંક મારફત પ્રથમ સામાવાળાના

હિતમાં જારી કરવામાં આવી હતી, તેની વસૂલાતથી રોકવા માંગવામાં આવી હતી, તે આથી નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૮૦. વધુમાં, વૈકલ્પિક પ્રાર્થના, જે મૌખિક રીતે કરવામાં આવી છે અને બંને પક્ષકારો દ્વારા સામાવાળાને વિગતવાર ગણતરી સાથે સુરક્ષા રજૂ કરવા માટે નિર્દેશ આપવાની બાબતે પૂરજોર દલીલ કરવામાં આવી છે, તે વિનંતી રજૂઆતોના અભાવને કારણે, તેમજ અસરકારક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોવાને કારણે, અને આ આદેશના મુખ્ય ભાગમાં દર્શાવેલા કારણોસર, સ્વીકારવામાં આવતી નથી. તેમ છતાં, આને, નિશ્ચિતરૂપે, ગુણાધાર પર પ્રાર્થનાના નકાર તરીકે સમજવામાં આવશે નહીં. પક્ષકારોને આ બાબતનું મધ્યસ્થતા ન્યાયાધિકરણ સમક્ષ પ્રસ્તુત કરવાનો અને ઉઠાવવાનો સ્વતંત્ર અધિકાર રહેશે.

૮૧. ઉપરોક્ત કારણોસર, આઈએએપી નં. ૧૧૫/૨૦૧૮ માં પ્રથમ સામાવાળા તરફથી અરજદારના વતી જારી કરાયેલા સંદર્ભ નં. ૦૧૫૯૩૧આઈએમ૦૦૦૦૨૨૫ ધરાવતા, યુરો ૨,૫૮૯,૪૮૦/-ની રકમના લેટર ઓફ ક્રેડિટ હેઠળ રકમ વસૂલાત ન થાય તે માટે દ્વિતીય સામાવાળા બેંક તથા તેના કર્મચારીઓ અને અન્યને રોકવા માટે માંગવામાં આવેલ રાહત, આ દ્વારા, નામંજૂર કરવામાં આવે છે.

૮૧.૫ વધુમાં, વિકલ્પિક પ્રાર્થના, જે મૌખિક રીતે કરવામાં આવી છે અને બંને પક્ષો દ્વારા વિસ્તૃત દલીલો સાથે સામાવાળાને વિગતવાર ગણતરી આપીને સુરક્ષા જમા કરવા નિર્દેશ આપવા માટે કરવામાં આવી છે, કોઈપણ લેખિત

દલીલોના અભાવને કારણે તેમજ અસરકારક ઉપાય ઉપલબ્ધ હોવા અને આ આદેશના શરીરમાં દર્શાવેલા કારણોને ધ્યાનમાં લેતા, તેને સ્વીકારવામાં આવતી નથી. આ, સ્વાભાવિક રીતે, ગુણદોષના આધારે પ્રાર્થના નામંજૂર કરવામાં આવી હોવાનું માનવામાં આવશે નહીં. પક્ષકારોને આરબીટ્રલ ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ આ મુદ્દો ઉઠાવવા તથા તેને દલીલ કરવા માટે સ્વતંત્રતા રહેશે.

૮૧.૬ એ જ રીતે, આઈએએપી નં. ૧૧૬ ઓફ ૨૦૧૮માં એલસી હેઠળની રકમ વસૂલવામાં બેંકને રોકવા તથા ૨,૫૭૩,૫૫૦/ ચુરો જેટલી સુરક્ષા જમા કરાવવાની માંગ સાથે માગવામાં આવેલ રાહતનું પણ પૂર્વના બે અરજીઓ જેવું જ પરિણામ આવે છે.

૮૧.૭ આ તબક્કે, દરેક અરજીમાં અરજદાર તરફથી અને તેના વતી સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે તેઓ વિવાદ નિવારણ કાર્યવાહી પ્રારંભ થાય અને મધ્યસ્થતા અદાલત દ્વારા નક્કી થાય ત્યાં સુધી જામીનગીરી રજૂ કરવાની માંગ સાથે અરજી દાખલ કરવાની વિચારણા કરી રહ્યા છે. તેથી, આ સંયુક્ત ચુકાદામાં જામીનગીરી સંબંધિત તારણો અથવા અવલોકનો પક્ષકારોના અધિકારોને પૂર્વગ્રહિત ન કરે તે બાબત ઉદ્દેખિત કરવી જરૂરી ગણાય છે. આ હદ સુધી અરજદારની વિનંતી સ્વીકાર્ય છે. જામીનગીરી રજૂ કરવા સંબંધિત કોઈપણ તારણો અથવા અવલોકનો ભવિષ્યની કોઈપણ કાર્યવાહી માં પક્ષકારોના અધિકારોને પૂર્વગ્રહિત કરશે નહીં.

૮૨. આ સાથે, ત્રણેય અરજીઓ ફગાવવામાં આવે છે અને તેમનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(સુશ્રી સોનિયા ગોકાણી, ન્યાયમૂર્તિ)

સુધીર

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.